

Taistelu juutalaisista sieluista: Jews for Jesus ja Jews
for Judaism Yhdysvalloissa vuosina 1985–2006

Katja-Maaria Vilén
Yleisen kirkkohistorian pro gradu -tutkielma
Huhtikuu 2011

HELSINGIN YLIOPISTO – HELSINGFORS UNIVERSITET

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion Teologinen tiedekunta		Laitos – Institution Kirkkohistorian osasto	
Tekijä – Författare Katja-Maaria Vilén			
Työn nimi – Arbetets titel Taistelu juutalaisista sieluista: Jews for Jesus ja Jews for Judaism Yhdysvalloissa vuosina 1985–2006			
Oppiaine – Läroämne Yleinen kirkkohistoria			
Työn laji – Arbetets art Pro gradu		Aika – Datum 4/2011	Sivumäärä – Sidoantal 88
Tiivistelmä – Referat <p>Tarkastelen 1973-luvulla syntyneitä juutalaislähetystä tekevää Jews for Jesus-liikettä ja sen vastareaktion 1985-luvulla syntyneitä vastalähetystyötä tekevää Jews for Judaism-järjestöä. Analysoin tutkimuskohdetta modernia amerikanjuutalaisuutta, messiaanisen juutalaisuuden kehitystä sekä toisen maailmansodan jälkeistä juutalaiskristillistä dialogia vasten.</p> <p>Jews for Jesus on Moishe Rosenin perustama messiaaninen juutalainen järjestö, jonka tavoitteena on pelastaa juutalaiset julistamalla heille kristillinen evankeliumi. Jews for Judaism taas on ortodoksijuutalaisen rabbi Bentzion Kravitzin perustama vastalähetystyötä tekevä järjestö, joka on syntynyt vastarintaliikkeeksi juutalaisiin kohdistuvaa lähetystyötä tekeville tahoille.</p> <p>Tutkin järjestöjen välistä konfliktia. Tuon esiin konfliktin taustalla olevat erimielisyydet ja sen, millä tavalla taistelua on käyty. Lisäksi kysyn kuinka kummatkin tahot määrittelevät itsensä ja oman missionsa, ja kuinka kilpakumppanit näkevät toistensa edesottamukset ja motiivit. Rajaan tutkimuksen kohdistumaan yksinomaan Yhdysvaltojen tilanteeseen, mikä on luontevaa, sillä sekä Jews for Jesus että Jews for Judaism aloittivat toimintansa siellä. Keskeisimpiä lähteitäni ovat organisaatioiden omat WWW-sivut sekä Moishe Rosenin juutalaislähetysten opaskirja "Witnessing to Jews" ja Bentzion Kravitzin vastalähetystyön käsikirja "The Jewish Response to Missionaries: Counter Missionary Handbook". Monet erimielisyydet koskivat samoja aiheita, joita juutalaiskristillisessä dialogissa on käyty läpi toisen maailmansodan jälkeen. Kysymys, millä tavoin näiden kahden organisaation näkemysten vastakkainasettelu suhteutuu aiemmin käytyyn juutalaiskristilliseen dialogiin, on tutkimuksessani sivukysymyksenä. Käsittelen sivukysymyksenä myös sitä, kuinka tavoin Jews for Jesus suhtautuu kristilliseen sionismiin.</p> <p>Selvittääkseni, miten kampanjaa on käyty käytännön tasolla, olen tutkinut Jews for Jesusin Behold Your God- evankeliointikampanjaa koskenutta uutisointia pohjois-amerikkalaisissa sanomalehdissä vuosina 2001–2006.</p> <p>Tulkitsen suurimpien erimielisyyden aiheiden olleen Jews for Jesusin näkemys, että Jeesus oli messias, Jumalan poika ja ihmisten ja Jumalan välinen välittäjä. Myöskään Uudesta testamentista noussut ajatus, että Jeesuksen tuoma uuden liiton täyttymys korvaisi vanhatestamentillisen juutalaisten liiton, ei sopinut juutalaiseen ajatusmaailmaan. Jews for Judaism ei nähnyt syytä, miksi ensimmäinen liitto ei enää olisi voimassa.</p> <p>Keskeisimpiä konfliktin syitä oli myös Jews for Jesusin näkemys itsestään juutalaisina ja kristittyinä yhtä aikaa. Jews for Judaismn ehdoton kanta oli, ettei uskontoja voinut yhdistää. Jews for Jesus sai osakseen ankaraa kritiikkiä Jews for Judaismn ja juutalaisyhteisöjen taholta. Heidä syytettiin valheellisen sanoman levittämistä. Jews for Jesus uskoi, että näillä syytöksillä pyrittiin vain kääntämään ihmisten huomio pois heidän julistamastaan sanomasta. Jews for Jesus syytti Jews for Judaismia siitä, että nämä loivat pelon ilmapiiriä propagandallaan ja saivat sitä kautta rahaa toimintaansa juutalaisilta tahoilta.</p> <p>Tulkitsen, että kumpikin taho halusi pelastaa juutalaiset ja oli valmis taistelemaan heidän puolestaan. Panoksena oli Jews for Judaismilla juutalaisuuden säilyminen ja Jews for Jesusilla juutalaisten kuolemanjälkeinen pelastuminen. Vastapuoli oli lähes demonisoitu suureksi valehtelijaksi. Näistä lähtökohdista käsin yhteentörmäys oli väistämätön ja yhteisymmärrys vaikutti mahdolliselta saavutusta.</p>			
Avainsanat – Nyckelord messiaaniset juutalaiset, juutalaislähetys, juutalaiskristityt, lähetystyö, juutalaisuus			
Säilytyspaikka – Förvaringställe Helsingin yliopiston kirjasto, Keskustakampuksen kirjasto, Teologia			
Muita tietoja			

Sisällys

1. Johdanto	
1.1 Tutkimustehtävä	2
1.2 Juutalaiskristillinen dialogi II maailmansodan jälkeen	6
1.3 Amerikkalaisen juutalaisuuden kenttä	10
1.4 Messiaanisen juutalaisuuden historia ja <i>Jews for Jesusin</i> synty	15
2. <i>Jews for Jesus</i> ja <i>Jews for Judaism</i> juutalaisen identiteetin määrittelijöinä	
2.1 <i>Jews for Jesusin</i> apostolinen kutsumus ja menestyksekkäät taktiikat	19
2.2 Vastarinta järjestäytyy Bentzion Kravitzin johdolla: <i>Jews for Judaism</i>	25
3. Moishe Rosenin juutalaislähetysten opaskirja ja Bentzion Kravitzin vastalähetystyön käsikirja nostavat erimielisyyksien ydinkohdat esiin	
3.1 Kirjojen sisältö	31
3.2 <i>Jews for Jesusin</i> mielestä uusi liitto on astunut voimaan, <i>Jews for Judaism</i> pitää kiinni ensimmäisestä liitosta	35
3.3 Jeesuksen rooli messiaana, Jumalan Poikana sekä ihmisen ja Jumalan välisenä välittäjänä herättää erimielisyyksiä	41
3.4 <i>Jews for Jesus</i> ei luovu juutalaisesta identiteetistä, mutta <i>Jews for Judaism</i> ei tunnusta messiaanisten juutalaisten juutalaisuutta	47
3.5 Organisaatioilla on erilaiset näkemykset lähetystyön perimmäisistä motiiveista ja siitä onko kristinusko antisemitistinen uskonto	50
4. Behold Your God-kampanja kilpailuasetelman näyttämönä Yhdysvalloissa vuosina 2001-2006	
4.1 Behold Your God- kampanja aktivoi molemmat osapuolet täyteen toimintavalmiuteen	56
4.2 Kilpailutilanne nostattaa laajaa polemiikkaa lehtien palstoilla	61
5. Johtopäätökset	70
6. Liitteet	76
7. Lyhenteet	79
8. Lähde- ja kirjallisuusluettelo	
Painetut lähteet	79
Internet-lähteet	84
Haastattelut	85
Kirjallisuus	85
9. Henkilöhakemisto	86

1. Johdanto

1.1 Tutkimustehtävä

Tutkin 1973-luvulla syntynyttä juutalaislähetystä tekevää Jews for Jesus- liikettä ja sen vastareaktiona 1985-luvulla syntynyttä vastalähetystyötä tekevää Jews for Judaism-järjestöä. Jews for Jesus on Moishe Rosenin perustama messiaaninen juutalainen järjestö, jonka tavoitteena on pelastaa juutalaiset julistamalla heille kristillinen evankeliumi. Jews for Judaism taas on ortodoksijuutalaisen rabbi Bentzion Kravitzin perustama vastalähetystyötä tekevä järjestö, joka on syntynyt vastarintaliikkeeksi juutalaisiin kohdistuvaa lähetystyötä tekeville tahoille. Jews for Judaism pyrkii vahvistamaan juutalaisten kansallista ja uskonnollista identiteettiä, kääntymään juutalaisuuden jättäneet juutalaiset takaisin juutalaisuuteen ja ennaltaehkäisemään kääntymistä pois juutalaisuudesta.

Järjestöjen tavoitteet ovat keskinäisessä ristiriidassa, sillä edellinen haluaa juutalaisten kääntyvän kristityiksi ja jälkimmäinen pyrkii vahvistamaan traditionaalista juutalaisuutta. Ristiriita on johtanut jatkuvaan konfliktitilanteeseen, ja tämä konflikti on tutkimukseni aihe. Tuon esiin konfliktin taustalla olevat erimielisyydet ja sen, millä tavalla taistelua on käyty. Lisäksi tutkin sitä, kuinka kummatkin tahot määrittelevät itsensä ja oman missionsa. Selvitän myös, millä tavoin kilpakumppanit määrittelevät toistensa edesottamuksia ja motiiveja.

Taustan selvittämisessä käyn läpi messiaanisen juutalaisuuden kehitystä ja kasvua maailmanlaajuisesti viime vuosisatoina. Rajaan varsinaisen tutkimuksen kohdistumaan yksinomaan Yhdysvaltojen tilanteeseen, mikä on luontevaa, sillä sekä Jews for Jesus että Jews for Judaism aloittivat toimintansa siellä. Johdannossa luon katsauksen amerikkalaisen juutalaisuuden yleiskuvaan. Selvitän myös juutalaisuuden ja kristinuskon välistä suhdetta ja dialogia toisen maailmansodan jälkeen. Käsittelen tässä yhteydessä lyhyesti myös holokaustia, jolla viitataan natsien suorittamaan juutalaisten kansanmurhaan toisen maailmansodan aikana.

Tutkimukseni alkaa vuodesta 1985, jolloin Jews for Judaism perustettiin. Lähestyn ensimmäisessä luvussa tutkimusaihetta kronologisesti ja kuvaan Jews for Jesusin ja Jews for Judaismin toiminnan kehitystä vuodesta 1985 vuoteen 2000 mennessä. En siis aloita tutkimusta Jews for Jesusin perustamisvuodesta 1973, vaan käsittelen aikaa, jolloin kumpikin organisaatio oli jo olemassa. Keskeisimpiä lähteitä tässä luvussa ovat organisaatioiden omat verkko-sivut. Jews

for Jesusista on olemassa huomattavan paljon enemmän informaatiota kuin Jews for Judaismista. Jews for Judaismin kohdalla käytän aukkoja paikatakseni Jews for Judaismin Baltimoren toimipisteen toiminnanjohtajan Ruth Guggenheimin kanssa käymääni Skype-haastattelua. Ensimmäisessä luvussa käsittelen sivukysymyksenä myös sitä, millä tavoin Jews for Jesus suhtautuu kristilliseen sionismiin, eli vakaumukseen, jonka mukaan juutalaisilla on raamatulliset perusteet pitää Israelia heille kuuluvana maana.

Toisessa luvussa käsittelen temaattisesti kummankin järjestön tärkeimpiä vakaumuksellisia julkilausumia. Lähestyn aihetta tutkimalla Moishe Rosenin kirjoittamaa lähetystyön opasta ”Witnessing to Jews” ja Bentzion Kravitzin kirjoittamaa vastalähetystyön käsikirjaa ”The Jewish Response to Missionaries: Counter Missionary Handbook”. Nostan kirjoista esiin sellaiset näkemykset, joiden voi katsoa olevan ristiriidassa vastapuolen vakaumuksen kanssa selvittääkseni osapuolten väliset keskeisimmät erimielisyydet. Käsittelen näitä näkökulmia asettamalla ne argumentatiiviseen keskusteluun. Monen näkemyksen kohdalla toinen osapuoli on käsitelty aihetta selvästi laajemmin kuin toinen. Tällaisissa tapauksissa olen keskustelua tasapainottaakseni paikoitellen liittänyt mukaan lisäinformaatiota organisaatioiden WWW-sivuilta.¹

Monet erimielisyydet koskevat samoja aiheita, joita juutalaiskristillisessä dialogissa on käyty läpi toisen maailmansodan jälkeen. Tämä näkökulma, eli millä tavoin näiden kahden organisaation näkemysten vastakkainasettelu suhteutuu aiemmin käytyyn juutalaiskristilliseen dialogiin, on tutkimuksessani sivukysymyksenä, ja mainitsen nämä yhteydet lyhyesti tekstissä.

Kolmannen luvun tutkimusaiheena ovat tavat, joilla Jews for Jesus ja Jews for Judaism ovat toteuttaneet tavoitteitaan käytännössä. Otollinen tutkimusajankohta tämän asian selvittämiseksi on viisivuotinen ajanjakso 2001-2006, jolloin Jews for Jesus järjesti maailmalaaajuksen evankelioimiskampanjan Behold Your God. Tuona aikana Jews for Judaism suoritti aktiivisesti vastatoimiaan. Lähteinäni ovat aiheesta tuona ajanjaksona kirjoitetut uutisartikkelit. Rajasin laajaa materiaalia ottamalla mukaan vain sellaisia artikkeleita, joissa molemmat organisaatiot on mainittu nimeltä ja joissa kuvataan kaikkein yksityiskohtaisimmin niiden toimintaa. Tutkimuskysymyksinäni on ensinnäkin, millaisia käytännön toimia toteutettiin kummaltakin taholta, eli miten Jews for Jesus toteutti kampanjaansa ja millaista oli Jews for Judaismin

¹ Rosen 1998; Kravitz 2001.

vastakampanjointi. Toiseksi selvitän, millaista oli lehtien sivuilla käyty argumentaatio ja polemiikki puolin ja toisin osapuolten välillä. Olen pyrkinyt löytämään artikkeleista argumentteja ja vasta-argumentteja ja järjestänyt ne johdonmukaiseksi dialogiksi. Tarkastelen myös sitä, mitkä organisaatioiden ulkopuoliset tahot osallistuivat vastakkainasetteluun ja kilpailutilanteeseen.

Moni käsittelemistäni keskeisimmistä lehtiartikkeleista on peräisin eri juutalaislehdistä, joten niitä voi pitää puolueellisina lähteinä. Yksi artikkeleista on sekulaarista sanomalehdestä Washington Postista ja kaksi on eri kristillisten tahojen tuottamia kirjoituksia. Puolueetonta kirjoitusta kampanjaa koskien olisikin todennäköisesti vaikea ellei mahdoton löytää. Olen pyrkinyt etsimään eri näkökulmista kirjoitettuja artikkeleita saadakseni tilanteesta mahdollisimman realistisen kuvan. Tutkimuskohteenani on Yhdysvaltojen tilanne, mutta tein poikkeuksen kahden artikkelin suhteen ja valitsin mukaan kaksi kirjoitusta, jotka koskivat Torontossa tapahtunutta kampanjointia. Toinen on Bill Gladstonen kirjoittama artikkeli Baltimore Jewish Times- lehdessä ja toinen on ilmestynyt kanadalaisessa ChristianWeek- julkaisussa Carol Lowesin kirjoittamana.² Molemmat artikkelit sisältävät erityisen paljon informaatiota organisaatioiden kaksinkamppailusta, joten päätin ottaa ne mukaan. Toronton kampanja on joka tapauksessa toteutettu maantieteellisesti ja ajallisesti hyvin lähellä Yhdysvaltojen kampanjoita, ja mitä todennäköisimmin kampanjojen toteuttaminen on ollut samanlaista molemmilla alueilla. Lisäksi oli kiinnostavaa saada mukaan ChristianWeek- lehdessä julkaistu kirjoitus, joka on kristillisen tahon julkaisema, kun suurin osa muista käsittelemistäni artikkeleista on ilmestynyt juutalaisissa lehdissä. Lähteenäni käytän myös Jews for Jesusin kampanjassa mukana olleesta Esther Dorflingerista tekemääni haastattelua, sekä Jews for Jesusin verkkosivuilla julkaistuja Newsletter- artikkeleita kampanjaan liittyen.

Tutkimuksessani puhun amerikkalaisista evankelikaalisista kristityistä. Tällöin tarkoitan protestanttiseen kristillisyyteen kuuluvaa liikettä, joka on erityisesti Pohjois-Amerikassa runsaslukuinen. Evankelikaalisuus merkitsee siis tässä yhteydessä eri asiaa kuin esimerkiksi suomalainen evankelinen luterilaisuus. Evankelikaaleille tyypillistä on korostaa kristityn uskoontuloa ”uudelleen syntymisen” kokemuksena. He myös pitävät Raamatun sanaa erehtymättömänä ja

² Gladstone 2003; Lowes 2003.

tulkitsevat sitä usein kirjaimellisesti sekä korostavat henkilökohtaisen todistamisen merkitystä.³

Raamatusta puhuessani käytän nimityksiä Vanha- ja Uusi testamentti. Vanha testamentti sisältää juutalaisten pyhät kirjoitukset ja Uudessa testamentissa on kristinuskolle pyhät, Jeesuksen aikaa ja kirkon syntyä kuvaavat selonteot. Jako vanhaan ja uuteen osioon perustuu kristinuskon traditioon, juutalaiset eivät itse nimitä omia kirjoituksiaan Vanhaksi testamentiksi. Puhun kuitenkin aina joka yhteydessä Vanhasta ja Uudesta testamentista, jotta ei olisi epäselvää kumpaan tekstikokoelmaan viitataan.

Tutkimuksessani esiintyy joitakin sellaisia termejä, joille ei ole välttämättä olemassa vakiintunutta suomennosta. Yksi sellainen on ”vastalähetystyö”, englanniksi ”counter-mission” tai ”anti-mission”. Tällä tarkoitan toimintaa, jolla pyritään eri tavoin ehkäisemään tai estämään lähetystyön onnistumisen. Toinen on sana ”messiahship”, joka esiintyy tutkimuksessani suomennoksena ”messius”. Esimerkiksi ”messiahship of Jesus” kääntyisi ”Jeesuksen messius”. Kielitoimisto antoi kyseiselle suomennokselle hyväksynnän.

Jews for Judaism ja Jews for Jesus ovat niminä niin lähellä toisiaan, etten käytä niistä puhuessani lyhennyksiä. Merkityssisällön selvyuden ja kielellisen sujuvuuden vuoksi taivutan sanoja tavanomaisesta käytännöstä poiketen suomalaisia sijapääätteitä käyttäen, esimerkiksi ”Jews for Jesusissa, Jews for Judaismiin”.

Se, että aihe on ollut ajallisesti niin lähellä tutkimuksen tekemistä tarkoittaa sitä, että aiempaa tutkimusta ei tutkimusaiheestani juuri ole ollut saatavilla. Tämä on tehnyt tutkimustyöstä erityisen haasteellisen. Ainoa löytämäni tutkimus, jossa mainitaan molemmat organisaatiot nimeltä, on Dan Cohn-Sherbokin kirjoittama teos ”Messianic Judaism”, jota hyödynnän Johdanto-luvussa.⁴

Tutkimuskirjallisuutta kirjallisuusluettelosta ei siis löydy kovin laajalti, sillä aihetta käsitelleet kirjoitukset sijoittuvat suurilta osin ajallisesti päällekkäin tutkimusajankohdan kanssa. Koko tutkimukseni perustuu sen vuoksi pitkälti lähteisiin. Näitä ovat mainitsemieni lisäksi esimerkiksi Jews for Jesusin YouTube-sivustolla ilmestynyt kampanjavideo ja Jews for Jesusin toiminnanjohtajan David Bricknerin blogi. Internet on tarjonnut hyvin moninaisen lähdemateriaalin kirjon. Olen löytänyt tutkimuslähteeni pääosin Google-hakukoneen avulla.

³ MECC 1988, 2–3.

⁴ Cohn-Sherbok 2000.

1.2 Juutalaiskristillinen dialogi II maailmansodan jälkeen

Toinen maailmansota ja holokausti eli natsien toteuttama kuuden miljoonan juutalaisen joukkomurha on ollut suuri käännekohta juutalaisten ja kristittyjen välisen suhteen historiassa. Toisen maailmansodan aika oli äärimmäinen testi kristittyjen etiikan perustan kestävyydelle, ja tuona aikana tämä perusta koki romahduksen: pääosin kristillisessä Euroopassa juutalaisvastainen propaganda meni läpi, ja Saksaa ympäröivät maat osallistuivat juutalaisten tuhoamiseen suoraan tai epäsuorasti. Kirkko Saksassa oli käytännössä avuton poliittisen ohjelman edessä, ja silloinen paavi Pius XII on ollut sodan jälkeen laajan kritiikin kohteena siksi, ettei hän käyttänyt arvovaltaansa voimakkaammin puolustaakseen juutalaisia. Tutkimukset siitä, miksi holokausti oli ylipäätään mahdollinen, osoittivat karulla tavalla, että kristikunnan piirissä silloin jo lähes 2000 vuoden ajan jatkunut juutalaisten halveksiminen ja suoranainen vainoaminenkin oli luonut juuret antisemitismille.⁵

Voisi sanoa, että ennen toista maailmansotaa juutalaisvastaisuus kuului tietyllä tapaa peruskristilliseen ajatusmaailmaan. Kristinuskon syntyprosessiin kuulunut vaihe, jolloin kristinuskoon kääntyneet juutalaiset kävivät vahvoja sanasotia juutalaisuuden edustajia kohtaan, on jäänyt Uuteen testamenttiin voimakkain sanakääntein ilmaistuna. Nämä irtautumisvaiheen kiistat jäivät kritiikittömästi kanoniseen tekstiin, joten riita ja vahva vastakkainasettelu jäivät jatkumaan vuosisadoiksi eteenpäin. Uuden testamentin tekstien pohjalta juutalaisten katsottiin olevan kokonaisuudessaan kansana syyllisiä Jeesuksen kuolemaan ja heitä nimitettiin ”Jumalan murhaajiksi” vuosisatojen ajan kristittyjen piirissä.⁶

Juutalaisviha ja vainot syttyivät keskiajalla, ja valtakunnankirkon lainsäädäntö oli erittäin juutalaisvastainen. Eurooppalaisessa kulttuurissa antisemitistinen asenne välittyi vahvasti evankeliumin tulkinnoissa aina kirkkotaidetta myöten, siinä juutalaiset esitettiin usein rumina, vastenmielisinä hahmoina ja pahuuden ruumiillistumina.⁷ Tällainen pitkään jatkunut asennekasvatus loi otollisen maaperän Saksan kansallissosialistien juutalaisvastaiselle propagandalle.⁸ Vasta toisen maailmansodan tapahtumien

⁵ Myllykoski & Lundgren 2006, 24.

⁶ Sarlin 2006; Morrow 2007, 73 ; Saperstein 2006, 16; Laato 1998, 136–137; Littel 1971, 126–127.

⁷ Strickland 2007, 209; Jung 2007, 153; Cohn-Sherbok 1991, 86–87.

⁸ Hastings 2010, 54.

jälkeen tämä raamatuntulkinta ja suhtautumistapa nähtiin laajalti todellisena ongelmana.⁹

Pian toisen maailmansodan jälkeen vuonna 1946 perustettiin kansainvälinen kristittyjen ja juutalaisten neuvosto ICCJ (International Council of Christians and Jews).¹⁰ Vuoden 1947 kokouksessa Sveitsin Seelisbergissä ICCJ:n toimesta laadittiin kirkkoille addressi, jonka nimi oli ”The Ten Points of Seelisberg”, eli Kymmenen Seelisbergin vetoamista.¹¹ Adressissa kristityt kohtasivat antisemitismin ongelman juutalaisten avustuksella. Siinä kehoitettiin esimerkiksi muistamaan, että Jeesus oli itse juutalainen samoin kuin hänen ensimmäiset opetuslapsensa, kuten myös apostolit ja ensimmäiset marttyyrit. Pääsiäisen tapahtumia kerrottaessa ei tulisi antaa sellaista kuvaa, että kaikki juutalaiset ja vain juutalaiset halusivat Jeesuksen kuolemaa. Adressin mukaan ei tulisi myöskään opettaa, että kaikki juutalaiset sukupolvet kantoivat syyllisyyttä Jeesuksen kuolemasta, tai että he olisivat mystisesti kirottuja ja kohtalonomaisesti langetettuja kärsimykseen. Tällä adressilla oli kauaskantoiset vaikutukset siihen, kuinka varhainen kirkko ja Jeesus ymmärrettiin myöhäisemmässä uudistetussa kristillisessä opetuksessa.¹²

Vuonna 1948 Kirkkojen maailmanneuvosto, joka on protestanttisten kirkkojen kansainvälinen kattojärjestö, piti ensimmäisen kokouksensa Amsterdamissa. Siellä käsiteltiin myös kristittyjen ja juutalaisten välisiä suhteita, ja laadittiin raportti ”Report on the Christian Approach to the Jews”. Neuvosto tunnusti raportissa uskonnollisen antisemitismin ja myönsi kristillisen tahon olleen siinä mukana. Raportissa todettiin, että kirkot olivat aiemmin vahvistaneet kuvaa juutalaisista Kristuksen ainoina vihollisina, ja tämä tosiasia oli luonut pohjaa sekulaarin maailman antisemitismille. Tekstissä kehoitettiin kaikkia neuvostossa edustettuina olleita kirkkoja luopumaan antisemitismistä.¹³

Katolinen kirkko taas käsitteli suhdettaan juutalaisiin Vatikaanin toisessa konsiilissa, joka pidettiin vuosina 1962-1965. Vuonna 1965 konsiili julkaisi tekstin ”Nostra Aetate”, jossa tuomittiin ankarasti antisemitismi ja torjuttiin juutalaisten syyllistäminen Jeesuksen kuolemasta.¹⁴ Se kumosi vallinneen teologian, jonka mukaan juutalaiset olivat Jumalan pyhästi torjumia ja epäkelpoja

⁹ Sawyer 2006, 42; Keith 1997, 34–35.

¹⁰ Kessler 2010, 140.

¹¹ CCJR s.a.

¹² Kessler 2010, 140.

¹³ Kessler 2010, 140.

¹⁴ KATT 2006.

olemaan enää liitossa hänen kanssaan. Näin katolinen kirkko päätti vuosituhtausopetuksensa juutalaisten halveksunnasta ja myönsi olleensa osaltaan vastuussa juutalaisten kokemille kärsimyksille.¹⁵ Varsinaista virallista anteeksipyyntöä tai tunnustusta omasta vastuustaan holokaustin toteutumisesta katolinen kirkko ei kuitenkaan esittänyt juutalaisille, mikä on ollut juutalaisille tahoille pettymys.¹⁶

Ortodoksinen kirkko puolestaan ei ole tehnyt vastaavanlaista asennemuutosta koskevaa linjausta suhteestaan juutalaisiin eikä ole ainakaan toistaiseksi ryhtynyt dialogiin juutalaisten kanssa.¹⁷

Vuonna 1974 protestanttisella puolella Amerikan luterilaisessa kirkossa laadittiin merkittävä julkilausuma ”The American Lutheran Church and the Jewish Community”, joka koski kristittyjen ja juutalaisten välisiä suhteita. Lausunnossa todettiin kiistämättömäksi se tosiasia, että luterilaisen kirkon oppisällä Martti Lutherilla oli ollut merkittävä osuus siihen, että natsismi sai niinkin vaivattomasti jalansijan saksalaisessa yhteiskunnassa. Lausunnon mukaan Lutherin juutalaisvihaa uhkuvat kirjoitukset olivat luoneet antisemitismille sallivan ilmapiirin. Natsien ei siten ollut vaikea yllyttää ihmisiä juutalaisvastaisiin tekoihin. Kyseisen lausunnon myötä myös Amerikan luterilainen kirkko sanoutui virallisesti irti Lutherin juutalaisvastaisista kannanotoista sekä kaikesta antisemitismistä.¹⁸

Kristittyjen muuttunut suhtautuminen juutalaisia kohtaan sai aikaan myös sen, että kristillisen lähetystyön kohdistamista juutalaisiin kyseenalaistettiin laajalti. Asiaan vaikutti vahvasti se, että monet juutalaiset kokivat kristillisellä lähetystyöllä ja Hitlerillä olleen sama päämäärä: juutalaisuuden ja juutalaisten perusteellinen hävittäminen maailmasta.¹⁹

Kysymys juutalaisiin kohdistettavasta missiosta jakoi kirkkoja voimakkaasti. Perinteinen kristillinen Raamattuun perustuva käsitys, että Jeesus oli kaikkien ihmisten ainoa tie pelastukseen, säilytettiin protestanttisten kirkkojen keskuudessa eikä lähetystyön perusteita kyseenalaistettu. Käsitys siitä, että Jeesuksessa tehty uusi liitto Jumalan kanssa korvaisi Jumalan aiemman juutalaisten kanssa tekemän liiton, todettiin taas katolisella puolella virheelliseksi opetuksiksi ja yhdeksi antisemitismiä aiheuttaneeksi tekijäksi. Katolinen kirkko linjasi, että juutalaiset

¹⁵ Kessler 2010, 141; Culbertson 1991, 163–165.

¹⁶ IJCIC 1998; Bergström 2004, 28.

¹⁷ De Lange 2006, 60–61.

¹⁸ Aumann 2003, 75–76; Gutteridge 1976, 3.

¹⁹ Kessler 2010, 180.

olivat jo Jumalan kanssa pelastavassa liitossa, johon kristityt olivat Jeesuksen kautta päässeet osallisiksi. Molemmat kuuluivat samaan liittoon, vaikka opeissa ja näkemyksissä olikin ylittämättömiä eroja. Juutalaisten parissa ei siten tulisi enää tehdä kristillistä käännystyötä.²⁰

Toisen maailmansodan jälkeen sekä kristityt että juutalaiset ovat pitäneet tärkeänä näiden kahden uskonnon välisen rakentavan dialogin kehittämistä. Aito dialogi on vaatinut molemmilta vastapuolen uudelleenarviointia ja omien asenteiden tarkistamista.²¹

Dialogin mahdollistamiseksi toinen osapuoli tulisi kohdata sellaisena kuin tämä itse määrittelee itsensä eikä esimerkiksi omien oppirakennelmien ehdoilla, kuten kristityt olivat aiemmin määritelleet juutalaiset. Myös juutalaisten haasteena oli löytää uudenlainen suhde kristinuskoon esimerkiksi siitä ymmärryksestä käsin, että kristinuskolla ja juutalaisuudella oli yhteiset juuret ja että Jeesus Nasaretilainen oli itsekin juutalainen.²² Dialogi on vaikuttanut merkittävästi juutalaisuuden ja kristinuskon välisen suhteen positiiviseen kehitykseen ja luottamuksen rakentumiseen uskontojen edustajien välille.²³

Kaikki kristityt eivät ole kuitenkaan kannattaneet pelkästään dialogiin pyrkivää suhtautumista juutalaisiin. Esimerkiksi evankelikaalit katsovat, että kristityt olisivat falskeja uskossaan jos eivät pyrkisi evankelioimaan juutalaisia.²⁴

Oma lukunsa ovat myös messiaaniset seurakunnat ja lähetysjärjestöt, jotka katsovat olevansa Jeesukseen uskovia juutalaisia ja pyrkivät evankelioimaan juutalaisia ikään kuin juutalaisyhteisön sisältä käsin. Myös heidän sanomansa on, että kaikki ovat synnin vallassa ennen kuin Jeesus, juutalaisten ja kaikkien kansojen Messias, pelastaisi heidätkin.

1.3 Amerikkalaisen juutalaisuuden kenttä

Amerikanjuutalaisuus oli 1900-luvulle tultaessa kulttuurisesti monenkirjavaa. Amerikanjuutalaiset eivät olleet missään määrin uskomuksiltaan tai uskonnolliselta käyttäytymiseltään yhtenäinen joukko. Juutalaisten muutto Yhdysvaltoihin oli tapahtunut historian saatossa monessa jaksossa. Eri maista

²⁰ Kessler 2010, 173–174; Da Silva 1992, 97–98.

²¹ Shermis 1991, 250.

²² Kessler 2010, 188; Eckardt 1971, 93.

²³ Pieper 2006, 93.

²⁴ Anderson 1990, 169–170.

saapuneet juutalaiset yhteisöt olivat tuoneet mukanaan omintakeiset kulttuurinsa.²⁵

Juutalaisten lukumäärää Amerikassa ei ole helppoa määrittää. Ei ole yksiselitteistä kuinka juutalaisuus tänä päivänä määritellään ja mikä asetetaan kriteeriksi sille, että joku saavuttaa tittelin ”juutalainen”. Kysymykseen siitä, mitä juutalaisuus itsessään oli ei ole olemassa yhtä oikeaa vastausta.²⁶ Eräs tapa määritellä juutalaisuus on etnisyyden perusteella. Jos äiti on juutalainen, periytyy juutalaisuus lapsillekin. Jos isä on juutalainen, saattaa lapsi itse päättää ottaako hän juutalaisuuden osaksi elämäänsä vai haluaako hän olla ei-juutalainen.²⁷

Toinen juutalaisuuden ulottuvuus on uskonto, johon ei-juutalainen saattaa kääntyä käytyään läpi säädetyt oppimäärät ja rituaalit. Toisaalta juutalainen ihminen voi olla myös ateisti, ja mieltää itsensä silti identiteetiltään vahvasti juutalaiseksi. Hän saattaa olla esimerkiksi aktiivinen juutalaisessa yhteisössä ja toteuttaa elämässään juutalaisesta perinteestä nousevia eettisiä arvoja. Etnisen alkuperänsä puolesta juutalainen ihminen ei välttämättä millään tavoin harjoita juutalaista uskontoa tai elämäntapaa elämässään. Silti hän ei menetä statustaan juutalaisena, ja hänen lapsensa saattavat taas jatkaa perinteiden kantamista eteenpäin.

Juutalaisen voi myös ajatella olevan ihminen, joka kuuluu Israelin kansaan ja hänellä on jonkinlainen kohtalonomainen yhteys sitä kautta Israelin valtioon. Jotkut juutalaiset, erityisesti sionistit pitävät tätä hyvin tärkeänä asiana elämässään. Liberaalimmat ja monien sukupolvien ajan muualla asuneiden juutalaisten keskuudessa Israel saattaa olla henkilökohtaisen elämän kannalta merkityksetön ja ajatuksesta paluumuutosta on luovuttu.

Eri juutalaisuuden linjausten aatevirtaukset ovat siirtyneet juutalaisten siirtolaisten mukana Euroopasta Pohjois-Amerikkaan. Ensimmäiset juutalaiset saapuivat Amerikkaan jo Kristoffer Columbuksen matkaseurueessa vuonna 1492. Siihen aikaan Euroopassa Ranska, Englanti, Espanja ja Portugali olivat tehneet päätöksen, jonka mukaan juutalaiset eivät enää saaneet asua kyseisissä maissa. Osa juutalaisista siirtyi muualle, mutta osa päätti kääntyä kristityiksi ja jatkaa asumista entisissä kotimaissaan. Heidän kuitenkin usein epäiltiin olevan salaa juutalaisia ja heitä kidutettiin ja vainottiin tästä syystä. Tämänkaltaisten syiden

²⁵ Blau 1976, 12; Neusner 1987, 256–257.

²⁶ Blau 1976, 2.

²⁷ Sarna 2004, 360.

vuoksi monet juutalaiset lähtivät ”uuden maailman” valloittajien mukana Amerikkaan turvallisemman elämän toivossa.

Juutalaisuus on 1800-luvulta lähtien jakautunut eri suuntauksiin. Näistä merkittävimmät ovat ortodoksinen, konservatiivinen, reformoitu ja rekonstruktionistinen suuntaus. Ortodoksijuutalaiset pyrkivät pitämään yllä vanhakantaisinta juutalaisuutta ja noudattamaan juutalaisille Vanhassa Testamentissa asetettuja lakeja, kuten ruoka- ja pukeutumissäädöksiä. Vanhimman juutalaisen tradition mukaan Vanhan testamentin laeilla oli jumalallinen alkuperä ja tarkoitus. Tämän vuoksi ortodoksit halusivat pitää lait pyhinä ja koskemattomina, eivätkä tiukimman linjan ortodoksit hyväksyneet minkään asteista juutalaisen kulttuurin modernisointia.²⁸

Konservatiivit säilyttivät juutalaisen uskon aatteellisen sisällön, mutta eivät noudattaneet kaikkia ulkoisia erottautumisen merkkejä, kuten pukeutumissääntöjä. He pyrkivät pitämään kiinni perinteisestä juutalaisuudesta siinä määrin, kuin siitä oli ammennettavissa merkityksellistä sisältöä nykypäivään. Nykypäivän konservatiiviset amerikanjuutalaiset haluavat sisällyttää juutalaisuuden mielekkäällä tavalla moderniin amerikkalaiseen elämäntapaan. Juutalainen konservatiivi etsii uskonnosta ohjausta ja elämänohjeita, ja voi tarpeen vaatiessa jättää pois liian vanhanaikaiset ja nykypäivälle oudoilta vaikuttavat säädökset.²⁹

Reformoitujen juutalaisten tapa tulkita ja uudistaa juutalaisuutta on ollut konservatiiveja radikaalimpaa. Reformoitua suuntausta noudattavat juutalaiset ovat pyrkineet riisumaan juutalaisuudesta sellaiset opit, jotka eivät olleet rationaalisesti perusteltavia eivätkä sovi nykyaikaan.³⁰ Alun perin monien juutalaisten lakien, kuten ruokavaliota ja pukeutumista koskevien säädösten, oli tarkoitus erottaa juutalaiset ympäröivistä kansoista. 1800-luvun Saksassa erityisesti korkeammassa yhteiskunnallisissa asemassa olleet juutalaiset kokivat kiusallisina juutalaisten tapojen erikoisuuden, ja heidän joukostaan alkoi juutalaisuuden uudelleentulkinta ja reformaatio. Uudistukset koskivat erityisesti ulkoisia erottautumisen merkkejä, sillä prosessin tavoitteena oli sopeuttaa juutalaiset paremmin ympäröivään yhteiskuntaan. Reformaattorit katsoivat, että ainoastaan yleistä moraalialia koskevat juutalaiset lait tuli pitää voimassa.

²⁸ Glazer 1972, 31.

²⁹ Neusner 2007, 6.

³⁰ Cohn-Sherbok 1991, 40–41.

Uudistusten myötä reformijuutalaisuus alkoi ulkoisesti muistuttaa yhä enemmän kristillistä protestantismia aina jumalanpalvelusta myöten.³¹

Reformijuutalaiset olivat sitä mieltä, että he olivat juutalaisina nimenomaan uskonnollinen yhteisö eivätkä enää tietyn valtion eli Israelin edustajia eli kansakunta. Perinteinen ajatus paluumuutosta Israeliin poistettiin ja tilalle nousi messiaaninen odotus, jonka mukaan totuuden valtakunta koittaisi ja rauha tulisi ihmisten keskuuteen. Reformoitu juutalaisuus siirtyi myös Pohjois-Amerikan maaperälle juutalaisten siirtolaisten mukana.³²

Rekonstruktionistit olivat reformoiduista juutalaisista liberaalein ja traditionaalaisesta juutalaisuudesta etääntynein linjaus. He korostivat kaikkien juutalaisten välistä kohtalonomaista yhteyttä kansana. Heille uskonnon merkitys juutalaisuuden kannalta oli toissijaista tai merkityksetöntä. Rekonstruktionistinen liike perustettiin 1930-luvun puolivälissä Yhdysvalloissa. Liikkeen aatteena oli nostaa juutalaisuuden kannalta tärkeimpään asemaan juutalainen kansa eikä niinkään Jumala. Uskonnon ajateltiin olleen ihmisiä varten eikä toisin päin. Liike halusi nähdä juutalaisuuden peruslähtökohdan uudella tavalla: Vanha testamentti, käskyt ja uskonto olivat heidän mielestään juutalaisen kansan tuotos ja heidän kulttuurinsa dokumentti eikä pyhillä teksteillä ajateltu olevan niinkään pyhää tai jumalallista alkuperää. Liikkeen näkemys oli, että Jumala ilmaisi itsensä kansansa kautta, ja että juutalaisuus oli sitä, mitä juutalaiset halusivat sen olevan. Niinpä juutalaiset olivat vapaita uudistamaan juutalaisia uskonoppeja ja käytäntöjä sitä mukaa kuin kokivat hyväksi ja oikeaksi. Tällainen asenne takaisi liikkeen aatteiden mukaan juutalaisuuden jatkuvuuden.³³

Kun reformijuutalaiset halusivat korostaa juutalaisuutta uskontokuntana eikä kansakuntana, rekonstruktionistit halusivat täysin päinvastaista. Heille oli tärkeää, että juutalaiset tiedostivat keskinäisen yhteytensä kansana. Rituaaleja ja seremonioita oli heidän mielestään tärkeä pitää yllä juutalaisuuden identiteetin vahvistamisen vuoksi. Moni modernin ajan juutalainen koki mahdottomana enää uskoa esi-isien tavoin Jumalan antaneen heille tietyt säädökset ja käskyt joita heidän tulisi noudattaa. Rekonstruktio-aate tarjosi tähän ongelmaan vastauksen: olennaista ei ollut enää se, että traditioiden pyhyyteen olisi uskonut. Rekonstruktio-liikkeessä ei ollut ongelma, jos rabbi oli ateisti, joka kuitenkin

³¹ Glazer 1972, 46.

³² Sarna 2004, 149.

³³ Sarna 2004, 245.

halusi toteuttaa juutalaista elämäntapaa perinteisten rituaalien, seremonioiden ja tapojen muodossa. Keskeisintä oli juutalaisen identiteetin vahvistaminen.³⁴

Rekonstruktioelinjan juutalaiset halusivat juutalaisuuden sulkevan sisäänsä kaikki edellä esitellyt eri linjat sekä uskonnottomat juutalaiset. Heidän luomansa rekonstruoidut näkemykset juutalaisuudesta edustivat yhtä yritystä yhtenäistää juutalaiset ja taata juutalaisen kansan olemassaolo ja jatkuvuus.

Yhdysvalloissa kaikkien juutalaisuuden samoin kuin muidenkin uskontojen haasteena on selvittää yhteiskunnan sekularisoitumisen keskellä. Arvorelativismi on tyypillistä sekulaarille kulttuurille. Leimallista nimenomaan amerikkalaiselle juutalaisuudelle on sanottu olevan sitoutumattomuus johonkin tiettyyn koherenttiin systemaattiseen ajatteluun uskonnosta. Sen sijaan luonteenomaista on ollut avoimuus useille mahdollisille ajattelutavoille ja ratkaisuille. Amerikkalaista juutalaisuutta voisi pitää uskonnollisessa mielessä pluralistisena.³⁵

Kun nykypäivän amerikanjuutalaiselle ei ole enää olemassa yhtä oikeaa maailmankatsomusta, toisin kuin kenties varhaisempien vuosien juutalaisille, ei ole itsestään selvää sekään, mitä juutalaisuus on ja kenellä on sellainen auktoriteetti, josta käsin juutalaisuuden voi määritellä. Esimerkiksi ortodoksijuutalaisten näkökulmasta juuri he ovat ainoita uskollisia todelliselle ja alkuperäiselle juutalaisuudelle.³⁶

Juutalaisuuden eri suuntausten välinen suhde on kautta niiden historian ollut vaikea ja jännitteinen eri tahojen yhteyttä luovista yrityksistä huolimatta. Uhkana on ollut juutalaisuuden totaalinen jakautuminen, sillä eri suuntauksilla on ollut ylittämättömiä erimielisyyksiä siitä, missä lopultakin kulkee juutalaisuuden säilymisen raja. Haasteita on tullut myös messiaaniseksi juutalaisiksi itseään kutsuvien Jeesukseen uskovien juutalaisten taholta, sillä hekin ovat sanoneet olevansa juutalaisia ja laajentaneet siten juutalaisuuden käsitettä entisestään. Tähän haasteeseen juutalaisten ei ole ollut vaikea löytää yhtenäistä vastausta. Yhdestä asiasta juutalaiset nimittäin ovat varmoja: ainakaan he eivät ole kristittyjä.³⁷

Juutalaisuuden määrittelyn vaikeuden lisäksi amerikanjuutalaisuuden uhkana on ollut juutalaisten lukumääräinen väheneminen Amerikassa. Syitä vähenemiseen oli esimerkiksi lasten alhainen syntyvyys juutalaisperheissä ja

³⁴ Glazer 1972, 94–97.

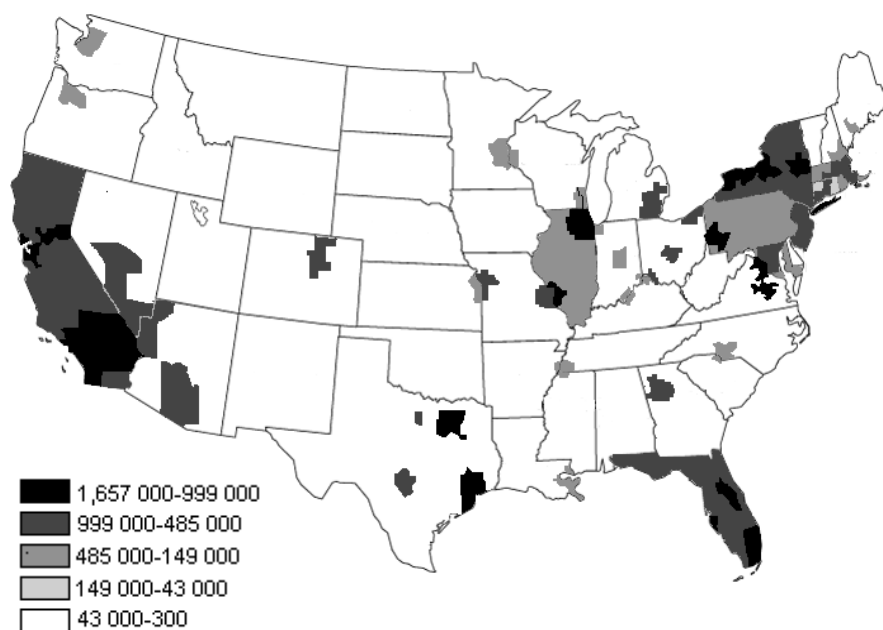
³⁵ Blau 1976, 8–9.

³⁶ Freedman 2000, 72.

³⁷ Sarna 2004, 367.

juutalaisten avioliitot ei-juutalaisten kanssa, mikä yleensä on johtanut siihen, että näiden perheiden lapset eivät ole alkaneet harjoittaa juutalaisuutta. Lisäksi juutalaisten siirtolaisten muutto Amerikkaan on vähentynyt merkittävästi aikaisemmista vuosikymmenistä. Myöskin toisten uskontojen edustajien kääntyminen juutalaiseksi on huomattavasti harvinaisempaa kuin ennen.³⁸

Eri juutalaiset tahot ovat pitäneet säännöllisesti kirjaa juutalaisten lukumäärästä, ja tilastot vaihtelevat laskumenetelmistä riippuen. Ortodoksijuutalaisten näkökulmasta vain äitinsä puolelta juutalaiset ovat todella perineet juutalaisuuden, mutta pelkästään isän puolelta juutalaisuus ei heidän näkökulmastaan voi periä. Reformi- ja rekonstruktio liikkeen juutalaiset taas laskevat juutalaisiksi myös isän puolelta juutalaisuuden perineet ihmiset.³⁹ Juutalaisväestön sijoittuminen ja asukasmäärä jakautuu Yhdysvalloissa kuvan osoittamalla tavalla:

Juutalainen väestö keskittyy Yhdysvalloissa pääosin rannikko-osavaltioihin, ja suurin osa heistä asuu kartassa näkyvillä suurkaupunkialueilla. Kaikkiaan Yhdysvalloissa asui juutalaisia noin 6 155 000 vuonna 2000, mikä oli noin 2,2 prosenttia Yhdysvaltain kokonaisväestöstä.⁴⁰

³⁸ Sarna 2004, 360; Freedman 2000, 73.

³⁹ Sarna 2004, 360.

⁴⁰ Sarna 2004, 358–359; AYJB 2002.

1.4 Messiaanisen juutalaisuuden historia ja Jews for Jesusin synty

Messiaaniset juutalaiset laskevat, että heidän liikkeensä on alkanut jo Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen. He tulkitsevat, että pieni vähemmistö juutalaiskristityistä päätti säilyttää juutalaisen perinteen ja identiteetin Jeesuksen yhteydessä.⁴¹ Myöhemmin kristillinen kirkko muuttui yhä juutalaisvastaisemmaksi, ja moni luopui juutalaisuuden korostamisesta. Liike ”katosi” historiasta sadoiksi vuosiksi. Varsinaista juutalaiseen kohdistuvaa järjestäytyneitä lähetystyötä ei ilmaantunut ennen 1800-lukua. Silloin useat lähetysjärjestöt alkoivat tehdä aktiivista juutalaistyötä, jonka seurauksena juutalaisten parissa tapahtui laajaa herätystä ja liittymistä heprealaiskristilliseen liikkeeseen.⁴²

Liike alkoi Lontoosta ja laajeni nopeasti Euroopassa. Se oli jakautunut eri kirkkojen yhteyteen ja omiksi ryhmikseen. Vuonna 1865 perustettiin Englannissa katto-organisaatio Hebrew Christian Alliance of Great Britain⁴³, jonka oli tarkoitus luoda ja ylläpitää yhteyttä juutalaiskristittyjen ryhmittymien kesken. Se verkostoi seurakuntia useiden Euroopan maiden ja Yhdysvaltojen välillä. Vuonna 1915 perustettiin Amerikassa vastaavanlainen organisaatio, The Hebrew-Christian Alliance of America (HCAA)⁴⁴. Vuonna 1925 perustettiin The International Hebrew Christian Alliance (IHCA)⁴⁵, jonka tarkoitus oli toimia viitekehyksenä juutalaiskristityille maailmanlaajuisesti. Toisen maailmansodan seurauksena juutalaiset muuttivat suurin joukoin Amerikkaan, ja heprealaiskristillisen liikkeen painopiste siirtyi Yhdysvaltoihin.

1960-luvulla nuorten juutalaiskristittyjen parissa alkoi esiintyä halu korostaa juutalaista identiteettiä liikkeen sisällä. Esimerkiksi HCAA:n yhteyteen perustettiin nuorisoliike Young Hebrew Christian Alliance (YHCA). Se edusti juutalaiskristittyjen sukupolvea, joka oli pitkälti assimiloitunut kristilliseen kirkkoon eikä ollut omaksunut juutalaista traditiota. Heprealaiskristillisyydessä tavoitteena ei ollut erottautua kirkon keskuudessa juutalaisena joukkona vaan olla yhtä ei-juutalaisten kristittyjen kanssa. Jumalanpalveluksissa painottui kirkon perinne. Tämä uusi nuori sukupolvi halusi sen sijaan sellaista juutalaiskristillisyyttä, joka toimisi jatkumona juutalaiselle traditiolle ja

⁴¹ Cohn-Sherbok 2000, 1.

⁴² Cohn-Sherbok 2000, 15.

⁴³ Cohn-Sherbok 2000, 16.

⁴⁴ Cohn-Sherbok 2000, 27.

⁴⁵ Cohn-Sherbok 2000, 36.

uskonilmaisulle. Jeesus oli heille juutalaisten juutalainen messias, ja he alkoivat kutsua häntä nimellä Yeshua. Nuoret liittivät jumalanpalvelukseensa myös raamatullista karismaattista hengellisyyden ilmaisua, kuten käsien nostamisen rukouksessa, vapaamuotoisen rukouksen ja laulamisen Hengessä. He halusivat omat juutalaiskristilliset seurakuntansa ja alkoivat kutsua itseään messiaaniseksi juutalaisiksi. Tämä kaikki herätti vanhemmissa heprealaiskristityissä kielteisiä reaktioita, mutta kehitys heprealaiskristillisyydestä kohti messiaanista juutalaisuutta eteni nopeasti.⁴⁶ Tämän kehityksen mukaisesti HCAA muutti profiiliaan vuonna 1975 vaihtamalla nimekseen Messianic Jewish Alliance of America (MJAA). He alkoivat pitää jumalanpalveluksia kirkkojen sijaan synagogissa ja yhdistelivät jumalanpalveluksensa kulkuun elementtejä juutalaisesta ja kristillisestä traditiosta.⁴⁷

Samanlaista liikehdintää tapahtui muissakin juutalaiskristillisissä järjestöissä. Myös maailmanlaajuinen IHCA vaihtoi nimekseen myöhemmin International Messianic Jewish Alliance (IMJA).⁴⁸ Moische Rosen, joka työskenteli järjestössä Jewish Mission of America (JMA), koki, ettei nuorten juutalaiskristittyjen tarpeita vaalia juutalaisuuttaan messias-uskon yhteydessä ollut otettu riittävästi huomioon. Hän myös vastusti omassa organisaatiossaan tapahtunutta heprealaiskristittyjen etääntymistä juutalaisen elämäntavan harjoittamisesta. Rosen muutti Los Angelesista San Fransiscoon liittyäkseen siellä nuorten juutalaiskristittyjen aloittamaan Jeesus-liikkeeseen. Hänellä oli mukanaan joukko nuoria, jotka kannattivat hänen ajatuksiaan.

Heidän tavoitteenaan oli julistaa evankeliumia nuorille Jeesukseen uskoville juutalaisille. 1971-luvulla Jeesus-liikkeen esiintymisryhmä perustettiin, ja sen nimeksi annettiin Liberated Wailing Wall, eli Vapautettu Itkumuuri. 1972 perustettiin draamaryhmä New Jerusalem Players. Nämä taidemuodot sekä henkilökohtainen todistaminen aiheesta ”mitä juutalaisena oleminen tarkoittaa” vakiintuivat liikkeen keskeisiksi toimintatavoiksi.⁴⁹

Kesäkuussa 1972 kansallisen median tietoisuuteen nousi iskulause ”Jews for Jesus”, ja liike alettiin yleisesti tuntea tällä nimellä.⁵⁰ Yhä useammat juutalaiskristityt lähtivät seurakunnistaan tähän liikkeeseen. Jewish Mission of America (JMA), jonka puitteissa Rosen oli tehnyt lähetystyötä, reagoi tähän

⁴⁶ Cohn-Sherbok 2000, 54–59.

⁴⁷ Cohn-Sherbok 2000, 66.

⁴⁸ IMJA s.a.

⁴⁹ Cohn-Sherbok 2000, 60.

⁵⁰ Jews for Jesus [1995], History.

kehitykseen erottamalla Rosenin työntekijöistään. Rosen päätti, että Jews for Jesus selviäisi omillaan, ja liike alkoi järjestäytyä itsenäiseksi järjestöksi.⁵¹

Moishe Rosen ja hänen vaimonsa Marie ryhtyivät organisoimaan raamattuopetusta sekä evankeliointia kaduilla ja yliopistokampuksilla tukenaan nuorten juutalaiskristittyjen aikuisten joukko. Jews for Jesusin jäsenet ryhtyivät kehittämään lähetystyöstrategiaansa kohti amerikkalaisten poliittisesti radikaalien ryhmien toimintamallia: tavoitteena oli mahdollisimman suuri näkyvyys ja julkisuuden lisääminen innovatiivisilla keinoilla. He pitivät yllään tunnistettavia paitoja, jakoivat lentolehtisiä ja levittivät julisteita näkyville paikoille ja erityisesti juutalaisten suosimille alueille. He järjestivät tapahtumia, jotka huomioitiin lehdissä ja uutislähetyksissä. Näissä he esimerkiksi lauloivat tamburiinien säestyksellä ja pitivät näkyvästi esillä järjestön nimeä kantavia tauluja. Tavoitteena oli tuoda liikkeelle tunnettavuutta, jotta sen sanoma saataisiin kuuluville. He pyrkivät ennen kaikkea herättämään mahdollisimman suuren reaktion juutalaisessa yhteisössä, jotta juutalaiset kiinnittäisivät heihin ja heidän viestiinsä huomiota.⁵²

Jews for Jesus- järjestön jäsenet kouluttautuivat erityisesti juutalaisten kohtaamista varten. Moishe Rosen julkaisi kirjan Witnessing to Jews, jossa neuvottiin kuinka kohdata juutalainen ja evankelioida häntä. Kirjassa on muun muassa esimerkkikeskusteluja yhteyden luomisen avuksi. Siinä esitellään Vanhan testamentin raamatunkohtia, jotka kristinuskon tulkinnan mukaan viittaavat Jeesukseen tulevana messiaana.⁵³

Sekä juutalaiset yhteisöt että monet kristityt suhtautuivat hyvin kielteisesti järjestön toimintatapoihin. Kristityt eivät pitäneet siitä, että Jews for Jesus jakoi kristittyjä juutalaisiin ja ei-juutalaisiin kristittyihin. Vielä suuremman vastareaktion kirkoissa herättivät Jews for Jesusin käyttämät evankelioimistaktiikat. Juutalaisyhteisössä Jews for Jesus herätti suuren vihan. Episkopaalipastori Lawrence McCoombe kirjoitti vuonna 1980 pahoittelevansa Jews for Jesus-järjestön toimintaa, sillä hän näki sen murentavan kristittyjen ja juutalaisten välistä yhteyttä, jota oli ollut vaikea rakentaa. Erityisen ikävää se oli juutalaisten kannalta hänen mielestään siksi, että se toiminnallaan kyseenalaisti juutalaisen identiteetin koskemattomuuden.⁵⁴

⁵¹ Cohn-Sherbok 2000, 60.

⁵² Cohn-Sherbok 2000, 62.

⁵³ Rosen 1998, 183.

⁵⁴ Cohn-Sherbok 2000, 81.

Vastarinta ja kielteiset kannanotot eivät kuitenkaan pysäyttäneet Jews for Jesusia, päinvastoin. Jews for Jesus oli osannut odottaa sitä. Se toimi itsenäisesti irrallaan kirkoista ja juutalaiskristillistä alliansseista, ja sen toiminta laajeni erittäin nopeasti alusta lähtien.

1970-luvun kuluessa Jews for Jesusin toiminta kasvoi Yhdysvalloissa tehokkaasti, ja uusia toimintakeskuksia perustettiin kuuteen eri kaupunkiin, Los Angelesiin, New Yorkiin, Chicagoon, Bostoniin, Miamiin ja Washingtoniin. Toiminnan pääkeskus siirtyi Corte Maderalta San Fransiscoon vuonna 1978. 1970-luvulla Jews for Jesus järjesti jo ensimmäisiä kampanjoitaan, joita oli sinä aikana kolme. Ne pidettiin New Yorkissa, Pohjois-Irlannissa ja Israelissa. Vuonna 1976 Jews for Jesus alkoi julkaista kuusi kertaa vuodessa ilmestynyttä Issues-lehteä,. Se oli suunnattu juutalaisille, jotka pohtivat kristinuskoon liittyviä kysymyksiä juutalaisesta lähtökohdasta. Samana vuonna Jews for Jesus julkaisi myös ensimmäistä kertaa koko sivun mainoksen sekulaarissa sanomalehdessä, joka sillä kertaa oli New York Times. Vuosikymmenen lopulla toiminnassa pidettiin vuoden mittainen tauko, jonka aikana lähetystyöntekijöitä koulutettiin uudelleen.⁵⁵

⁵⁵ Jews for Jesus [1995], History.

2. Jews for Jesus ja Jews for Judaism juutalaisen identiteetin määrittelijöinä

2.1 *Jews for Jesusin apostolinen kutsumus ja menestyksekkäät taktiikat*

1980-luvun kuluessa Jews for Jesus ehti perustaa kaksi uutta toimintapistettä, joista toinen oli Torontossa ja toinen Etelä-Afrikan Johannesburgissa. Jews for Jesus laajensi toimintaansa myös laatimalla Co-Laborer in Messiah- ohjelman. Ohjelman läpikäytyään kuka tahansa, juutalainen tai ei-juutalainen, saattoi osallistua monin tavoin Jews for Jesusin toimintaan ja tukea sitä. 1980-luvun puolivälissä Jews for Jesus alkoi julkaista lehteä nimeltä Mishpochah Message, myöhemmältä nimeltään Havurah. Kyseinen lehti oli tarkoitettu oman viiteryhmän eli Jeesukseen uskovien juutalaisten välisen keskinäisen rohkaisun välineeksi. Samoihin aikoihin julkaistiin myös messiaanista juutalaisista kertova dokumenttielokuva Still not ashamed, (suom. En edelleenkään häpeile). Noin vuotta myöhemmin Jews for Jesusin jäsenten omista kertomuksista koottiin kirjateos ”Testimonies”, eli ”Todistuksia”.¹

1980-luvulla Jews for Jesus panosti erityisesti työntekijöiden kouluttamismahdollisuuksien lisäämiseen. Ensimmäinen ulkomaalainen akateeminen koulutusohjelma järjestettiin Israelissa. Kotimaassa Yhdysvalloissa luotiin mahdollisuus suorittaa maisterintutkinto evankelisessa seminaarissa, jossa opiskelijalla oli pääaineena juutalaislähetys. 1980-luvun lopulla järjestön toiminta johti oikeuskäsittelyyn, joka koski Jews for Jesusin oikeutta jakaa evankelioimistraktaatteja Los Angelesin kansainvälisellä lentokentällä. Sen Jews for Jesus voitti.²

1990-luku oli Jews for Jesusille tehokasta toiminnan laajentumisen aikaa. Se avasi kymmenen uutta toimintapistettä ympäri maailmaa. Kolme perustettiin Ukrainaan, yksi Pariisiin, Lontooseen, Moskovaan, Krakovaan, Sydneyhyn ja Dallasiin. Saksassa Jews for Jesus aloitti toiminnan nimellä Jüden für Jesus/Deutschland. Vuonna 1990 perustettiin toimintapiste myös Argentiinaan, mutta se suljettiin vuonna 1998. 1990-luvulla Jews for Jesus lähetti myös täysin israelilaissyntyisen työntekijäjoukon Israeliin.³

¹ Jews for Jesus [1995], History.

² Jews for Jesus [1995], History.

³ Jews for Jesus [1995], History.

Jews for Jesus oli 1990-luvulle tultaessa vakiinnuttanut toimintatavakseen säännöllisten kampanjoiden järjestämisen niissä suurkaupungeissa, jotka olivat juutalaisasutuksen keskittymiä. Näitä olivat Pariisi, Toronto, Moskova, Lontoo ja New York. Samalla vuosikymmenellä kampanjoita toteutettiin myös Amsterdamissa, Israelissa, Ukrainassa ja Venäjän eri kaupungeissa. 1990-luvulla Jews for Jesus otti eri tavoin huomioon myös nuoremmat ikäryhmät. Nuorille israelilaisille juutalaisille toteutettiin Project Caleb - Israel Teen Program, ja Yhdysvalloissa järjestettiin Camp Gilgal- leirejä, joiden tarkoituksena oli tukea juutalaislasten juutalaiskristillistä identiteettiä. Jews for Jesus julkaisi myös ensimmäisen lastenkirjansa ”Walk With Y’shua”.⁴

Jews for Jesus alkoi tuottaa yhä enemmän juutalaiskristillistä evankelioimismateriaalia Purple Pomegranate Productions- tuotannon perustamisen myötä. Jews for Jesus pysyi hyvin mukana medioiden kehityksessä, ja se avasi omat verkkosivunsa vuonna 1995. Vuonna 1998 Jews for Jesus perusti oman multimedia- ja video-osaston.⁵

Jews for Jesus kuvasi verkkosivuillaan toimintaansa vahvasti ulospäin suuntautuvaksi. Nimi ”Jews for Jesus” sisälsi onnistuneesti sen suuren vastakkainasettelun, jota he edustivat. He katsoivat kuuluvansa messiaanisten juutalaisten pitkään jatkumoon, joka alkoi ”noin vuonna 32 jKr”.⁶ Heidän uskonkappaleensa sisälsivät samat opilliset pääkohdat kuin Apostolinen uskontunnustus, ja he olivat raamatuntulkinnaltaan lähellä amerikkalaista fundamentalistisuutta.⁷ He katsoivat kirkon olevan valittujen ihmisten joukko, joka sulki sisäänsä sekä juutalaiset että ei-juutalaiset, kaikki jotka tunnustivat Jeesuksen olevan Messias ja Vapahtaja. He uskoivat, että sekä ”oikeamieliset että väärämieliset” nousevat kuolleista. Pelastetut saivat kokea ikuisen siunauksen ja kadotetut joutuivat ikuisen rangaistukseen.⁸

He korostivat Raamatun tekstien olevan heille autoritatiivisessa asemassa elämään ja uskoon liittyvissä kysymyksissä. Heidän tulkintansa mukaan Vanhan ja Uuden testamentin kirjoitukset olivat Pyhän Hengen inspiroimia ja alkutekstiltään virheettömiä. He pitivät Raamatun ulkopuolista juutalaista

⁴ Jews for Jesus [1995], History.

⁵ Jews for Jesus [1995], History.

⁶ Jews for Jesus [1995], History.

⁷ Cohn-Sherbok 2000, 61.

⁸ Jews for Jesus [1995], Statement of Faith.

kirjallisuutta arvossa siinä määrin kuin se oli yhdenmukaisessa linjassa Raamatun sisällön ja sanoman kanssa.⁹

Liike luonnehti olemassaolonsa tarkoituksen seuraavalla lauseella: ”we exist to make the messiahship of Jesus an unavoidable issue to our Jewish people worldwide”.¹⁰ He pyrkivät viestittämään evankeliumin sanomaa juutalaisille luovilla tavoilla. Jews for Jesus julkaisi esimerkiksi monenlaisia pamfletteja, joissa evankeliumin viesti oli pyritty tuomaan esiin ”keskustelevaan sävyyn ja paljolla huumorilla maustettuna”.¹¹ Näitä gospel-traktaatteja kutsuttiin nimellä ”broadside”, ja niitä löytyi myös animoituina versioina liikkeen verkkosivuilla. Broadside oli Rosenin kehittämä kolmeen osaan taitettava traktaatti, joka yleensä sisälsi huumoria, oli helppolukuinen ja vakuuttava sekä sisälsi raamatuntekstejä. Liikkeen jäsenet kertoivat jakavansa traktaatteja yli 8 miljoonaa kappaletta vuodessa. He myös julkaisivat paljon evankelioivaa kirjallisuutta, joissa esimerkiksi Jeesukseen uskovat juutalaiset kertoivat uskostaan.¹²

Jews for Jesus kertoi käyttävänsä mainonnassaan mielellään sekulaaria mediaa. He ovat kustantaneet koko sivun mainoksia sanomalehtiin kuten The New York Times, Parade ja Newsweek. He pyrkivät tuomaan viestiään esille tehokkaasti, esimerkiksi levittämällä mainoksia ilmoitustauluille, julkisiin liikennevälineisiin, linja-autopysäkeille ja sekulaareille radiokanaville.

Jews for Jesus-liike kuvasi WWW-sivuillaan, että juutalaisten evankelioiminen oli hyvin vaikeaa, sillä he eivät olleet vastaanottavaisia kristinuskon evankeliumin suhteen ja heillä oli pitkä epäuskon traditio. Jews for Jesus vastasi haasteeseen pyrkimällä olemaan ajan tasalla viestinnässään, jottei kristinuskosta tehtäisi ”tylsää uskontoa”. He käyttivät multimediaa, kirjoittivat, tekivät musiikkia ja esittivät draamaa. He huolehtivat tuotteiden laadusta ja innovatiivisuudesta pitkien editointiprosessien avulla. He kertoivat pitävänsä työssään yllä ”iloa evankeliumista ja tuskaa ei-uskovien tähden” pysyäkseen luovina.¹³

Jews for Jesusin jäsenet kohtasivat mielellään juutalaisia ei-uskovia ja olivat valmiita keskustelemaan. He tarjosivat raamattuopetusta ja tulivat pyydettyinä tapaamaan ihmisiä koteihin. He kommunikoivat myös internetissä esimerkiksi

⁹ Jews for Jesus [1995], Statement of Faith.; Jews for Jesus [1995], Resources.

¹⁰ Jews for Jesus [1995], About. Suomennos: Me olemme olemassa, jottei kukaan juutalaisistamme voisi välttyä kuulemasta Jeesuksen olevan messias.

¹¹ Jews for Jesus [1995], Values.

¹² Jews for Jesus [1995].

¹³ Jews for Jesus [1995], Values.

Facebookin, YouTuben, Twitterin ja SecondLifen välityksellä. Heillä oli lisäksi verkkokauppa store.jewsforjesus.org, jonka kautta he myivät kirjoja, musiikkia, videoita ja muuta materiaalia laajasta valikoimastaan.

Jews for Jesus-liikkeen säännöllisesti järjestämät kampanjat olivat luonteeltaan lyhyitä ja mahdollisimman tehokkaita ihmisten tavoittamisen tilaisuuksia. Kampanjoiden aikana he lähettivät työhön neljä kertaa päivässä kahden tunnin ajaksi joukon traktaatteja jakavia ihmisiä, joihin kuului työntekijöitä ja vapaaehtoisia. Näitä kampanjoita he järjestivät yleensä kesäkuukausina New Yorkissa, Torontossa, Pariisissa, Moskovassa ja Lontoossa sekä monissa kaupungeissa entisen Neuvostoliiton alueella.¹⁴

Liikkeen jäsenet olivat hyvin omistautuneita työhönsä, vaikka he eivät aina olisi saaneetkaan merkittävää vastakaikua. He myös kirjoittivat, että kukaan lähetystyöntekijöistä ei ollut päätenyt kärsimään marttyyrikuolemaa, ”ainakaan vielä”.¹⁵ He antoivat ymmärtää, että hengenvaaraan joutuminenkaan ei voisi pysäyttää heitä.

He sanoivat yhdeksi tärkeimmistä periaatteistaan ”rohkeuden astua esiin uskossa ja riskien ottamisen Jumalan tähden”. He kertoivat asenteensa olevan Jeesus Nasaretilaisen inspiroima. He uskoivat, että Jeesus oli Jumalan Poika, joka tuli ihmisen muotoon ja kärsi ihmisen elämän vaikeudet sekä koki kuoleman ristillä Jumalan tahdon vuoksi, jotta voisi hankkia kaikille ihmisille armahduksen. Jews for Jesus julisti, että jokainen ihminen oli kutsuttu asennoitumaan elämään samanlaisella uskollisen palvelijan mielenlaadulla kuin mikä Jeesuksella oli.¹⁶

Jews for Jesus painotti, että sen toiminta nousi tarkasti valikoitujen ja ehdottomien periaatteiden pohjalta. Pääperiaatteita oli kolme: ensinnäkin heidän auktoriteettinsa oli Jumala ja hänen sanansa. Toiseksi he halusivat kunnioittaa Messiasta Jeesusta ja kolmanneksi he olivat riippuvaisia Pyhän Hengen antamasta voimasta. Näiden kolmen pohjalta nousivat muut periaatteet: ensimmäinen periaate oli suoran evankelioinnin priorisointi. He kritisoivat niitä juutalaislähetystä tehneitä järjestöjä, jotka olivat päätyneet kertomaan kirkolle juutalaisista sen sijaan, että olisivat pysyneet evankeliumin viemisessä juutalaisille. Jews for Jesus näki toiminnan rajaamisen olevan vaikea haaste siksi, että jatkuvasti oli tarjolla monenlaisia arvokkaita tehtäviä, kuten konferenssien pitäminen tai rahankeruu tärkeiden Israeliin liittyvien asioiden puolesta. Heidän

¹⁴ Jews for Jesus [1995] Values.

¹⁵ Jews for Jesus [1995] Values.

¹⁶ Jews for Jesus [1995] Values.

mielestään millään juutalaislähetyskseen suuntautuvalla missiolla ei ollut varaa jakaa resursseja eri toimintamuotoihin, jos niitä tehtiin suoran evankelioimistyön kustannuksella. Jews for Jesus tähdensi, että heidän toimintansa tulisi aina nousta tästä halusta julistaa evankeliumia juutalaisille, ja he pyysivät ulkopuolisia ojentamaan heitä, mikäli he poikkeaisivat tästä linjasta.¹⁷

Jews for Jesusin työntekijät näkivät itsensä lähetystyöntekijöinä. He mielsivät tehtävänsä apostoliseksi.¹⁸ Uuden testamentin kuva apostolien joukosta oli heille esikuvana lähetystyön tekemisessä. He kuvasivat toimintaansa raamatunjakeella Ap.t.13:2: ”Kerran, kun he olivat palvelemassa Herraa ja paastoamassa, Pyhä Henki sanoi: ”Erottakaa Barnabas ja Saul minun työhöni, siihen tehtävään, johon minä olen heidät kutsunut.” Heidän mukaansa jotkut ihmiset olivat nykyäänkin samalla tavoin erotettuja täysiaikaiseen evankelioimistyöhön. Evankelistat sitoutuivat olemaan saatavilla (availability), haavoittuvuudelle alttiita (vulnerability) ja valmiita liikkumaan paikasta toiseen (mobility).¹⁹

”Saatavilla olemisen” periaate tarkoitti valmiutta toimia heti tilaisuuden tullen. Evankelistoilla ei heidän mukaansa voinut olla erikseen työaikoja, vaan tilaisuus evankelioimistyöhön saattoi tulla koska tahansa. Verkkosivuilla viitattiin raamatunjakeeseen 2.Tim.4:2: ” julista sanaa, astu esiin sopivaan ja sopimattomaan aikaan, nuhtele, moiti ja kehot, aina kärsivällisesti opettaen”.

Heidän periaatteensa ”alttius haavoittuvuudelle” liittyi saatavilla olemiseen. He olivat työssään joutuneet myös fyysisen uhkailun kohteeksi. Erityisesti kiihkomieliset antisemitistit saattoivat muodostua uhkaksi juutalaiselle evankelistalle.²⁰

Ulkoisen haavoittuvuuden lisäksi evankelista joutui myös alttiiksi sisäiselle haavoittumiselle. Mitä enemmän hän omistautui työlleen ja kantoi huolta ihmisistä, sitä raskaampia olivat toistuvat pettymykset. Jews for Jesusin jäsenet yrittivät tavoittaa monia voittaakseen muutaman. Apostolista tehtävää hoitava ihminen sai heidän mukaansa iloita niistä muutamista, jotka olivat tulleet uskoon, mutta joutui myös suremaan .niiden monien puolesta, jotka eivät olleet kääntyneet.²¹

¹⁷ Jews for Jesus [1995] Values.

¹⁸ Jews for Jesus [1995] Values.

¹⁹ Jews for Jesus [1995] Values.

²⁰ Jews for Jesus [1995] Values.

²¹ Jews for Jesus [1995] Values.

Yksi Jews for Jesusin pääperiaatteista oli myös ”liikkumisvalmius”.²² Apostoli Paavali oli heille esimerkki evankelistasta, joka oli jatkuvasti liikkeellä. Jews for Jesusin toiminnan luonteeseen kuului sijoittuminen laajojen juutalaisasutusten alueille. Sen vuoksi Jews for Jesus oli suunnitellut toimintansa suurkaupunkeihin, joissa asui paljon juutalaisia, ja työntekijöiden oletettiin muuttavan näille seuduille. Jews for Jesusilla oli toimintapisteitä yhdeksässätoista kaupungeissa ja kaksi työntekijäryhmää, jotka olivat jatkuvasti liikkeellä.²³

Yksi liikkeen periaatteista oli pyrkiä kaikessa ”ekselenssiin”.²⁴ Kristillinen ekselenssi saavutettiin esimerkiksi siellä, missä ihmiset säilyttivät uskonsa vaikeuksista huolimatta ja pysyivät vahvoina luottamuksessa. Se oli pyrkimystä elää Jumalan tarkoitusten mukaan ja noudattaa hengellistä kutsumusta, joka oli jokaisella kristityllä ainutlaatuinen. Jews for Jesus halusi ”etulinjan evankelistoiksi” vain juutalaisia tai ihmisiä, joilla oli juutalainen puoliso. Tämä periaate oli heidän toiminnassaan olennainen. He halusivat pysyä nimensä mukaisesti juutalaisina, jotka julistivat evankeliumia Jeesuksesta. Jews for Jesus halusi näin korostaa, että ihminen voi olla juutalainen ja uskoa Jeesukseen. Monet ei-juutalaiset toimivat liikkeessä vähemmän näkyvissä rooleissa taustalla.²⁵

Liikkeen sisäisiin toimintaperiaatteisiin kuului keskinäinen tilivelvollisuus. Jews for Jesusin mukaan tilivelvollisuutta tarvittiin yhteyden ja yhteisten periaatteiden ylläpitämiseen, ja se kuului olennaisena osana yhteisössä elämiseen. Keskinäinen tilivelvollisuus heidän käsityksensä mukaan myös ehkäisi ihmisen itseriittoisuuden illuusiota. Jotta ihminen voisi elää Jumalan tahdon mukaan, hänen olisi hyvä olla lähimmäisilleen läpinäkyvä. Avoimuus työntekijöiden välillä sekä ympäröivää maailmaa kohtaan nähtiin tärkeänä tekijänä siksi, että se ylläpiti luottamusta Jews for Jesusin toimintaa kohtaan. Jews for Jesus kuvasi, että Raamatun opettama kristillinen elämä oli yhteisöllistä eikä individualistista. Uskonasioiden ei myöskään pitäisi olla henkilökohtaisia yksityisasiaita, joita ei jaettu. Heidän mukaansa juutalaisten piirissä asiat olivat toisin. Juutalaiset eivät puhuneet uskostaan muille, eivätkä he halunneet kuulla, että joku kertoi heille omasta uskostaan. Jews for Jesus totesi, että sekä Uudessa että Vanhassa testamentissa usko jaettiin ja sitä elettiin todeksi yhteisön keskellä.²⁶

²² Jews for Jesus [1995] Values

²³ Jews for Jesus [1995] Values.

²⁴ Jews for Jesus [1995] Values.

²⁵ Jews for Jesus [1995] Values.

²⁶ Jews for Jesus [1995] Values.

Jews for Jesusin edustaman raamatuntulkinnan mukaan Jumala halusi uskovien olevan niin avoimia, että ympärillä olevat ihmiset voisivat nähdä heidän uskonsa. Näin ihmiset voisivat ylistää Jumalaa kun he tekivät oikein ja toisaalta ojentaa heitä, kun he toimivat väärin. Jews for Jesus halusi olla tilivelvollinen myös vastustajilleen ja ottaa kaiken kritiikin huomioon voidakseen toimia mahdollisimman moitteettomasti.²⁷

Jews for Jesus suhtautui Raamattuun kirjaimellisesti myös kannassaan kristillisen siionismin suhteen. He uskoivat, että Jumalan lupaus juutalaisille Israelin maasta olisi täyttyvä. Jews for Jesusin toiminnanjohtajaksi 1990-luvulla astunut David Brickner halusi Israeliakin koskevassa kannanotossaan korostaa evankeliumin julistamisen tärkeyttä. Hän oli sitä mieltä, että rauha Israeliin saapuisi vasta, kun sekä arabit että juutalaiset kääntyisivät uskomaan Jeesukseen ja alkaisivat sitä kautta rakastaa toisiaan. Tämä olisi maailmalle todistus evankeliumin voimasta. Näin ollen Jews for Jesus sitoutui kristilliseen siionismiin, mutta Brickner korosti, että sen kanta oli ensisijaisesti teologinen ja toissijaisesti poliittinen. Brickner torjui siionismia kohtaan osoitetun kritiikin epäraamatullisuudesta ja rasistisuudesta²⁸ sanomalla, että useimmilla kritikoilla ei ollut juuri rakkautta juutalaista kansaa kohtaan tai uskoa siihen, että Jumala täyttäisi lupauksensa kirjaimellisesti.²⁹ Bricknerin kannanotossa näkyi pyrkimys rauhaan evankeliumin julistuksen avulla. Hän kritisoi sellaista kristillistä Israelin valtion tukemista, jossa oli luovuttu juutalaisten evankelioinnista. Esimerkiksi Jerusalemin kansainvälinen kristillinen suurlähetystyö, eli International Christian Embassy of Jerusalem (ICEJ) on luvannut Israelin valtiolle täyden tukensa, mutta ei ole tehnyt kristillistä lähetystyötä, koska se on uskonut, että juutalaisuuden oli tarkoitus säilyä sellaisenaan lopun aikoihin mennessä.³⁰

2.2 Vastarinta järjestäytyy Bentzion Kravitzin johdolla: Jews for Judaism

1980-luvun alussa ortodoksijuutalainen rabbi Bentzion Kravitz, joka toimi yliopiston kampus-rabbina, huomasi, että juutalaisopiskelijat kohtasivat yhä enenevässä määrin aktiivisesti kristillistä lähetystyötä tekeviä ihmisiä kampuksellaan. He kertoivat, että heidän luokseen oli määrätietoisesti hakeuduttu ja heitä oli haastettu pohtimaan juutalaista uskoa kristinuskon opetuksen

²⁷ Jews for Jesus [1995] Values.

²⁸ MECC 1988, 1–2.

²⁹ Brickner 20.3.2009.

³⁰ Merkley 2001, 178.

näkökulmasta. Monet kohdatut eivät olleet niin hyvin perillä juutalaisesta opetuksesta, että olisivat osanneet antaa lähetystyöntekijöiden esittämille näkökulmille juutalaisesta perinteestä nousevaa vastinetta. Rabbi sai kohdata paljon hämmennystä ja kysymyksiä opiskelijoiden taholta.³¹

Suuri osa lähetystyöntekijöistä oli ollut juutalaisia, jotka olivat kääntyneet kristinuskoon ja olivat Jews for Jesusin jäseniä. Heidän sanomansa oli, että juutalainen voi olla kristitty ja juutalainen yhtä aikaa, ja että Jeesus oli juutalaisten odottama messias. Jews for Jesusin jäsenet opettivat, että kääntyessään kristityiksi he tulisivat ”täydellistetyiksi juutalaisiksi” (engl. completed jew), ja Jeesus olisi heille juutalaisen uskon täyttymys. Kravitz totesi pian ilmiön juutalaisiin kohdistuvasta messiaanisten juutalaisten tekemästä lähetystyöstä olleen hyvin laaja. Hän näki tilanteen erittäin huolestuttavana juutalaisen uskon ja juutalaisen identiteetin säilymisen ja jatkuvuuden kannalta. Hän kirjoitti myöhemmin julkaistussa kirjassaan, että eri kristilliset tahot käyttivät vuosittain yhteensä yli 250 miljoonaa dollaria juutalaisten käännättämiseen suuntautuvaan työhön, ja että suuren panostuksen tuloksena messiaanisten juutalaisten seurakuntien määrä oli kasvanut kahdenkymmenen vuoden aikana 2000-luvulle tultaessa kahdesta kymmenestä neljään sataan.³²

Kravitz näki kielteisenä, että lähetystyöntekijät suuntasivat usein toimintansa juutalaisesta perinteestä kauempana oleviin juutalaisiin kuten diasporasta Venäjältä Israeliin palaaviin maahanmuuttajiin ja nuoriin juutalaisiin. He olivat hänen mielestään harhaanjohtaneet juutalaisia kutsumalla heitä mukaan tapahtumiin, jotka olivat vasta jälkeenpäin osoittautuneet kristillisiksi evankelioimistilaisuuksiksi. Kravitzin mielestä kääntyneiden suuri määrä johtui nimenomaan siitä, että monet juutalaiset olivat etäännyneet juuriltaan eikä heillä ollut asianmukaista käsitystä eikä kokemusta siitä, mistä juutalaisuudessa on kysymys, ja mitä se voisi juutalaiselle tarjota. Hän oli vakuuttunut, ettei kukaan juutalainen, joka oli hyvin perillä juutalaisesta perinteestä, voisi haluta irtautua siitä. Kravitzin näkökulmasta tarvittiin kiireellisesti juutalaista identiteettiä tukeva ja juutalaisuudesta kääntymistä ennaltaehkäisevä taho, joka varoittaisi juutalaisia vilpillisistä lähetystyöntekijöistä ja antaisi heille hyvät tiedot vastata kenelle tahansa, joka tulisi kyseenalaistamaan juutalaisen uskon perusteita. Kravitz päätti perustaa pienen paikallisen organisaation, jonka tarkoituksena oli jakaa tietoa

³¹ JCH 2009.

³² Kravitz 2001, 9.

juutalaisesta Uuden ja Vanhan testamentin tulkinnasta sekä näyttää, että juutalainen perintö oli edelleenkin rikas ja elävä ja että se voisi olla jokaiselle juutalaiselle niin merkityksellinen, ettei mikään muu uskonto tai lahko voisi tarjota hänelle parempaa vaihtoehtoa.³³

Vuonna 1985 Kravitz kuuli, että Baltimoreessa Marylandin yliopiston ortodoksijuutalainen kampus-rabbi Mordochai Berger oli tullut samanlaiseen johtopäätökseen kuin Kravitz. Hän oli alkanut tahollaan tehdä järjestäytyntä valistustyötä juutalaisopiskelijoiden keskuudessa vuonna 1983. Kun rabbit saivat tietää toisistaan, he päättivät yhdistää voimavaransa ja antoivat organisaatiolle nimeksi Jews for Judaism. Nimi oli suora vastine Jews for Jesus liikkeen nimelle.³⁴

Vastalauseeksi messiaanisten juutalaisten useille evankeliointioppaille Kravitz kirjoitti ”vastalähetystysten käsikirjan”, joka oli ”juutalainen vastaus lähetystyöntekijöille”.³⁵ Hän kirjoitti, että Jews for Judaism oli ”ainoa kansainvälinen vastalähetystyöhön varustava ja vastalähetystyötä tekevä organisaatio”. Hänen uskoi, että jos kristinuskoon kääntyneelle juutalaiselle selittää perusteellisesti juutalaiset näkökannat uskonkysymyksiin sekä antaa oikeanlaisen kuvan juutalaisesta perinnöstä, henkilö palaa juutalaisuuteen 60-70 prosentin todennäköisyydellä.³⁶

Organisaatio Jews for Judaism pääsi alkuun Jewish Community Federationin lahjoittaman rahasumman avulla ja ensimmäinen koulutusohjelma perustettiin vuonna 1985. Toiminnan oli tarkoitus levittäytyä mahdollisimman laajalle. Jews for Judaism aloitti pian yhteistyön New York Cityn juutalaisyhteisön kanssa, minkä myötä Jews for Judaism toi erityisosaamisensa New Yorkin juutalaisten ulottuville. Pian Jews for Judaism aloitti yhteistyön myös Detroitin juutalaisyhteisön kanssa sekä tarjosi apuaan Los Angelesin yliopiston juutalaisjärjestöille, jotta nämä kykenisivät vastustamaan yhä enenevässä määrin tapahtunutta lähetystyötä kampuksella. 1980-luvun jälkipuoliskolla Jews for Judaism loi monia uusia toimintamuotoja. Se perusti vastalähetystyö-seminaarin sekä vertaistukiryhmän juutalaisille, joiden perheenjäsenet olivat lähteneet mukaan lähetystyöntekijöiden seurakuntiin. Jews for Judaism myös avasi lämminhenkisen ja kodinomaisen Mikot House:n, joka oli valmis tukemaan

³³ Jews for Judaism s.a.

³⁴ Ruth Guggenheimin Skype-haastattelu 5.5.2010.

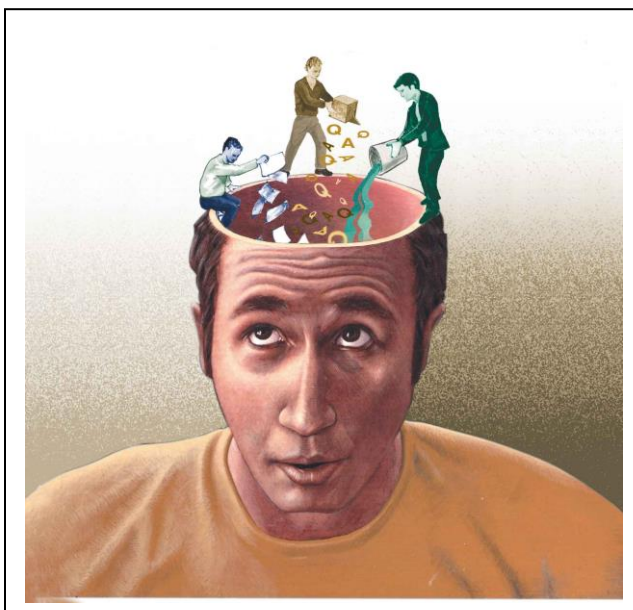
³⁵ Kravitz 2001, 18.

³⁶ Kravitz 2001, 11.

juutalaisia ja auttamaan heitä lähtemään pois lähetystyöntekijöiden ja kulttien yhteisöistä.³⁷

Jews for Judaism panosti aktiivisesti erityisesti opiskelijoihin, joiden joukosta kimmoke koko toiminnan aloittamiselle oli noussut. Opiskelijavetoinen Jews for Judaism Chapter perustettiin Californian State Universityyn ja University of California Los Angelesiin (UCLA). Jews for Judaism laajensi työtään kansainväliseksi, kun se alkoi aktiivisesti tukea juutalaisia myös silloisessa Neuvostoliitossa samalla tavoin kuin Yhdysvalloissa. Lisäksi Kravitz matkusti Israeliin kertoakseen siellä asuville juutalaisille lähetystyöntekijöiden suunnitelmista Israelin varalle. Hän myös aloitti sikäläisten juutalaisten koulutuksen varustaakseen heitä lähetystyöntekijöiden kohtaamiseen.

Jews for Judaism ryhtyi alusta lähtien hyödyntämään eri medioiden käyttöä vastakumppaninsa Jews for Jesusin tapaan. Se julkaisi nettisivuillaan propagandistista kuvamateriaalia, jonka tarkoitus oli varoittaa juutalaisia aivopesusta:

Kravitz varoitti, että kultit ja jotkut lähetystyöntekijät käyttivät hyväkseen kriittisen ajattelun puutetta manipuloidessaan ihmisiä puolelleen.
Lähde: Jews for Judaism:n WWW-sivut.³⁸

Jews for Judaism alkoi lähettää kannattajilleen Newsletter-utiskirjettä, jossa kuvattiin säännöllisesti järjestön toiminnan tavoitteita. Heti alussa Jews for Judasim avasi kuumen linjan yhteydenottoja varten, ja siihen kuului mahdollisuus telekommunikointiin myös kuuroille. Jews for Judaism aloitti myös

³⁷ Jews for Judaism s.a., [Mission and History]. <<http://www.jewsforjudaism.org/la/about-us/mission-and-history/>> . Katsottu 23.4.2011.

³⁸ Jews for Judaism s.a., Library.

videotekniikan hyödyntämisen ja tuotti videon, jossa varoitettiin kulttien ja lähetystyöntekijöiden muodostamasta uhkasta. Jews for Judaism alkoi käyttää toimintansa välineenä myös julkisia viestimiä julkaisemalla informaatio-kampanjan Los Angeles Timesissa ja kuudessa suuressa juutalaislehdessä. 1990-luvulle tultaessa Jews for Judaismin asema juutalaisuuden puolustajana vahvistui merkittäväällä tavalla, kun kaikkien eri juutalaisten suuntausten rabbit antoivat yksimielisen tukensa ortodoksijuutalaisrabbin käynnistämän Jews for Judaismin tekemälle työlle ja tavoitteille. 1990-luvulla organisaatio jatkoi edelleen toimintansa laajentamista. Se aloitti yhteistyön San Diegon juutalaisyhteisön kanssa sekä ryhtyi tarjoamaan opintokursseja Californian juutalaisessa yliopistossa University of Judaism, nykyiseltä nimeltään American Jewish University. Jews for Judaism perusti siellä seminaarin ”How Judaism Differs from Christianity” (suom. Kuinka juutalaisuus eroaa kristinuskosta). Median alueella Jews for Judaism pysyi 1990-luvullakin aktiivisena ja tuotti muun muassa 90-minuuttisen äänitteen ”What Every Jew Should Know About Missionaries (suom. Mitä jokaisen juutalaisen pitäisi tietää lähetystyöntekijöistä)”. 1996 Jews for Judaism perusti WWW-sivun jewsforjudaism.org ja alkoi muutenkin käyttää Internetiä toimintansa välineenä. Se myös tuotti ja levitti materiaalia yli neljäänkymmeneen juutalaislehteen. Tämän lisäksi se piti suuren mainoskampanjan vuonna 1995, jotta juutalaiset tulisivat tietoisiksi organisaation tarjoamista tukipalveluista.³⁹

Jews for Judaism jatkoi myös toimintamuotojensa kehittelyä ja perusti vuonna 1990-luvun alussa uuden ”Missionary Impossible”-ohjelman. Jews for Judaism käynnisti myös opinhaluisille viikoittaisen Tooran opiskelukoulun. Jews for Judaism laski 1990-luvun lopulle tultaessa tavoittaneensa 10 000 juutalaisopiskelijaa, joiden parissa se oli tehnyt valistustyötä.⁴⁰

2000-luvulla Bentzion Kravitz jatkoi kansainvälisten yhteyksien luomista. Hän matkusti Etelä-Afrikkaan ja Australiaan valistaakseen juutalaisia opiskelijoita ja aikuisia siitä, kuinka juutalaisten tulisi vastata lähetystyöntekijöiden asettamaan haasteeseen. Jews for Jesusin maailmanlaajuinen Behold Your God-kampanja työllisti Jews for Judaismia useissa kaupungissa. Järjestö loi yhteistyöverkostoja juutalaisten kanssa ympäri maailman. Uusia toimintamuotoja luotiin 2000-luvullakin, kun Two Roads One Path.com- sivusto perustettiin. Sen tarkoituksena

³⁹ Jews for Judaism s.a., [Mission and History]. <<http://www.jewsforjudaism.org/la/about-us/mission-and-history/>>. Katsottu 23.4.2011.

⁴⁰ Jews for Judaism s.a. [Mission and History].

oli tarjota materiaalia sellaisille aviopareille, joista toinen puoliso oli juutalainen ja joita lähetystyöntekijät olivat lähestyneet. Vuonna 2004 Jews for Judaism nosti esiin lähetystyössä tapahtuneen paradigman muutoksen “hard sell”- evankelioinnista “soft sell”- evankelointiin. Soft sell- evankelointina Jews for Judaism tarkoitti sellaista lähetystyötä, jossa ei pyritty ensisijaisesti vakuuttamaan ihmistä tiedollisesti eli esimerkiksi raamatunjakeita selittämällä vaan pyrittiin voittamaan hänet omalle puolelle rakkautta osoittamalla eli vetoamalla ennen kaikkea tunteisiin. Jews for Judaism kehotti juutalaisia olemaan valppaita ja välttämään sellaista uskontojenvälistä yhteistyötä, joka saattaisi olla kristityille ennen kaikkea keino päästä tekemään epäsuoraa lähetystyötä juutalaisten parissa. Sellainen yhteys olisi Jews for Judaismin mukaan juutalaisille ”hengellinen riski”, vaikka yhteistyön päämääränä olisikin juutalaisten kannalta hyvä asia, kuten vaikka Israelin valtion tukeminen.⁴¹

Jews for Judaism kertoi tarkkailevansa jatkuvasti evankelikaalisia yhteisöjä ja yksityisiä ihmisiä ja selvittävänsä heidän taustansa ja motiivinsa mahdollisimman tarkkaan. He pyysivät ottamaan yhteyttä, jos jokin tietty yhteisö, henkilö tai tapahtuma oli herättänyt kysymyksiä tai epäilyjä.⁴²

Vuonna 2006 Jews for Judaism suoritti tutkimuksen peruskouluikäisten juutalaislasten parissa ja selvitti, että 67% lapsista oli lähestynyt joku, joka oli pyrkinyt käännättämään heitä. Jews for Judaism sai lahjoituksen Jewish Community Foundationilta, jotta nämä kehittäisivät strategisen toimintasuunnitelman käännätyksen onnistumisen ehkäisemiseksi.⁴³

⁴¹ Suissa 2007.

⁴² Jews for Judaism s.a., Library.

⁴³ Jews for Judaism s.a. [Mission and History]. < <http://www.jewsforjudaism.org/la/about-us/mission-and-history/>>. Katsottu 23.4.2011.

3. Moishe Rosenin juutalaislähetysten opaskirja ja Bentzion Kravitzin vastalähetystyön käsikirja nostavat erimielisyyksien ydinkohdat esiin

3.1 Kirjojen sisältö

Moishe Rosenin vuonna 1998 julkaistu kirja *Witnessing to Jews* oli tarkoitettu helposti ymmärrettäväksi käsikirjaksi aloittelevalle maallikkoevankelistalle. Rosen lähti kirjassaan siitä oletuksesta, että moni potentiaalinen evankelista jätti eri syistä juutalaislähetysten aloittamatta. Monet näistä syistä olivat hänen mielestään pelkkiä myyttejä. Yksi syy oli esimerkiksi pelko siitä, että lähetystyöntekijä tietäisi todennäköisesti vähemmän Raamatusta kuin juutalainen eikä osaisi perustella uskoaan tarpeeksi pätevästi. Rosen vastasi, että harvalla juutalaisella oli kovin perusteellista Vanhan testamentin tietämystä. Hän kumosi kaikki käsittelemänsä ennakoasenteet ja totesi, että juutalaislähetykselle oli perusteet Raamatussa.¹

Rosen kuvaili juutalaisia poikkeuksellisenä joukkona, jonka kanssa uskonnollisista asioista keskustelu vaati ymmärrystä juutalaisesta mielenlaadusta. Hän kävi lyhyesti läpi eri juutalaisuuden suuntauksien erityispiirteet ja totesi, että juutalaisuuden monimuotoisuudesta huolimatta juutalaisen kansan taustalla oli kuitenkin jokin kaikkia yhdistävä, juutalaisille itselleenkin usein vaikeasti määriteltävä syvä kokemus juutalaisesta identiteetistä ja kuulumisesta samaan juutalaiseen kansaan.²

Rosen totesi, että juutalaisilla oli lujasti iskostunut kielteinen suhtautuminen kristinuskoon. Hän opetti kuinka juutalaisia voi lähestyä evankelioimistarkoituksessa ja miten evankeliumin julistaja voisi välttää loukkaamista heitä. Hän esimerkiksi varoitti käyttämästä aina jotakin tiettyä evankelioimiskaavaa ja kannusti avoimeen ja keskustelemaan asenteeseen.³

Rosen rohkaisi lähetystyöntekijöitä kertomalla, että Jeesukseen uskovien juutalaisten määrä oli jatkuvassa kasvussa.. Hän neuvoi miten heidän kanssaan voi käydä haastavaa, argumentoivaa keskustelua. Kirjan lopussa oli useita esimerkki-keskusteluja, joiden avulla maallikkoevankelista saattoi nähdä, kuinka evankelioimisessa pääsi alkuun. Seuraavana on esimerkki tällaisesta aiheeseen johdattavasta keskustelusta:

¹ Rosen 1998, 1–7.

² Rosen 1998, 19–23.

³ Rosen 1998, 27–31.

Esimerkk-keskustelu Raamatun opiskelusta:

Kristitty: ”Mitä sinä haluaisit tutkia? Mistä meidän eroavaisuutemme alkavat? Eivät Raamatun Vanha testamentti- osasta, vaan Uuden testamentin osasta. (Kun tässä käyttää sanaa ”osa”, tulee samalla ilmaiseeksi, että koko Raamattu on tasa-arvoisesti luotettava.) ”Oletko koskaan lukenut Uutta testamenttia?”

Kontakti: ”En koskaan.”

Kristitty: ”Saatoinkin arvata sen. Tässä sinun Raamatussasi ei ole Uutta testamenttia. Onko sinulla varaa hankkia kokonaista Raamattua? Sellaista, jossa on Vanha ja Uusi testamentti?”

Kontakti: ”Minulla on kirjastokortti”.

Kristitty: ”Hyvä. Mene ja lainaa Raamattu kirjastosta. Tavataan ensi tiistaina lounaalla. Sopiiko tiistai sinulle?”

Kontakti: ”En voi lounastaa kanssasi tiistaina, koska pelaan bingoa klo 11.00. Voisin kyllä olla vapaa käymään kahvilla klo 15.”

Kristitty: ”Bingo klo 11.00? Onko bingossa voittaminen sinun prioriteettisi? Minä voin näyttää sinulle kuinka voittaa jotakin, joka todella on arvokasta. Mitä hyötyä siitä olisi sinulle, vaikka voitaisit koko maailman, mutta menettäisit samalla oman sielusi?”

Kontakti: ”Kuuntele. Olet uskonnollinen ihminen etkä välttämättä ymmärrä tätä, mutta Bingo-pelissä on paljon mukavia ja ystävällisiä ihmisiä”.

Kristitty: ”No, ehkä opin tuntemaan joitakin ystäviäsi. Käykö, että rukoilen kanssasi ennen kuin lähdet? Haluaisin rukoilla, että Jumala siunaisi sinua.”⁴

Rosen osoitti kuinka Raamattua kannatti käyttää evankelioinnissa, ja kuinka juutalaisen kanssa voisi päästä keskustelemaan uskonnollisista asioista. Hän myös ohjeisti kannustamaan vastakääntynyttä juutalaista tulemaan seurakuntaan ja kehotti toimimaan hengellisenä välittäjänä ja tukijana (spiritual midwife) uusille juutalaiskristityille.⁵

Viimeisillä sivuilla Rosenin kirjassa oli luettelo Vanhan testamentin raamatunkohdista, joiden monet kristityt uskoivat viittaavan Kristukseen tulevana messiaana. Näiden raamatunkohtien rinnalle oli listattu ne Uuden testamentin kohdat, joiden kuvaamat tapahtumat täyttivät Vanhan testamentin ennustukset kristillisen raamatuntulkinnan mukaan.⁶

⁴A Sample Conversation about Bible Study:

Christian: “Where do you want to study? Where do our differences begin? It’s not the Old Testament part of the Bible. It’s in the New Testament Part.” (“Part” conveys the idea that the entire Bible is equally trustworthy.) “Did you ever read the New Testament?”

Contact: “Never.”

Christian: “I could tell. The Bible you have here doesn’t have the New Testament. Could you afford to get a whole Bible? One that has an Old Testament and a New Testament?”

Contact: “I have a library card.”

Christian: “Good. Go borrow one from the library. Let’s get together next Tuesday for lunch. Is Tuesday good for you?”

Contact: “I can’t have lunch with you because I play Bingo at 11.00. I could be at 3.00 for coffee, though.”

Christian: “Bingo at 11.00? Is winning at Bingo your priority? I can show you how to win something that is really worthwhile. What good is it to you if you win the whole world and lose your own soul?”

Contact: “Listen. You’re a religious person and you may not understand this, but there are a lot of nice friendly people at the Bingo game.”

Christian: “Well, maybe I’ll get to know some of your friends. Is it alright if I pray with you before I go? I want to pray that God will bless you.”

Rosen 1998, 195–196.

⁵ Rosen 1998, 166–167.

⁶ Rosen 1998, 201–203.

Witnessing to Jews on julkaistu San Fransiscossa Californiassa Purple Pomegrate Productionin julkaisemana. Purple Pomegranate Productions on Jews for Jesusin oma messiaanisuusjuutalaista julkaisumateriaalia tuottava ja myyvä kustantamo.

Bentzion Kravitz puolestaan julkaisi vuonna 2001 päinvastaiseen tarkoitukseen vastalähetystyön käsikirjan nimeltä Counter Missionary Handbook: The Jewish Response to Missionaries. Kirjan tarkoitus oli varustaa juutalaiset kohtaamaan lähetystyöntekijät ja vastaamaan heidän väitteisiinsä juutalaisen tradition ja uskon pohjalta.

Kirjassa Kravitz kävi läpi merkittävimpiä eroavaisuuksia juutalaisen ja kristillisen opin välillä ja perusteli, ettei juutalainen voisi samanaikaisesti edustaa molempia näkemyksiä, sillä uskontojen sisällöt olivat ristiriidassa. Kravitzin kirja on julkaistu Rosenin kirjaa kaksi vuotta myöhemmin vuonna 2001. Kirjassa ei mainittu Rosenin kirjaa nimeltä, mutta siitä on löydettävissä paikoitellen suoria vasta-argumentteja Rosenin kirjassa esitettyihin näkemyksiin. Kravitzin kirjan voisi määritellä Jews for Jesusin toiminnan vastarintaliikkeen julkilausumaksi, jonka tavoitteena on ehkäistä ja kumota Rosenin ja Jews for Jesusin toiminnan menestymistä.

Bentzion Kravitz kertoi kirjansa alussa ensimmäisessä luvussa alkusanojen jälkeen, että kirja oli vastaus akuuttiin tarpeeseen suojella juutalaisia kristittyjen evankelistojen ja erilaisten kulttien tekemältä lähetystyöltä. Kravitz kertoi tilastoista, jotka osoittivat kuinka paljon resursseja ja rahaa juutalaislähetykseen käytettiin, ja kuinka suuria määriä juutalaisia oli sen myötä kääntynyt kristinuskoon.⁷

Toisessa luvussa hän selitti kristittyjen käännytysintoa psyykkisellä ja uskonnollisella pakkomielteellä, joka perustui tiettyihin raamatunteksteihin.⁸ Kolmannessa luvussa Kravitz argumentoi, että ajatus heprealaiskristillisyydestä ja messiaanisesta juutalaisuudesta oli itsessään ristiriitainen ja mahdoton.⁹ Neljännessä luvussa Kravitz otti kantaa kristilliseen messias-käsitykseen ja vertasi sitä juutalaiseen näkemykseen. Hän perusteli Vanhan testamentin messiaskuvausten pohjalta, että Jeesus ei täyttänyt juutalaisten määritelmää messiaasta.¹⁰ Viidennessä luvussa Kravitz kävi läpi niitä Vanhan testamentin

⁷ Kravitz 1998, 9.

⁸ Kravitz 1998, 13.

⁹ Kravitz 1998, 17.

¹⁰ Kravitz 1998, 29.

raamatunkohtia, joiden kristityt tulkitsivat viittaavan Jeesukseen tulevana messiaana. Hän totesi, että kaikkiin niihin teksteihin oli joko viitattu väärin, ne oli irrotettu kontekstistaan tai ne oli käännetty virheellisesti. Hän toi kristillisen raamatuntulkinnan vastineeksi juutalaisesta perinteestä nousevan käsityksen näiden tekstikohtien sisällöstä ja merkityksestä.¹¹

Kuudennessa luvussa Kravitz vastasi kysymyksiin, joita häneltä usein kysyttiin liittyen juutalaiseen näkökulmaan Jeesuksesta ja juutalaiseen opetukseen esimerkiksi taivaasta ja helvetistä sekä siitä, oliko juutalaisten messiasennustusten toteutuminen enää mahdollista juutalaisten asettamien kriteerien mukaan.¹²

Seitsemännessä luvussa Kravitz neuvoi, kuinka juutalaiset voivat käytännössä ennaltaehkäistä lähetystyöntekijöiden toiminnan menestymistä juutalaisten keskuudessa, ja toisaalta kuinka huolestuneet läheiset voisivat toimia tilanteessa, jossa lähetystyöntekijät olivat jossain määrin jo onnistuneet tavoitteissaan jonkun juutalaisen henkilön kohdalla. Kravitz näytti puhuvan näissä ohjeissa erityisesti juutalaisille vanhemmille, sillä hän korosti sitä, että juutalaisen kodin tulisi ”tuntua juutalaiselta” ja vanhempien tulisi olla perehtyneitä juutalaiseen opetukseen ja valmiita vastaamaan siihen liittyviin kysymyksiin. Vanhempien tulisi Kravitzin mukaan näyttää omalla esimerkillään, että juutalainen usko oli heille merkityksellinen, ja että se tarjosi rikasta hengellistä sisältöä heidän elämäänsä. Hän varoitti antamasta juutalaisuudesta sellaista kuvaa, että juutalaisuus olisi pelkkä pintapuolinen uskonto, ja että sillä oli yhdentekevä merkitys vanhempien elämässä. Kravitz korosti avoimen keskusteluyhteyden säilyttämistä lapsiin mahdollisen uskonnollisen kääntymisen tapahduttuakin, sillä silloin oli todennäköisempi mahdollisuus saada kääntynyt henkilö arvioimaan päätöstään uudelleen ja kenties joskus muuttamaan mielensä ja palaamaan juutalaisuuteen.¹³

Kahdeksannessa luvussa oli useamman anonyymina pysytelleen juutalaisen henkilökohtainen kertomus siitä, kuinka he olivat kääntyneet aikanaan kristinuskoon ja mikä oli saanut heidät valitsemaan juutalaisuuden uudelleen. Kirjan viimeisessä luvussa Kravitz esitteli suositeltavaa luettavaa niille, joita kirjassa käsitellyt kysymykset askarruttivat ja hän myös kertoi kuinka saada yhteys järjestöön Jews for Judaism.¹⁴

¹¹ Kravitz 1998, 33.

¹² Kravitz 1998, 37.

¹³ Kravitz 1998, 43.

¹⁴ Kravitz 1998, 47.

Kravitzin kirja on Rosenin kirjaa lyhyempi, siinä on 53 sivua, kun Rosenin kirjassa on 198. Kravitzin kirjan sisältö pureutuu kuitenkin perusteellisemmin edustamansa uskonnon sisältöön verrattuna kristinuskon opetukseen. Rosenin kirjassa keskityttiin enemmänkin kuvaamaan lähetystyön tekniikoita. Vastakkainasetteluja juutalaisen opetuksen suhteen käsiteltiin melko lyhyesti.

3.2 Jews for Jesusin mielestä uusi liitto on astunut voimaan, Jews for Judaism pitää kiinni ensimmäisestä liitosta

Rosen edusti evankelikaalista näkemystä, jonka mukaan Israelin kansa ei ollut onnistunut pitämään sen liiton ehtoja, jotka Jumala oli antanut. Sen vuoksi Jumala asetti myöhemmin uuden liiton, jonka ehdot hän itse täyttäisi.

Rosen kuvasi, kuinka Raamatun mukaan Jumala teki liiton juutalaisten kanssa ensiksi Aabrahamin kautta. Aabraham asui silloin Kaldean Urissa. Vanhassa testamentissa Jumala lupasi Aabrahamille, että tästä tulisi suuren kansan isä (1.Moos.12:2). Jumala lupasi Kanaanin maan eli nykyisen Israelin alueen tälle kansalle perinnöksi (1.Moos.15:18), ja sanoi, että Israelin kansan kautta Jumala toisi siunauksen koko maailmalle (1.Moos. 12:3). Aabrahamin pojan Iisakin poika Jaakob sai kaksitoista poikaa, ja näiden mukaan nimettiin Israelin kaksitoista heimoa. Jaakobin vielä eläessä koitti nälänhätä, jonka vuoksi hän ja koko Israelin kansa siirtyi asumaan Egyptiin. Raamatussa kuvattiin kuinka juutalaisista aikaa myöten tuli egyptiläisten orjia. Lopulta Jumala kutsui juutalaisen Mooseksen johdattamaan Israelin kansan Egyptistä vapauteen. Kansa joutui vaeltamaan neljäkymmentä vuotta autiomaassa kohti kotimaataan. Vaelluksen aikana Jumala antoi Siinain vuorella Moosekselle kymmenen käskyn lain, jota israelilaisten tuli sitoutua noudattamaan.¹⁵

Vanhassa testamentissa kerrottiin, että Israelin kansa asettui viimein asumaan Kanaanin maahan, ja lopulta kansalle asetettiin kuningas. Jumala lupasi Kuningas Daavidille, Aabrahamin ja Mooseksen jälkeläiselle, että tämän jälkeläisten joukosta nousisi Israelille hallitsija. Raamatunkohdassa 2.Sam:7:13-14 Jumala puhui Daavidille näin: ”Poikasi rakentaa nimelleni temppelin, ja minä pidän hänen kuninkaallisen valtaistuimensa vahvana ikiaikoihin asti. Minä olen oleva hänelle isä, ja hän on oleva minulle poika”. Rosen sanoi, että tämä luvattu hallitsija tarkoitti messiasta, joka tulisi lopulta hallitsemaan Israelia sekä koko

¹⁵ Rosen 1998, 15.

muuta maailmaa. Rosen sanoi tämän lupauksen olleen vahvistus Jumalan antamalle aikaisemmalle lupaukselle tuoda siunaus Israelin kansan kautta koko maailmalle. Tästä Jews for Jesusin edustajan Amer Olsonin mukaan Jesajan kirjassa sanottiin näin: ”Minä teen sinusta valon kaikille kansoille, niin että pelastus ulottuu maan ääriin saakka.” (Jes. 49:6) Olson kertoi, että vaikka kuningas Daavid teki syntiä eli rikkoi Jumalan tahtoa vastaan, Jumala ei hylännyt häntä ja lupauksiaan. Kun Daavidin dynastia lopulta päättyi, profeetat jatkoivat Jumalan lupauksen täyttymisen ja Daavidin jälkeläisen saapumisen odottamista.¹⁶

Vanhassa testamentissa sanottiin, että Israelin kansa toistuvasti kääntyi pois liiton säädösten noudattamisesta ja oli Jumalaa kohtaan tottelematon. Kun suuri onnettomuus eli Babylonian pakkosiirtolaisuus koitti, profeetta Jeremian kerrottiin saaneen sanan, että Jumala tulisi itse toteuttamaan uudistuksen ja muutoksen tilanteeseen. Olson viittasi Jeremian kirjan lukuun 31, jossa Jumala sanoi tekevänsä uuden liiton Israelin kansan kanssa. Uusi liitto ei olisi samanlainen kuin edellinen, josta Jumala sanoi: ”Sen liiton he rikkoivat, vaikka minä olin ottanut heidät omakseni, sanoo Herra.” Tässä uudessa liitosta Jumala puhui näin: ”Minä panen lakini heidän sisimpäänsä, kirjoitan sen heidän sydämeensä. Minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani.”(Jer.31:31-33).¹⁷

Olson selitti raamatunkohdan sisällön niin, että Jumala halusi lähestyä israelilaisia uudella tavalla verrattuna edelliseen liittoon. Olson tulkitsi, että edellisessä liitossa keskeistä oli ollut ulkoisena pakotteena toiminut lakikoodi, mutta uudessa liitossa Jumala halusi, että hänen tahtonsa olisi sisäistetty ihmisten mieliin. Näin ihmisten tekoja tärkeämpään asemaan nousi Jumalan armollisuus ihmisiä kohtaan. Olson perusteli tätä raamatunjakeella, jossa Jumala sanoi: ” Minä annan anteeksi heidän rikoksensa enkä enää muista heidän syntejään.” (Jer.31:34) Olsonin mukaan uutta liittoa oli mahdoton rikkoa, koska se oli täysin riippuvainen vain Jumalasta ja hänen halustaan antaa anteeksi eikä siitä, noudattivatko ihmiset lakia vai ei. Tällä tavoin Jumalan uskollisuus osoittautui suuremmaksi kuin ihmisten uskottomuus. Jälkimmäinen, uudelle liitolle ominainen läheisempi suhde ihmisen ja Jumalan välillä oli Olsonin mukaan alun perin Jumalan tahto ja tavoite. Tämän osoitti hänen mielestään raamatunjake:” Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja koko voimastasi.” (5.Moos.6:5).¹⁸

¹⁶ Rosen 1998, 15; Olson 2005.

¹⁷ Rosen 1998, 15; Olson 2005.

¹⁸ Olson 2005.

Olsonin viesti näyttäisi olleen, että ensimmäinen liitto ei ollut toimiva eikä riittävä, koska ihmiset epäonnistuivat sen noudattamisessa.

Rosen selitti, että ensimmäinen liitto sisälsi lupaukset kansasta, maasta ja tulevasta messiaasta. Nämä Jumalan maallista elämää koskevat lupaukset olivat ehdollisia ja riippuvaisia siitä, kuinka ihmiset tottelivat ja palvelivat Jumalaa. Rosen lisäsi vielä, että ensimmäisen liitto ei riittänyt kuitenkaan pelastamaan juutalaisia, sillä siinä ei ollut lupauksia ”henkilökohtaisesta pelastavasta suhteesta Jumalaan” (engl. personal salvation relationship with God). Ensimmäinen liitto oli vielä epätäydellinen ja se sai täyttymyksensä vasta Uudessa testamentissa kuvattun uuden liiton myötä. Rosen katsoi, että vasta tämä uusi liitto, jonka Jeesus Nasaretilainen täytti, toi pelastuksen. Rosen totesi, että Jews for Jesusin jäsenet tunnustivat kyllä juutalaisen uskon sisällön koskemattomuuden sellaisenaan kuin se on Vanhassa testamentissa ilmaistu.¹⁹

Voisi siis päätellä, että Jews for Jesus katsoi ettei se pyrkinyt muuttamaan juutalaista uskoa, vaan tuomaan siihen lisäyksen.

Teologia juutalaisten ja Jumalan välisestä suhteesta oli keskeinen puheenaihe myös toisen maailmansodan jälkeisessä juutalaiskristillisessä dialogissa. Juutalaisesta näkökulmasta Jews for Jesusin tarjoama oppi oli loukkaus juutalaista uskontoa kohtaan kahdestakin syystä: ensinnäkin siinä annettiin ymmärtää, että juutalaisten liitto oli puutteellinen. Toiseksi juutalaiset itse nähtiin epäonnistuneina omassa uskossaan eli liiton toteuttamisessa.²⁰

Tällainen kristillinen teologia näytti tekevän tyhjäksi juutalaisen uskon sisällön ja nostavan kristinuskon juutalaisuuteen nähden ylivertaiseen asemaan.²¹ Lisäksi Rosenin ja Olsonin kannanotoissa näkyi juutalaisen uskonnon negatiivissävyinen leimaaminen lakiuskonnoksi. Juutalaiskristillisen dialogin myötä toisen maailmansodan jälkeen kyseisestä konnotaatiosta on pyritty eroon.²²

Jews for Judaismin rabbi Yisroel Blumenthal arvioi Israelin kansan ja Jumalan välille solmittua liittoa eri näkökulmasta ja toisenlaisella mittapuulla kuin Oslon ja Rosen. Hän ei ottanut kantaa siihen, olivatko ihmiset rikkoneet liiton toimiessaan vastoin annettuja lakeja. Hän ei myöskään sanonut, että liiton täyttäminen olisi vaatinut lakien täydellistä noudattamista. Laki ei siinä mielessä ollut liiton keskeisin piirre Blumenthalin mielessä. Hän sen sijaan näki

¹⁹ Rosen 1998, 15–17.

²⁰ Widoger 1988, 20.

²¹ WCC 1975, 22; Laato 1998, 121–123.

²² Widoger 1988, 22; 28.

juutalaisten keskeisenä tehtävänä oli pyhien kirjoitusten säilyttäminen ja niiden välittäminen tuleville sukupolville. Tässä Blumenthal katsoi, että juutalaiset olivat onnistuneesti täyttäneet velvollisuutensa.²³

Blumenthal sanoi, että Jumala oli antanut juutalaisille ymmärryksen siitä, minkälainen hän oli. Tämä oli tapahtunut niiden autiomaavaelluksella koettujen ihmeellisten tapahtumien yhteydessä, jotka olivat kulminoituneet Siinain vuorella lain antamiseen. Blumenthal perusteli, että koska juutalaiset olivat saaneet opetuksensa suoraan Jumalalta ja välittäneet sen jälkeläisilleen, he olivat ihmisiä, joilla oli kyky ymmärtää ja arvioida, mikä sanoma oli oikeaa ja mikä ei. Heidän yksi tehtävänsä oli juuri erilaisten profeettojen ja väittämiä arvioiminen totuudellisiksi tai valheellisiksi. Jumalalta saamansa ymmärryksen perusteella he olivat valinneet ne profeetat, joiden sanoma kirjattiin ylös pyhiin teksteihin ja välitettiin eteenpäin. Blumenthal kritisoi kristittyjä, jotka kyseenalaistivat juutalaisten opin ja ymmärryksen Jumalasta. Hänen mukaansa nämä kielsivät sen periaatteen oikeellisuuden, jolla juutalaiset olivat valinneet pyhät kirjoitukset. Tällöin he Blumenthalin mukaan kyseenalaistivat pyhät kirjoitukset ja sen myötä oman uskonsa perustan.²⁴

Kirjoituksessaan Blumenthal ilmaisi, että jos kristityt pitivät Vanhaa testamenttia totena, heidän oli tunnustettava juutalaisten auktoriteetti sen määrittelyssä, mikä hengellinen sanoma oli jumalallista alkuperää eli totta ja mikä ei.²⁵

Blumenthalin näkökulmasta juutalaiset eivät olleet epäonnistuneet liittonsa velvollisuuksien täyttämässä, päinvastoin. He olivat pitäneet liittonsa ja juuri he olivat todellisia Jumalan valtuuttamia ja vastuuttamia hengellisiä auktoriteetteja, jotka erottivat oikean opetuksen väärästä.

Jews for Jesusin näkemyksen mukaan erittäin keskeistä juutalaisten ja Jumalan välisen ensimmäisen liiton kohdalla oli juuri Jumalan antama laki. Liiton toimimisen edellytyksenä oli lain käskyjen noudattaminen. Jews for Jesus oli teologialtaan lähellä evankelikaalisia kirkkoja, joiden opetukseen kuului käsite ihmisten perisynnistä. Ihminen oli tämän näkemyksen mukaan lähtökohtaisesti syntinen ja taipuvainen tekemään väärin eli rikkomaan Jumalan antamia lakeja vastaan. Ihmisen perisynnin vuoksi Israelin ja Jumalan välisellä ensimmäisellä liitolla ei ollut Jews for Jesusin mukaan edellytyksiä pysyä voimassa, sillä

²³ Blumenthal s.a.

²⁴ Blumenthal s.a.

²⁵ Blumenthal s.a.

juutalaiset tekivät juutalaisen lain vastaisia tekoja ja rikkoivat liittonsa yhä uudelleen. Kaikkien syntien seurauksena oli tämän opin mukaan ero Jumalasta ja kuolemanrangaistus. Jotta ihmiset pääsisivät yhteyteen Jumalan kanssa ja saisivat armahduksen, tarvittiin Jeesus, joka kuoli kaikkien ihmisten puolesta. Ehto Jumalan luo pääsemiseen oli usko Jeesukseen, ja tämä koski kaikkia ihmisiä mukaan lukien juutalaiset.²⁶

Ajatus siitä, että kaikki olivat syntymästään saakka synnin alaisia ja rikkoneita Jumalaa vastaan eikä olisi mitään pelastusta synnistä tai mahdollisuutta henkilökohtaiseen jumalasuhteeseen ilman uskoa Jeesukseen, oli Kravitzin mielestä täysin ristiriidassa juutalaisen näkemyksen kanssa. Ensinnäkin Vanha testamentti Kravitzin mukaan opetti, että synti oli väärä teko, ei ihmisen olotila. Ihminen oli luotu sellaiseksi, että hänellä oli taipumus tehdä paha (1.Moos.8:21), kyky vastustaa tätä taipumusta (1.Moos.4:7) ja valita hyvä pahan sijasta (1.Moos.37:27).²⁷

Kravitzin näkemyksen perusteella Jeesuksen sovitushri ei ollut juutalaisille tarpeellinen. Elämän uhraaminen ei ollut Kravitzin tulkinnan mukaan juutalaisille välttämätöntä syntien anteeksisaamiseksi.

Yksi Jews for Jesusin edustaman opin merkittävimmistä väittämistä oli, että täyden armahduksen saamiseksi ihmisten puolesta piti uhrata viattoman olennon veri. Jews for Jesusin edustaja Rich Robinson selitti uhrikäytännön olleen erittäin olennainen piirre vanhatestamentillisen juutalaisyhteisön uskonnollisessa elämässä. Hän totesi, että eläinuhreja oli pitänyt toimittaa päivittäin syntien anteeksiantamiseksi. Vuosittainen Yom Kippur eli sovituksen päivä oli hetki, jolloin ylipappi astui pyhäkön kaikkein pyhimpään ja sovitti kansan synnit rituaalisten toimintojen kautta, joihin kuului härkien ja vuohien veren vihmominen. Robinsonin mukaan kaikkien uhrien kohdalla veriuhri oli tarpeellinen. Hän perusteli näkemystään raamatunjakeella jossa Jumala puhutteli Israelin kansaa: ”Minä itse olen määrännyt, että veri on tuotava alttarille teidän puolestanne tapahtuvaa sovitusta varten, sillä veressä oleva elämänvoima tuottaa sovituksen” (3.Moos.17:11). Oppi elämän uhraamisesta syntien sovituksena oli Jews for Jesusin pelastusopin ytimessä. Jeesus nähtiin siinä lopullisena sovitushrina, jonka ansiosta eläinuhreja ei enää tarvittaisi.²⁸

²⁶ Jews for Jesus 2005, About.

²⁷ Kravitz 2001, 22.

²⁸ Robinson 1985.

Kravitzin mielestä oli juutalaisten kirjoitusten räikeää väärintulkintaa väittää, että juutalaiset olisivat perisyynnin alaisia eivätkä pääsisi synnistä eroon ilman viattoman uhrin kärsimystä. Tämä oli hänen mukaansa lähetystyöntekijöiden yleinen virhetulkinta. Kravitz sanoi juutalaisten olleen yleisesti yksimielisiä siitä, että tällainen viaton uhri tarvittiin sellaisen pyhän rangaistuksen lieventämiseen, joka langetettiin koko juutalaisen kansan ylle. Se ei koskenut yksityishenkilöiden henkilökohtaisia syntejä. Kravitzin mukaan Vanha testamentti opetti, että henkilökohtaisten syntien suhteen jokaisella ihmisellä oli vastuu osoittaa katumuksensa suoraan Jumalalle itsenäisesti (Hes. 18:20).²⁹

Toiseksi Kravitzin mukaan Jumala oli antanut ihmisille keinoja päästä tehdyistä synneistä eroon, näistä vain yksi oli uhrieläinkäytäntö. Kravitz huomautti, että kun eläinuhreja käytettiin, ne oli tarkoitettu ainoastaan niitä syntejä varten, jotka ihminen oli tehnyt tarkoittamattaan (3.Moos.4:1-2) ja niiden tarkoitus oli motivoida ihmistä todelliseen katumukseen. Kravitz painotti, että vilpittömän katumus toimi nykyään syntien anteeksisaamisen edellytyksenä elämän uhraamisen sijaan.³⁰

Kravitzin mukaan viaton uhri koski koko kansan syntejä ja eläinuhri taas yksityishenkilöitä, mutta hän ei määritellyt oliko viattomalla uhrilla ja uhrieläimellä jotain eroa.

Jews for Jesusin Robinson taas kritisoi nykypäivän juutalaisyhteisöjä juuri siitä, että ne opettivat katumuksen nykyään sovittavan kaikki rikkomukset, kun ei ollut enää temppeeliä, jossa uhrata. Veriuhri miellettiin vain muinaiseksi primitiiviseksi tavaksi. Robinson painotti, että Jumala oli määrännyt uhrin syystä. Hän esitteli logiikan, jonka mukaan synnin seurauksena oli aina kuolema. Ihminen siis ansaitsi väärillä teoillaan kuoleman (Hes.18:4). Raamattu kuitenkin kuvasi Jumalan armolliseksi, myötätuntoiseksi ja hitaaksi vihaan (Hes.18:3). Niinpä Jumala tarjosi rangaistukselle sijaiskärsijän uhrin muodossa. Robinson oli ehdoton sanoessaan, että uhrikäytäntö ihmisen sijaisena oli Jumalan määräämä ehto, eikä se ollut koskaan muuttunut. Hän painotti, ettei Raamatussa pelkkä paasto ja katumus riittänyt syntien anteeksiantamiseen, vaan siihen vaadittiin aina uhri.³¹

Tästä Kravitz oli täysin toista mieltä. Hän tulkitsi useiden Vanhan testamentin tekstikohtien, kuten (Hoos.14, 1.Kun.8:44-52, ja Jer.29:12-14) osoittavan, että temppeleuhrien puuttuessa niiden tilalle oli tullut rukous ja

²⁹ Kravitz 2001, 20.

³⁰ Kravitz 2001, 22.

³¹ Robinson 1985.

katumus syntien sovittamiseksi. Hän viittasi myös seuraaviin raamatunkohtiin: ”Murtunut mieli on minun uhrini, särkynyttä sydäntä et hylkää, Jumala” (Ps.51:17) sekä ”Uskollisuutta minä vaadin, en uhrimenoja, Jumalan tuntemista, en polttouhreja” (Hoos.6:6). Kravitz totesi Tooran opettavan, että katumuksen, rukouksen, paaston ja oikein tekemisen kautta jokaisella oli mahdollisuus palata suoraan Jumalan luo, kuten Malakian kirjassa (Mal.3:7) sanottiin:” Kääntykää minun puoleeni, niin minäkin käänny teidän puoleenne, sanoo Herra Sebaot.” Hesekielin kirjassa sanottiin myös näin: ”Ja jos jumalaton kääntyy jumalattomuudestaan ja tekee niin kuin oikein ja hyvin on, hän pelastaa elämänsä.”(Hes.18:27) ³²

Näin Kravitz osoitti, ettei nykyjuutalaisuudessa enää ajateltu uhrin olevan ehdoton syntien anteeksisaamisen kannalta. Tämän opin näkökulmasta kristinoppi syntien anteeksisaamisesta Jeesuksen lopullisella uhrilla ristinkuolemassa ei ollut juutalaisille tarpeellinen.

Jews for Jesusin edustaja Esther Dorflinger esitti vielä hieman erilaisen näkemyksen juutalaisuuden ja kristinuskon suhteesta. Hänen mukaansa kristinuskon ei ollut uskonto vaan jumala-suhde, jonka ihminen saattoi saavuttaa Jeesuksen kautta. Hän oli sitä mieltä, että juutalaisten ei kuulunutkaan kääntyä kristinuskoon, vaan Jeesuksen kautta kristityt liitettäisiin samaan yhteyteen ja liittoon juutalaisuuden kanssa. Näin Dorflinger asettui edustamaan juutalauskristillisessä dialogissakin käsiteltyä näkemystä juutalaisten ja kristittyjen toisiaan täydentävästä liittoyhteydestä.³³

3.3 Jeesuksen rooli messiaana, Jumalan poikana, sekä ihmisen ja Jumalan välisenä välittäjänä herättää erimielisyyksiä

Jews for Jesus pysyi kannassaan, että Vanhan testamentin uhrikäytäntö oli olennainen Israelin ja Jumalan välisen liiton ylläpitämiseen. He näkivät, että ihmiset edelleen tarvitsivat uhria syntiensä sovituksiksi. Se oli heidän näkökulmastaan Jumalan asettama kauseliteetti, joka oli yhä voimassa. Ihmisen syntisyyden tila, johon messiaaniset juutalaiset uskoivat, vaati kuitenkin enemmän kuin eläinuhrikäytännön. Siksi tarvittiin uusi liitto, joka sisälsi täyttymyksen ensimmäisessä liitossa olleisiin vaatimuksiin uhrista ja toisaalta lupauksiin messiaasta ja pelastajasta.

³² Kravitz 2001, 22–23.

³³ Da Silva 1992, 120; Esther Dorflingerin haastattelu 14.2.2011.

Rosen ja Olson väittivät, että Jeesus, josta Uusi testamentti kertoi, oli niiden lupauksen täyttymys, joita juutalaisille annettiin Vanhassa testamentissa Jeremian kirjan kohdassa Jer.31:31. Olson kysyi: ”Mitä jos Jumala, meidän luojaamme ja ylläpitäjämme päätti, että tie hänen luokseen oli Jeesus? Mitä jos liitot, joista kirjoituksissa kerrotaan, osoittivat kohti puuseppää?”³⁴ Olson kuvasi, että Uudessa testamentissa Jeesus sanoi olevansa tämän uuden liiton välittäjä. Luukkaan evankeliumissa kuvattiin Jeesusta seuraavalla tavalla: ”Aterian jälkeen hän samalla tavoin otti maljan ja sanoi: ”Tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka vuodatetaan teidän puolestanne.”³⁵ (Luuk.22:19-20). Olson selitti, että tämä uusi liitto vahvistettiin verellä, kuten Aabrahamin kanssa tehty liittokin. Olsonin mukaan tässä oli Jumalan tarjoama keino, jolla ihmiset voisivat pitää tämän uuden liiton.³⁶

Jews for Judaismin WWW-sivujen mukaan Jeremian kirjassa (31:31-34) kuvattu uusi liitto ei suinkaan ollut, niin kuin kristinusko opetti, profetia, joka olisi löytänyt täyttymyksensä Uudessa testamentissa. Sen sijaan uudella liitolla Jeremia tarkoitti vanhan liiton uudistamista, jolloin vanha liitto saavuttaisi jälleen täyden alkuperäisen elinvoimaisuutensa. Jews for Judaism tähdensi, että vanha liitto oli tarkoitettu kestäväksi ikuisesti, eikä sitä koskaan korvaisi tai mitätöisi mikään uusi liitto (3.Moos.26:44-45). Jumalan ja Israelin välistä liittoa kuvattiin Vanhassa testamentissa usein ikuisiksi (Ps.105:8-10). Näin juutalainen käsitys vanhasta liitosta oli Jews for Judaismin mukaan täysin vastakohtainen kristillisen näkemyksen kanssa, joka ilmeni Uuden testamentin Heprealaiskirjeessä (Hepr.8:13): ”Puhuessaan uudesta liitosta Jumala osoittaa, että ensimmäinen liitto on vanhentunut. Ja se, mikä on vanhentunut ja aikansa elänyt, häviää pian.” Jews for Judaismin mielestä vanhaa liittoa kuvasi paremmin Vanhan testamentin raamatunjae (Jes.40:8): ”Ruoho kuivuu, kukka lakastuu, mutta meidän Jumalamme sana pysyy iäti.”³⁷

Jews for Jesusin linjaan kuului olennaisesti Jeesuksen juutalaisuuden ja kristinuskon juutalaisuudessa olleen alkuperän korostaminen. Jews for Jesusin sivuilla todettiin Jeesuksen ensimmäisten seuraajien olleen juutalaisia. Jews for

³⁴ Olson 2005.

³⁵ Olson 2005.

³⁶ Olson 2005.

³⁷ Jews for Judaism s.a. [FAQ]

Jesus selitti, että kaikki juutalaiset eivät silloin vakuuttuneet siksi, koska he olivat odottaneet poliittista vapauttajaa hengellisen messiaan sijaan.³⁸

Jews for Jesus korosti, että Vanha testamentti todisti Jeesuksen olleen messias, sillä siinä annettiin messiaalle selvät viitteet. Näitä viitteitä oli esimerkiksi, että Messias syntyisi Betlehemissä. (Miika 5:1), Messias kuuluisi Juudan heimoon (1.Moos.49:10), Messias ilmaisisi itsensä ratsastamalla aasilla (Sakarja 9:9), Messias kidutettaisiin kuoliaaksi (Psalmi 22), Messias saapuisi ennen toisen tempelin tuhoutumista (Daniel 9:24-27), Messiaan elämää kuvaisivat tietyt piirteet kuten kärsimys, vaitiolo pidätyksen ja oikeudenkäynnin aikana, kuolema ja hautaaminen rikkaan miehen hautaan sekä ylösnousemus (Jesaja 52:13-53:12). Yksityiskohtat kuten sukulinja, syntymäpaikka ja elämäntapa sopivat Vanhan testamentin messiasodotuksen kanssa yhteen. Kaikkein vakuuttavin todiste hänen messiuudestaan oli kuitenkin ylösnousemus. Jews for Jesus väitti, että juutalaiset rabbit olivat alun perin tulkinneet Jesajan kirjan 53 luvussa olleen kuvauksen herran kärsivästä palvelijasta viittaavan messiaaseen.³⁹

Kravitz taas katsoi, että lähetystyöntekijät tulkitsivat väärin Jesajan kirjan luvun 53 kun he ajattelivat ”Herran kärsivän palvelijan”, joka kuolee maailman syntien puolesta, viittaavan profeetallisesti Jeesukseen. Hänen mukaansa teksti viittasi selvästi siihen, kuinka maailman kansat reagoisivat nähdessään paljon kärsineen, halveksitun ja vainotun Israelin kansan messiaanisen pelastumisen. Aiemmin ihmiset olivat luulleet Jumalan rankaisseen Israelia sen synneistä, mutta nyt he näkisivät, että juutalaisten kärsimykset johtuivatkin toisten kansojen tekemistä vääryyksistä Israelia kohtaan. Kärsivä palvelija tarkoitti tämän tulkinnan mukaan Israelin kansaa.⁴⁰

Myöskään Jeesuksen rooli messiaana ei Kravitzin mielestä toteutunut juutalaisesta näkökulmasta katsottuna. Kravitz listasi seuraavat kriteerit juutalaisten messiaan suhteen Vanhan testamentin valossa: ensinnäkin messias oli ihminen, ei Jumala, ja hänen tuli olla juutalainen. Toiseksi messiaan piti olla Juudan heimon jäsen, ja polveutua suoraan kuningas Daavidista ja kuningas Salomosta. Kravitzin mukaan Jeesuksen ei voitu katsoa polveutuvan kummastakaan, koska sukulinja periytyi juutalaisen katsantotavan mukaan isän kautta, eikä Jeesuksella sanota olleen maanpäällistä isää. Lisäksi Jeesuksen

³⁸ Jews for Jesus 2005. [Questions and Answers]

³⁹ Jews for Jesus 2005. [Questions and Answers]

⁴⁰ Kravitz 2001, 38.

sukupuukuvattiin kahteen kertaan Uudessa testamentissa ja ne olivat keskenään ristiriidassa.⁴¹

Kolmanneksi messiaan tuli koota hajallaan olevat juutalaiset yhteen ja tuoda heidät Israeliin. Neljänneksi hänen tuli jälleenrakentaa Jerusalemin temppeli. Viidenneksi hänen tuli tuoda maailmaan rauha, ja kuudenneksi hänen tuli vaikuttaa niin, että kaikki maailman ihmiset kääntyisivät palvelemaan ainoaa oikeata Jumalaa.⁴² Kravitz tähdensi, että jos yksikin näistä ehdoista jäi täyttämättä messiaaksi väitetyn henkilön kohdalla, kyseessä ei voinut olla juutalaisten odottama messias. Tästä näkökulmasta katsottuna Jeesus täytti hänen mukaansa vain yhden kriteerin: hän oli juutalainen.⁴³

Kaikki nämä edellä kuvatut kriteerit löytyivät Kravitzin mukaan Hesekielin kirjasta (Hes.37:24-28). Kravitz sanoi kristittyjen väittävän, että nämä kriteerit tulisivat täytetyiksi Jeesuksen toisessa tulemisessa, mutta hän ei nähnyt Vanhassa testamentissa mitään perusteluja näkemykselle, että messias saapuisi kahdesti. Vanha ja uusi testamentti olivat Kravitzin mielestä tämän asian kohdalla suuressa ristiriidassa. Kravitz sanoi, että koska messias-hahmon odottaminen nousi Vanhasta testamentista, tulisi Vanhaa testamenttia myös käyttää ensisijaisena lähteenä messiaan määrittelyssä. Kravitz katsoi, että Jeesus oli ollut vain ihminen, jonka intohimoiset messiaaniset pyrkimykset olivat rauenneet tyhjiin. Kravitz oli varma, että Jeesus ei tunnista sitä uskontoa, joksi kristinusko oli muotoutunut. Hänen mielestään esimerkiksi usko Jeesuksen jumaluuteen johtui Paavalin myöhemmistä tulkinnoista ja keisari Konstantinuksen saavutuksesta asettaa kristinusko Rooman ainoaksi sallituksi uskonnoksi.⁴⁴

Vastoin Bentzion Kravitzin jyrkkää kantaa, että juutalaisten odottama messias ei olisi jumala vaan pelkkä ihminen, Jews for Jesusin edustaja Tuvya Zaretsky vakuutti Vanhassa testamentissa olleen viitteitä siitä, että messias olisi myös Jumalan poika. Hän viittasi Sananlaskujen kirjaan: Kuka on koonnut käsiinsä tuulen? – – Mikä on hänen nimensä, mikä hänen poikansa nimi? Sinä tiedät kyllä (Sananl.30:4).

Zaretsky totesi, että Vanhassa testamentissa puhuttiin toisinaan myös Israelista Jumalan poikana. (2.Moos.22-23) Zaretsky kertoi, että Aikakirjojen mukaan kaikkien israelilaisten joukosta nousisi yksi erityinen poika, jonka

⁴¹ Kravitz 2001, 39.

⁴² Kravitz 2001, 30.

⁴³ Kravitz 2001, 30.

⁴⁴ Kravitz 2001, 38.

kuninkuus olisi ikuista. Jumala puhutteli kuningas Daavidia näin: Poikasi rakentaa minulle temppelin, ja minä pidän hänen valtaistuimensa vahvana ikiaikoihin asti. Minä olen oleva hänelle isä, ja hän on oleva minulle poika. (1.Aik.17:11-13) Zaretsky viittasi myös Psalmiin 2, jonka messiaaniset juutalaiset katsoivat puhuvan messiaasta, joka olisi samalla Jumalan poika. Zaretskyn mukaan psalmissa Daavid puhui erityisestä Jumalan pojasta, jonka hän oli kenties tunnistanut olevan jotakin paljon enemmän kuin hänen maanpäälliset jälkeläisensä: Hän sanoi minulle: ”Sinä olet minun poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin. – – Tervehtikää poikaa, hänen voideltuaan, suudelkaa häntä, muuten Herra vihastuu teihin ja te suistutte tieltänne tuhoon – –”(Ps.2) Zaretsky totesi, että sanat ”sinä olet minun poikani” tulivat vastaan myöhemmässä historiassa uudelleen, kun Jumala antoi todistuksen taivaasta Jeesuksen kastehetkellä: Sinä olet minun rakas Poikani, sinuun minä olen mieltynyt. (Luuk.3:22). Zaretsky siis tulkitsi, että toisin kuin juutalaisuudessa opetettiin, Vanhan testamentin perusteella saattoi hyvinkin tulla johtopäätökseen, että Jumalalla oli poika ja että tämä poika olisi myös luvattu messias. Zaretsky väitti, ettei juutalaisuudessa ollut mitään erityistä estettä sille, etteikö Jeesusta voisi pitää messiaana ja Jumalan poikana.⁴⁵

Jews for Judaismin rabbi Yisroel Blumenthal näki montakin syytä miksi juutalaiset eivät voineet hyväksyä oikeaksi kristinuskon tarjoamaa oppia Jeesuksesta Jumalan poikana ja inkarnaationa. Heidän näkökulmastaan se olisi tarkoittanut ihmisen palvontaa Jumalana. Hän tähdensi, että kuka tahansa, joka oli elänyt tällä maapallolla, oli luotu, eikä luojaan asemassa. Kristittyjen väite, etteivät he yrittäneet tehdä ihmisestä jumalaa, vaan uskoivat, että Jumala tuli ihmiseksi, ei Blumenthalin mukaan vakuuttanut juutalaisia. Blumenthalin mielestä oli yksiselitteistä, että Jeesus Nasaretilaisen pitäminen Jumalana olisi juutalaisuudessa epäjumalanpalvontaa.⁴⁶

Jews for Jesusin edustaja Rich Robinson totesi juutalaisten uskovan, että he pääsivät Jumalan luo suoraan eivätkä he tarvinneet välittäjää Jumalan ja ihmisten välille toisin kuin kristityt, jotka uskoivat Jeesuksen olevan tie Jumalan luo. Robinson totesikin, että väite ”Me emme tarvitse välimiestä” oli suosittu iskulause nykypäivän juutalaisten kesken. Hänen mielestään juutalaisuuteen ei alun perin ollut kuulunut tällainen ajatus, päinvastoin. Vanhan testamentin aikana

⁴⁵ Zaretsky 1981.

⁴⁶ Blumenthal s.a.

papit olivat olleet välittäjinä kahden osapuolen, Jumalan ja ihmisten, välillä. Robinson tulkitsi, että kautta koko Raamatun oli nähtävissä välimiesten keskeinen rooli. Suuret profeetat kuten Jesaja ja Jeremia olivat myös välittäjämiehiä. Papit kommunikoivat ihmisiltä Jumalalle ja profeetat Jumalalta ihmisille. Ihmisillä ei ollut suoraa yhteyttä Jumalaan. Myös Mooses oli ollut yksi tällainen välittäjä. Robinson viittasi Vanhan testamentin kertomukseen, jossa kansa oli autiomaavaelluksella vieraantunut Jumalastaan. Ihmiset olivat valmistaneet kultaisen vasikan ja alkaneet palvoa sitä. Silloin Mooses oli ottanut välittäjämiehen roolin. Vanhassa testamentissa kerrottiin Mooseksen sanoneen näin: ”Anna anteeksi heidän syntinsä. Mutta jos et anna, niin pyyhi minun nimeni kirjastasi.” (2.Moos.32:30-32) Tämä ei Robinsonin mukaan tarkoittanut, että ihminen ei olisi voinut rukoilla Jumalaa suoraan, mutta juutalaisen uskonnollisen elämän yleispiirre oli ollut se, että välimiehillä oli avainrooli.⁴⁷

Rosen oli vahvasti sitä mieltä, että juutalaiset tarvitsivat Jeesusta välimiehenä Jumalan luo ja hänen tuomaansa pelastusta samalla tavalla kuin kaikki muutkin. Hän totesi, että Raamatussa Uudessa testamentissa Jeesus sanoi olevansa ”tie totuus ja elämä”, ja että ”ei kukaan pääse Isän luo muuten kuin minun kauttani” (Joh.14:6).⁴⁸

Kravitz ei lainkaan puoltanut väitettä välimiehen tarpeellisuudesta ihmisen ja Jumalan välillä. Hän tulkitsi Vanhan testamentin opettavan, että jokainen ihminen pääsi Jumalan luo suoraan ilman välittäjää.. Kravitz viittasi Jesajan kirjan kohtaan, jossa Jumala sanoi: Minä tartun sinun käteesi ja suojelen sinua. Sinut minä asetan toteuttamaan sen liiton, jonka olen tehnyt tämän kansan kanssa kaikkien kansojen valoksi” (Jes.42:6). Kravitzin mukaan juutalaisen uskon rooli ja juutalaisen kansan tehtävä oli olla näyttämässä tietä muille toimimalla valona maailman kansoille.⁴⁹

Kravitz näytti ajattelevan, että juutalaiset olivat jo perillä Jumalan luona ilman välittäjän apua, ja heidän avullaan muutkin ihmiset voisivat löytää suoraan Jumalan luo.

Kravitz sanoi kristinuskon opetuksen Jeesuksesta Jumalan ja ihmisen välisenä välittäjänä olleen ristiriidassa juutalaisen jumalakuvan kanssa. Hän perusteli tätä esimerkiksi raamatunkohdalla 1.Moos.20:3: ”Sinulla ei saa olla muita jumalia.” Jeesus oli sanonut ”Ei kukaan pääse Isän luo muuten kuin minun

⁴⁷ Robinson 1985.

⁴⁸ Rosen 1998, 17.

⁴⁹ Kravitz 2001, 23.

kauttani” (Joh.14:6). Kravitzin mielestä näiden sanojen sisältämä ajatus ei ollut hyväksyttävä juutalaisesta näkökulmasta. Vaikka jotakin asiaa pidettäisiinkin osana Jumalaa, juutalainen ei saisi käyttää sitä välittäjänä.⁵⁰

3.4 Jews for Jesus ei luovu juutalaisesta identiteetistä, mutta Jews for Judaism ei tunnusta messiaanisten juutalaisten juutalaisuutta

Rosen totesi, että juutalaisuudelle ei ollut yhtä yksiselitteistä määritelmää vaan siihen liittyi useampia ulottuvuuksia, joita olivat uskonto, juutalainen perimä, Israeliksi kutsutun kansakunnan jäsenyys ja juutalainen kulttuuri. Rosenin mielestä juutalainen identiteetti määriteltiin Raamatussa seuraavasti: juutalaisia olivat ne, jotka syntyperään tai uskontoon katsomatta kuuluivat siihen kansaan, jonka kanssa Jumala oli tehnyt liiton Aabrahamin, Mooseksen ja Daavidin välityksellä. Rosen totesi, että juutalaiskristityt olivat juutalaisia sillä perusteella, että he kuuluivat tähän kyseiseen kansaan. Hän tiesi monien juutalaisten väittävän, etteivät messiaaniset juutalaiset voineet olla enää juutalaisia koska heistä oli tullut kristittyjä. Mutta hän julisti, ettei kukaan rabbi, oikeusistuin tai yleinen mielipide voinut ottaa pois Jumalan heille antamaa juutalaisuutta.⁵¹

Kravitz taas painotti kaikkien juutalaisuuden suuntauksien sekä usean kristillisen kirkkokunnan olleen sillä kannalla, että heprealaiskristillinen liike ei kuulunut juutalaisuuteen. Hän ei tosin perustellut väittämänsä historiallisin syin vaan selitti teologisten eroavaisuuksien olleen kristinuskon ja juutalaisuuden välillä ylittämättömän suuria. Kravitzin mielestä oli harhaanjohtavaa käyttää termejä ”heprealaiskristitty” ja ”messiaaninen juutalainen”. Hän totesi, että oli petollista yrittää kääntää juutalaisia kristinuskoon sanomalla, että he voisivat säilyttää juutalaisen identiteettinsä kääntyessään kristityiksi.⁵²

Rosen oli aivan toista mieltä. Hän katsoi, että tullessaan kristityksi juutalaiseksi hänestä oli tullut juuri sellainen juutalainen kuin Jumala halusi hänen ja muidenkin juutalaisten olevan. Jeesukseen uskovat juutalaiset olivat ”kääntyneitä”, mutta he eivät olleet kääntyneet pois juutalaisuudesta. He olivat kääntyneet pois synnistä. Heidän syntinsä oli Rosenin mukaan ollut se, etteivät he olleet pystyneet noudattamaan lakia, jonka Jumala oli heille antanut. Ainoa henkilö, joka oli noudattanut lakia täydellisesti, oli Jeesus. Rosen uskoi, että mystisellä tavalla kun he ”olivat Jeesuksessa” ja ”Jeesus oli heissä”, he olivat

⁵⁰ Kravitz 2001, 26; Blumenthal s.a.

⁵¹ Rosen 1998, 13–14.

⁵² Kravitz 2001, 17–18

täyttäneet lain. Kristuksessa heistä tuli siten täydellistettyjä juutalaisia (engl. completed Jews).⁵³

Kravitzin mielestä messiaanisten juutalaisten kutsuminen ”täydellistetyiksi juutalaisiksi” oli hyvin pitkälle mennyt petollinen yritys saada kristinusko ja juutalaisuus näyttämään siltä, kuin ne sopisivat yhteen. Lisäksi messiaaniset juutalaiset näin sanoessaan antoivat ymmärtää, että juutalaiset itse olivat jollakin tapaa juutalaisuudeltaan vajaita ja täydellistämisen tarpeessa.⁵⁴

Rosen jatkoi perusteluaan messiaanisten juutalaisten juutalaisen identiteetin puolesta muistuttamalla, että juutalaisuuden määrittely oli moniselitteinen asia. Hänen mielestään se, että joku katsoi olevansa juutalainen ja ympärillä olevat ihmiset pitivät häntä juutalaisena, riitti määrittelemään kyseisen ihmisen juutalaiseksi. Rosen ajatteli, että jos henkilön taustasta löytyi juutalaisia esivanhempia, hän voisi määritellä itsensä juutalaiseksi tai olla määrittelemättä riippuen siitä, millaisessa sosiaalisessa kontekstissa hän eli. Samoin, jos jollakin oli vain toinen vanhemmista juutalainen, hän voisi valita juutalaisuuden tai olla valitsematta. Rosenin mielestä lapsi, jonka molemmat vanhemmat olivat juutalaisia, oli joka tapauksessa juutalainen. Ennen kaikkea, Rosen korosti, juutalaisuudessa oli kyse identiteetistä, joka oli enemmän kuin jokin yksittäinen tekijä kuten geeniperimä.⁵⁵

Hänen ajatuksistaan sai käsityksen, että juutalainen identiteetti oli nimenomaan psykologisesti hyvin perustavanlaatuinen asia.

Kravitzin mielestä juutalainen identiteetti ei säilynyt, jos henkilö kääntyi vieraaseen uskoon. Tämä siitäkin huolimatta, vaikka kyseessä olisi perimältään juutalainen ihminen. Kravitzin tulkinnan mukaan Vanhassa testamentissa opetettiin, että ihmisen uskomukset vaikuttivat hänen juutalaiseen statukseensa. Juutalainen saattoi siis menettää juutalaisuutensa tunnustaessaan vierasta uskoa. Hän voisi kyllä katua ja kääntyä takaisin juutalaisuuteen, mutta tunnustaessaan toista uskontoa hän ei ollut enää juutalainen. Kravitz totesi messiaanisten juutalaisten tapauksesta, että oli valittava joko juutalaisten tai kristittyjen Jumala. Usko Jeesukseen oli juutalaisesta näkökulmasta epäjumalanpalvontaa. Kravitz huomautti myös, että juutalainen, joka ei aktiivisesti harjoittanut juutalaista uskontoa ja elämäntapaa, oli eri asia kuin sellainen juutalainen, joka oli valinnut vieraan uskon. Edellinen oli yhä juutalainen, jälkimmäinen ei. Hänen mielestään

⁵³ Rosen 1998, 13–14.

⁵⁴ Kravitz 2001, 17–18

⁵⁵ Rosen 1998, 11.

termi ”Jews for Jesus” oli yhtä absurdi kuin ”Christians for Buddha” eli kristityt Buddhan seuraajat. Se sisälsi hänen mukaansa ilmeisen ristiriidan ja oli täysin mahdoton.⁵⁶

Kravitz vertasi tilannetta ensimmäisen Kuninkaiden kirjan kohtaan Vanhassa testamentissa. Siinä profeetta Elia sanoi epäjumala Baalin palvelijoille: ”Kuinka kauan te horjutte puolelta toiselle? Jos Herra on Jumala, seuratkaa häntä, jos taas Baal, seuratkaa sitten häntä!” (1. Kun: 18:21). Vanhan testamentin mukaan juutalaisen uskon harjoittaminen oli juutalaiselle ainoa tie Jumalan luo. Kravitzin mielestä tämä viesti liittyi myös juutalaisiin suhteessa Jeesukseen.⁵⁷ Kravitz kehotti Jeesuksen seuraajia kutsumaan itseään kristityiksi ja juutalaisia harjoittamaan juutalaisuutta, mutta varoitti kuvittelemasta, että ihminen voisi olla molempia yhtä aikaa.⁵⁸

Yleisesti ottaen Kravitz suhtautui muihin uskontoihin hyvin sallivasti ja hyväksyvästi eikä pitänyt ongelmallisena sitä, että ihmiset uskoivat hyvin erilaisin tavoin. Hänen tulkintansa mukaan Vanha testamentti opetti, että juutalaisille ja ei-juutalaisille oli osoitettu eri tiet Jumalan luo. Juutalaisen kuului seurata Tooran lakia ja ei-juutalaisen tuli seurata seitsemää Nooan liiton lakia. Hän sanoi, että juutalaiset ja ei-juutalaiset eivät olleet eriarvoisia vaan erilaisia. Sen vuoksi tietyt uskomukset ja käytänteet koskivat juutalaisia mutta ei muita. Juutalaiset esimerkiksi eivät saaneet syödä sianlihaa, mutta muille se oli sallittua. Samaten hänen mukaansa suurin osa kristinuskon opeista ei ollut ristiriidassa seitsemän Nooan liiton lain kanssa eli ne sopivat kristityille, mutta juutalaisilta nämä opit oli ehdottomasti kielletty.⁵⁹

Modernin juutalaisuuden mukaan Mooseksen laki oli totuus kaikille ihmisille, sekä juutalaisille että muillekin. Toora sisälsi seitsemän käskyä, jotka oli suunnattu ei-juutalaisille. Nämä seitsemän käskyä olivat pilareita, joiden varassa ihmiskunta oli. Niitä sanottiin Nooan seitsemäksi laiksi, koska kaikkien ihmisten ajateltiin polveutuvan Nooasta. Käskyt olivat: 1. älä tapa, 2. älä varasta, 3. älä palvo vääriä jumalia, 4. älä käyttäydy seksuaalisesti moraalittomasti, 5. älä syö lihaa, joka on otettu elävästä eläimestä, 6. älä kiroa jumalaa, 7. aseta tuomioistuimia ja tuo väärintekijät oikeuden eteen. Kuka tahansa, joka noudatti

⁵⁶ Kravitz 2001, 18–19.

⁵⁷ Kravitz 2001, 18.

⁵⁸ Kravitz 2001, 19.

⁵⁹ Kravitz 2001, 19.

uskollisesti näitä lakeja ansaitsi paikan taivaassa. Toora oli siis koko ihmiskuntaa varten, eikä käännättämistä tämän opetuksen mukaan tarvittu.⁶⁰

Jews for Jesusin Rich Robinson kritisoi modernia juutalaisuutta juuri kyseisestä kaikki uskonnot hyväksyvistä opetuksesta ja väitti, että se oli ristiriidassa itsensä kanssa. Hänen mielestään näkemys uskontojen samanarvoisuudesta asetti juutalaisuuden taikauskoksen heimouskonnon asemaan. Juutalaisuuden saattoi sen mukaan ajatella olevan esimerkiksi vain hyödyllinen tapa yhteisön ylläpitämiseen ilman, että sen uskottiin sisältävän totuutta. Robinson harmitteli, että ihmistä, joka kysyi oliko jokin uskonto totta, pidettiin modernin ajattelun pohjalta kapeakatseisena ja valaistumattomana. Hän tulkitsi, että modernissa juutalaisuudessa totuus-käsite vaihteli sen mukaan keneltä kysyttiin. Robinson selitti, että jos juutalaista uskontoa pidettiin oikeana, silloin sen kanssa ristiriidassa olleet uskonnot loogisesti pitäisi nähdä väärinä. Jos pidettiin totena, että Jumala loi maailmankaikkeuden kuten juutalainen uskonto opetti, silloin ei voitu pitää totena, että Jumala oli maailmankaikkeus kuten hindulaisuus opetti. Esimerkiksi nämä kaksi konseptia sulkivat eittämättä toisensa pois. Samoin jos ajateltiin, että kaikki uskonnot olivat tosia, silloin samaan aikaan kumottiin esimerkiksi juutalaisuuden opit siitä, että Jumala oli luoja ja yksi ainoa.⁶¹

3.5 Organisaatioilla on erilaiset näkemykset lähetystyön perimmäisistä motiiveista ja kristinuskon antisemitistisyydestä

Moishe Rosen suhtautui jyrkän kielteisesti ajatukseen, että juutalaisilla olisi erillinen oma liitto eivätkä he tarvitsisi Jeesuksen tuomaa sovitusta.⁶² Rosen korosti, että Jeesus oli tullut ensisijaisesti juuri juutalaisen kansan luo. Hän oli itse puhunut uudesta liitosta nimenomaan juutalaisille. Rosen painotti, että jos kristityt halusivat ottaa Raamatun sanoman todesta, heidän oli tultava johtopäätökseen, jonka mukaan Jeesuksen Kristuksen ulkopuolella ei ollut olemassa pelastusta kenellekään (Ap.t.4:12, Joh.14:6). Näin oli, jos kristitty uskoi Jeesuksen veren tuovan syntien sovituksen ja hänen ylösnousemuksensa voiman antavan pelastuksen. Tästä Rosenin mielestä seurasi, että kristittyjen piti ajatella juutalaisten tarvitsevan Jeesusta yhtä paljon kuin kaikki muutkin.⁶³

⁶⁰ Aish s.a. [For Non-Jews]

⁶¹ Robinson 1985.

⁶² Rosen 1998, 17.

⁶³ Rosen 1998, v–vi.

Kirjoituksillaan Rosen asettui samaan linjaan esimerkiksi amerikkalaisten evankelikaalisten kirkkojen kanssa.⁶⁴ Kirkkojen kannat juutalaisiin suuntautuvasta lähetystyöstä vaihtelivat suuresti siinä nähtiinkö juutalaislähetystä tarpeellisena tai edes hyväksyttävänä. Osa protestanttisista seurakunnista piti edelleen juutalaislähetystä tärkeänä, mutta esimerkiksi katolisessa kirkossa kanta juutalaislähetykseen oli muuttunut toisen maailmansodan jälkeisen juutalaiskristillisen dialogin myötä radikaalisti. Katolinen kirkko oli alkanut kuunnella juutalaisia, jotka olivat kokeneet kielteisenä ja kipeänä asiana kirkkojen vuosisatoja jatkuneet, joskus väkivaltaisetkin käännytysyritykset.⁶⁵ Se oli muuttanut opetustaan niin, että juutalaisilla olivat jo liitossa Jumalan kanssa eikä heille sen vuoksi tarvitsisi julistaa sanomaa uudesta liitosta.⁶⁶

Kysymykseen miksi juutalaislähetystyötä pitäisi tehdä Rosen vastasi, että Jumala oli asettanut juuri juutalaislähetysten prioriteetiksi. Väitteensä Rosen perusteli Paavalin sanoin. Pian Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen apostoli Paavali oli kirjoittanut Rooman seurakunnalle: Minä en häpeä evankeliumia, sillä se on Jumalan voima ja se tuo pelastuksen kaikille, jotka sen uskovat, ensin juutalaisille, sitten myös kreikkalaisille (Room.1:16). Rosenin mukaan Jumala oli valinnut juutalaisen kansan ja valmistellut sen olemaan tärkeässä osassa maailman pelastuksessa. Paavalin sanat ”ensin juutalaisille” oli Rosenin mukaan tarkoitettu metodiksi ja toimintamalliksi. Rosen sanoi, ettei Jumala pitänyt juutalaisia muita tärkeämpinä, vaan Jumala oli valmistellut heidät olemaan profeettoinaan maailmassa. Tällä hetkellä juutalaiset olivat viestinviejiä ilman viestiä ja lähetystyöntekijöitä ilman tehtävää. Rosenin mukaan Jumalan antama toimintamalli koko maailman evankelioimiseksi oli seuraava: ensin juutalaisille tuli julistaa evankeliumi. Sitten ne juutalaiset, jotka oli voitettu Kristukselle, toimisivat evankeliumin instrumentteina toisten ihmisten pelastamisessa, sillä heillä oli Jumalan suoma varustus julistaa.⁶⁷

Rosen kertoi juutalaislähetysten motiivin nousevan uskonnollisen vakaumuksensa perustavanlaatuisista opinkohdista. Hänen sanomastaan voi myös tulkita, että lähetystyö oli hänen mielestään solidaarista juutalaisia kohtaan, toihan se heille kristillisestä näkökulmasta pelastuksen. Toisaalta myös hänen kommenttinsa juutalaisten profeetallisesta tehtävästä antoi sen kuvan, että hän

⁶⁴ Anderson 1990, 163–167.

⁶⁵ McGarry 1990, 105–107; Bergström 2004, 17.

⁶⁶ Widoger 1988, 84–85.

⁶⁷ Rosen 1998, iv.

uskoi juutalaislähetysten takana olevan jumalallisen suunnitelman, jonka instrumenttina hän lähetystyöntekijänä toimi.

Bentzion Kravitz arvioi juutalaislähetystyön motiivien olevan hyvin eri tavalla. Hän näki juutalaisiin kohdistuvan lähetystyön olevan pakkomielteenomaista ja että yhtenä sen päätarkoituksena oli saada oikeutus ja vahvistus lähetystyöntekijöiden omille uskomuksille. Hänen mukaansa tämä koko kristinuskon historian ajan jatkunut obsessio voitiin perustella teologisin ja psykologisin syin.⁶⁸

Teologisen perusteen Kravitz löysi Paavalin kirjeestä roomalaisille: Minä en häpeä evankeliumia, sillä se on Jumalan voima ja se tuo pelastuksen kaikille, jotka sen uskovat, ensin juutalaisille, sitten myös kreikkalaisille (Room.1:16). Hän totesi fundamentalististen evankelikaalisten kristittyjen tulkitsevan tämän niin, että heillä oli toimeksianto käännättää kaikki ihmiset, mutta erityisesti juutalaiset. Kravitz selitti lähetystyön taustalla olevia teologisia ja psykologisia syitä seuraavasti:

Kun koko messias-käsite on alun perin niminomaan juutalaisuudesta lähtöisin, on kristilliselle kirkolle aina ollut vakava paradoksi ja ongelma se, että juutalaiset ovat torjuneet väitteen Jeesuksesta messiaana. Senpä vuoksi monen evankelikaalisen fundamentalistin silmissä jokaisen juutalaisen kääntymys on aina vahvistus heidän omalle uskollaan. – – Juutalaiset ovat torjuneet Jeesuksen jo lähes kahden tuhannen vuoden ajan, ja sama ongelma on tänä päivänä edelleen olemassa. Tästä valtavasta teologisesta ja psykologisesta tarpeesta johtuen fundamentalistikristityt panostavat miljoonia dollareita kehittämään uusia, hienovaraisia ja usein petollisia tekniikoita käännättämään juutalaisia.⁶⁹

Hänen mukaansa monet fundamentalistikristityt uskoivat, että juutalaisten kääntymisen saisi aikaan Jeesuksen toisen tulemisen ja koko ihmiskunnan pelastumisen. Tämä ajatus perustui raamatunkohtiin kuten ”– – pelastaja nousee juutalaisten keskuudesta” (Joh.4:22) ja ”Sillä minä sanon teille, että te ette minua [Jeesusta] tästedes näe ennen kuin [te juutalaiset] sanotte: ”Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä!” (Matt.23:39).⁷⁰

⁶⁸ Kravitz 2001, 14.

⁶⁹ Since the concept of a Messiah was originally and exclusively a Jewish concept, the rejection of Jesus as the Messiah by the Jews has always posed a serious paradox and dilemma for the Christian Church. Therefore, in the eyes of many evangelical fundamentalists, each conversion of a Jew to Christianity becomes a corroboration of their faith. – – Today, after almost 2,000 years of Jewish rejection of Jesus, the dilemma still exists. It is out of this tremendous theological and psychological need that the fundamentalist Christians have committed millions of dollars to develop new, sophisticated and often deceptive techniques to convert Jews. Kravitz 2001, 15.

⁷⁰ Kravitz 2001, 14.

Rosenin ja Kravitzin näkemyksissä oli selvä ero siinä, että Kravitz tulkitse lähetystyöntekijöiden toimivan omasta tarpeestaan käsin ja etsivän vahvistusta itselleen, kun taas Rosen katsoi heidän tarjoavan apua juutalaisten tarpeeseen löytää pelastus.

Kravitz kritisoi heprealaiskristittyjä siitä, että nämä käyttivät lähetystyössään hänen mielestään tarkoituksellisen harhaanjohtavasti juutalaista nimistöä ja symboliikkaa. Papit esimerkiksi käyttivät usein itsestään nimeä rabbi, ja kirkkoja nimitettiin synagogiksi. Kravitzin mielestä se oli osa taktiikkaa, jolla kristinusko yritettiin saada näyttämään juutalaisille puoleensavetävältä ja siten heidät olisi helpompi käännyttää.⁷¹

Kravitzin kirjoituksesta saa kuvan, että hän piti Jews for Jesusia ja messiaanista juutalaisuutta yleensä evankelikaalisen kirkon kehittämänä syöttinä, jonka avulla juutalaiset saatiin houkuteltua seurakuntaan ja lopulta kääntymään kristinuskoon.

Myös Jews for Judaismin Ruth Guggenheim antoi haastattelussa ymmärtää, että Jews for Jesus oli kirkon erikoinen mainostempu, ”a marketing arm for the church”.⁷² Jews for Judaismin näkemys, että messiaaninen juutalaisuus oli sisältäpäin aivan sama asia kuin evankelikaalinen kristillisuus mutta vain vaatetettu juutalaisuuteen, oli ristiriidassa sen kanssa, kuinka messiaaniset juutalaiset, Jews for Jesus mukaan lukien, itse kokivat asian. Moni julisti, että kääntyminen messiaaniseksi juutalaiseksi oli tehnyt juutalaisuudesta heille entistä merkityksellisemmän.⁷³

Guggenheim totesi Kravitzin tapaan Jews for Jesusin levittävän harhaanjohtavaa sanomaa, mutta hänen mukaansa Jews for Jesusin jäsenet eivät olleet kaikkein petollisimpia tapauksia messiaanisten juutalaisten joukossa. Jews for Jesusin edustajat eivät nimittäin yrittäneet missään vaiheessa kätkeä sitä tosiasiaa, että he olivat kristittyjä ja uskoivat Jeesukseen.⁷⁴

Guggenheimin näkemys kävi yksiin sen kanssa, mitä Rosen vaati kirjassaan lähetystyöntekijöiltä. Rosen kehotti evankelistoja tekemään heti ensi hetkestä alkaen selväksi, että he olivat kristittyjä ja hän varoitti antamasta evankelistojen toiminnasta väärää kuvaa.⁷⁵

⁷¹ Kravitz 2001, 18.

⁷² Ruth Guggenheimin Skype-haastattelu 5.5.2010.

⁷³ Wertheim 2005; Fieldsend 2003.

⁷⁴ Ruth Guggenheimin Skype-haastattelu 5.5.2010.

⁷⁵ Rosen 1998, 74; 90.

Rosen kuvasi, että menneisyyden vuoksi kristinusko oli leimallisesti juutalaisia vainonneiden ihmisten uskonto nykypäivän juutalaisten ajatuksissa. Juutalaiset suhtautuivat suurella varauksella ei-juutalaisten motiiveihin suhteessa heihin. Monet juutalaiset ajattelivat, että ei-juutalaiset ja nimenomaan kristityt pohjimmiltaan edelleen vaalivat juutalaisvastaisia asenteita.⁷⁶

Rosenin mukaan juutalaiset eivät ymmärtäneet, että todellisten Jeesusten seuraajien ja juutalaisia vainonneiden ihmisten välillä oli suuri ero. Hänen mukaansa juutalaisten näkökulmasta Hitler ja evankelista Billy Graham kuuluivat samaan kristittyjen kategoriaan. Jos juutalainen kääntyi kristityksi, hän kääntyi omaa kansaansa vastaan ja valitsi vihollisten jumalan.⁷⁷ Myös Jews for Jesusin edustaja Esther Dorflinger kommentoi haastattelussa, että sellaiset kristityt, jotka ymmärsivät Jumalan tahdon ja olivat ”yhteydessä häneen” eivät voineet vihata juutalaisia. Hän uskoi, että ”Jumala vaikutti kristityissä rakkautta juutalaisia kohtaan”.⁷⁸

Bentzion Kravitz taas ei ollut sitä mieltä, etteikö todellinen kristitty voisi olla myös antisemitisti. Hänen mielestään antisemitismi oli kytköksissä kristinuskon perusolemukseen alun perin ja oli edelleenkin. Kravitz muistutti, että vuosisatojen ajan juutalaisia vainottiin sillä perusteella, että Jumala halusi rangaista heitä, koska he olivat torjuneet Jeesuksen.⁷⁹ Uuden testamentin kohdat kuten ” Te [juutalaiset] olette lähtöisin Saatanasta” (Joh.8:44), ”Juutalaiset ovat surmanneet sekä Herran Jeesuksen että profeetat, ja he ovat vainonneet meitäkin. He ovat Jumalan mieltä vastaan ja kaikkien ihmisten vihollisia” (1.Tess.2:15) ja ”Kaikki [juutalaiset] huusivat yhteen ääneen: ”Hänen verensä saa tulla meidän ja meidän lastemme päälle!”(Matt.27:25) yllyttivät vuosisatojen ajan ihmisiä vihaan juutalaisia kohtaan.

⁸⁰ Kravitz tiesi monien fundamentalistikristittyjen sanovan, että juutalaisia aikanaan vainonneet tahot eivät olisi olleet todellisia kristittyjä. Hänen mielestään historia todisti kuitenkin toista:

Useimmat fundamentalistit väittävät, että ne, jotka olivat vastuussa juutalaisiin kohdistuneiden julmuuksien historiasta eivät olleet ”todellisia” kristittyjä. Kuitenkin useiden historioitsijoiden mukaan juuri Uuden testamentin sisältämä retoriikka loi sellaisen ilmapiirin, josta nämä tapahtumat nousivat.⁸¹

⁷⁶ Rosen 1998, 27.

⁷⁷ Rosen 1998, 30.

⁷⁸ Esther Dorflingerin haastattelu 14.2.2011.

⁷⁹ Kravitz 2001, 15.

⁸⁰ Da Silva 1992, 3.

⁸¹ Most fundamentalists will argue that the perpetrators of the history of atrocities against the Jews were not “true” Christians. However, according to many historians, it is precisely such New

Kravitz näytti vaativan historiassa vallinneen vihollisuuden tunnustamista kristinuskon ja juutalaisuuden välillä. Hän selvästikin ajatteli, että historia tulisi ottaa huomioon kun arvioitiin kristittyjen motiiveja juutalaisia kohtaan nykypäivänä. Hän näki lähetystyöntekijöiden edesottamuksessa antisemitismin juuret ja antoi ymmärtää lähetystyön olevan jatkumoa menneisyyden vainoista. Tätä johtopäätöstä vahvistaisi Jews for Judaismin edustajan Mark Sandersin toteamus, että lähetystyön yksi tavoite tämän päivän juutalaisten saattaminen ”hengelliseen sukuputtoon”.⁸²

Kravitzin tapa rinnastaa lähetystyö antisemitismiin ja Sandersin käyttämä termi ”hengellinen sukuputto” näyttäisi sisältävän ajatuksen, että lähetystyö pyrkii toista kautta samaan kuin Hitler: juutalaisten pyyhkäisemiseen pois maailmasta. Tästä ajatuksesta johtui huoli juutalaisten ja juutalaisuuden puolesta, joita Jews for Judaism Kravitzin mielestä puolusti. Hän kirjoitti:

Talmud (Sanhedrin 37a) opettaa, että “Kuka tahansa, joka pelastaa yhden juutalaisen sielun on kuin hän olisi pelastanut koko maailman”. Tämä teksti alleviivaa jokaisen yksittäisen ihmisen auttamisen tärkeyttä. Vaikka vain yhtä juutalaista johdettaisiin harhaan, meidän huolestamme olisi suuri. Kun tämän moninkertaistaa sadoilla tuhansilla, tuska ja huoli on yhä ilmeisempi.⁸³

Sekä Jews for Jesus Rosenin johdolla että Jews for Judaism Kravitzin edustamana näkivät toimintansa tavoitteeksi juuri juutalaisten pelastamisen. Rosen halusi pelastaa juutalaiset kuoleman jälkeisestä kadotuksesta ja tuomiosta ikuisen elämään taivaassa ja toisaalta saattaa heidät Jumalan yhteyteen jo maan päällä. Kravitz taas halusi pelastaa juutalaiset lähetystyöntekijöiltä ja heidän levittämältään harhaopilta, joka onnistuessaan leviämään tarkoittaisi samalla traditionaalisen alkuperäisen juutalaisuuden päättymistä ja juutalaisen kansan assimiloitumista kristilliseen valtaväestöön.

Testament rhetoric that is responsible for creating the atmosphere in which such events could transpire. Kravitz 2001, 15.

⁸² Sanders, s.a.

⁸³ The Talmud (Sanhedrin 37a) teaches that “Whoever saves a single Jewish soul is as if he saved an entire world.” This passage underscores the importance of helping each individual. Even if only one Jewish person were being misled, our concern would be great. When you multiply this by hundreds of thousands, the anguish and concern is far more pronounced. Kravitz 2001, 15.

4. Behold Your God-kampanja kilpailuasetelman näyttämönä Yhdysvalloissa vuosina 2001-2006

4.1. Behold Your God-kampanja aktivoi molemmat osapuolet täyteen toimintavalmiuteen

Jews for Jesus aloitti vuoden 2001 maaliskuussa siihen asti laajamittaisimman evankelioimiskampanjansa. Behold Your God- kampanja (BYG) kesti viisi vuotta ja päättyi vuoden 2006 lokakuussa. Kampanjan tarkoitus oli tavoittaa 66 kaupunkia Israelin ulkopuolelta, joissa oli vähintään 25000 asukkaan juutalaisväestö. Puolet näistä kaupungeista oli Yhdysvalloissa. Jews for Jesus kertoi nettisivuillaan, että motivaatio kampanjan tekemiseen nousi raamatunkohdasta (Jes.40:9), jossa sanottiin: Nouse korkealle vuorelle, Siion, ilosanoman tuoja! Korota äänesi, Jerusalem, ilosanoman saattaja! Korota äänesi, älä pelkää! Julista Juudan kaupungeille: ”Teidän Jumalanne tulee!”¹.

Jews for Jesusin Euroopan työn johtajan Avi Snyderin mukaan Jews for Jesusin jäsenet uskoivat, että tämän kampanjan tekeminen oli Jumalan tahto ja heidän tuli julistaa evankeliumia rohkeasti ja häpeilemättä.²

Kaikki lähetystyöntekijät osallistuivat lyhyelle valmennusjaksolle ennen työhön ryhtymistä.³ Jews for Jesusin Washingtonin keskuksen johtaja Stephen Katz kertoi, että heidän suunnitelmanaan oli valloittaa metroasemat Jews for Jesus-paitoihin pukeutuneena ja jakaa traktaatteja, joita kutsuttiin nimellä Broadside. Traktaatit oli erityisesti suunniteltu paikkakuntaakohtaisesti. Niissä oli pyritty innovatiivisuuteen ja esittämään asioita humoristisesti. Hyvänä esimerkkinä oli Dallasissa vuonna 2003 käytetty traktaatti, jossa evankeliumia verrattiin gourmet-ruokaan (liite 1).

Katzin mukaan Jews for Jesus halusi kysyä ihmisiltä, kenen he ajattelivat Jeesuksen olevan, ja rakkaudellisesti saattaa heidät kohtaamaan julistuksen Jeesuksesta juutalaisten messiaana.⁴ Jews for Jesusilla kerrottiin olleen yksistään esimerkiksi Washingtonissa 600 vapaaehtoista kaduilla, metropysäkeillä, puistoissa ja yliopistokampuksilla. Traktaattien jakamisen lisäksi Jews for Jesus

¹ Jews for Jesus 2001. [Newsletter]

² Snyder 2000.

³ Silverman 2006; Cho 2004.

⁴ Cho 2004.

”miehitti” kioskeja, ostoskeskuksia, urheilustadioneja, järjesti filminäytöksiä ja haki keskusteluyhteyttä juutalaisiin venäjän-, heprean-, ja jiddishinkielellä.⁵

Kampanjan tarkoituksena oli selvästikin saavuttaa mahdollisimman suuri näkyvyys mahdollisimman lyhyessä ajassa, sillä Jews for Jesus käytti paikallismedioita ja levitti suuria julisteita näkyville ilmoitustauluille.⁶ Heidän mainoksiaan ilmestyi venäjän- ja englanninkielisiin lehtiin ja katukuvaan ja niitä kuului radiossa. Lisäksi Jews for Jesus järjesti puhelinmainonta-tyylisiä yhteydenottoja ja kolkutti juutalaisiksi tiedettyjen ihmisten oville.⁷ He myös jakoivat Jews for Jesusin julistusvideoita, joissa esimerkiksi jotkut holokaustista selvinneet juutalaiset kertoivat kuinka he olivat tulleet vanhemmalla iällä uskoon. Jews for Jesus kertoi mainosvideollaan onnistuneensa tuomaan sanomansa julki tuhansille ihmisille, sillä heidän valtavia katujulisteitaan ei voinut olla huomaamatta, ja niin juutalaiset kuin sekulaaritkin sanomalehdet kirjoittivat heistä uutisartikkeleita.⁸

Kampanjan viimeinen, New Yorkissa pidetty jakso pyrittiin toteuttamaan suurimmalla mahdollisella työntekijämäärällä, ja sen toteuttamiseen kutsuttiin messiaanisia juutalaisia lähetystyöntekijöitä ympäri maailmaa.⁹ Esther Dorflinger oli kertomansa mukaan kutsuttu Israelista vuonna 2006 osallistumaan New Yorkin BYG-kampanjaan. Hän kuvasi, että heidät oli lähetetty tiukan linjan ortodoksijuutalaisiin kuuluvien hasidi-juutalaisten asuinalueelle hakemaan keskusteluyhteyttä siellä asuviin ihmisiin. He olivat liikkuneet pareittain ja heitä oli neuvottu aloittamaan keskustelu kysymällä: ”oletko kuullut, että on paljon juutalaisia, jotka uskovat Jeesuksen olevan messias?” Estherin mukaan hän oli keskustellut yhden henkilön kanssa, joka oli antanut hänelle yhteystietonsa ja tullut myöhemmin uskomaan Jeesuksen messiuuteen.¹⁰

Vuonna 2004 eli kun kampanjaa oli kulunut kolme vuotta Stephen Katz sanoi, että heidän toimintansa myötä 1000 juutalaista ja 2900 ei-juutalaista oli kääntynyt Jeesus-uskoon.

⁵ Silverman 2006.

⁶ Feiler 2005.

⁷ Gladstone 2003; Rubin 2006.

⁸ jfjweb [2004].

⁹ Rubin 2006.

¹⁰ “Have you heard that there are many Jewish people who believe that Jesus is the Messiah?” Esther Dorflingerin haastattelu 14.2.2011.

Jews for Judaism oli valmistautunut ”vastalähetystyön hälytystilaan” kampanjan ajaksi. He olivat tehneet alustavia varotoimenpiteitä olemalla yhteydessä lähetystyön kohteina olleiden kaupunkien juutalaisyhteisöihin.¹¹

Rachel Silverman kirjoitti Interfaithfamily.com- verkkosivuilla eri juutalaisuuden suuntauksien edustajien osoittaneen harvinaislaatuista yksimielisyyttä ryhtyessään yhtenä rintamana järjestämään vastarinta-kampanjaa Jews for Judaismin ohjauksessa. Esimerkiksi New Yorkissa New Yorkin rabbien neuvosto, johon kuului eri juutalaisuuden suuntauksien rabbeja, toimi yksissä tuumin New Yorkin juutalaisyhteisön edustajiston, New York Community Relations Council:n kanssa. Vastarinta-kampanjan nimi oli New Yorkissa sama kuin muissakin kaupungeissa: ”Sano ’kyllä’ juutalaisuudelle” (eng. Say ’Yes’ to Judaism).¹² Kampanjaa varten yhteistyöhön ryhtynyt juutalaisten koalitio kustansi noin kuusikymmentä mainosta uutislehtiin, joissa he kehottivat juutalaisia vahvistamaan sitoutuneisuutensa juutalaisuuteen opiskelemalla Tooraa ja viettämällä sapattia. Koalitio jakoi informaatiota juutalaisuudesta paikallisiin kouluihin ja synagogiin sekä levitti juutalaisuutta käsittelevää materiaalia Internetissä.¹³ Vastaavanlaisia yhteistyötoimia järjestettiin useissa muissakin kaupungeissa juutalaisyhteisöjen välillä, kuten esimerkiksi Baltimoressa.¹⁴ Jews for Judaismin kampanjoinnin myötä esimerkiksi juutalainen Baltimore Jewish Times- lehti otti periaatteekseen olla julkaisematta messiaanisten juutalaisten tai muiden käännytystyöhön pyrkivien kristittyjen tahojen mainoksia tai tapahtumailmoituksia. Lisäksi Jews for Judaism jakoi rabbeille ja muille juutalaisyhteisöjen johtohenkilöille informaatiota vastalähetystyöstä.¹⁵

Jews for Judaism järjesti BYG-kampanjan kohteina olleissa kaupungeissa useita vastalähetystyö-seminaareja ja yleisökokouksia, joissa he tiedottivat tulevista haasteista ja neuvoivat kuinka tuli menetellä mikäli esimerkiksi perheenjäsen liittyisi Jews for Jesusiin.¹⁶ Washington Post- lehden toimittaja David Cho kirjoitti, että eräässä tällaisessa yleisökokouksessa Juutalaisessa yhteisökeskuksessa Pohjois-Virginiassa Fairfaxissa oli ollut noin 200 osallistujaa. Hänen siellä haastattelemansa 53-vuotias juutalaisnainen Debbie Levi oli tullut kokoukseen, koska hänen kaksi lähisukulaistaan oli liittynyt Jews for Jesusiin.

¹¹ Rubin 2006.

¹² Silverman 2006.

¹³ Silverman 2006.

¹⁴ Feiler 2005.

¹⁵ Feiler 2005.

¹⁶ Cho 2004.

Levi oli sanojensa mukaan saanut kokouksessa hyviä ohjeita siihen, kuinka näihin käännynnäisiin tulisi suhtautua. Ohjeiden mukaan olisi hyvä säilyttää puheyhteys ja antaa näiden ihmisten ymmärtää, että ”heillä on paikka minne palata”.¹⁷ Jews for Judaism toimitti myös juutalaisiin koteihin etupihoille laitettaviksi varoituskylttejä, joissa lähetystyöntekijöitä käskettiin häipymään.¹⁸

Kaupunkeihin, joissa kampanja oli käynnissä Jews for Judaism lähetti partioita tutkimaan missä lähetystyöntekijät toimivat ja raportoimaan siitä vastalähetystyöntekijöille. Myös paikalliset juutalaiset saattoivat soittaa Jews for Judaismin ylläpitämään ”kuumaan linjaan” ja tehdä ilmoituksen lähetystyöntekijöistä. Kun Jews for Judaism sai ilmoituksen, että lähetystyöntekijöitä oli havaittu esimerkiksi jakamassa lehtisiä ja puhumassa ihmisille, samaan paikkaan lähetettiin vastalähetystyön vapaaehtoisten ryhmä, joka jakoi omaa kirjallisuuttaan ja lehtisiä lähetystyöntekijöiden läheisyydessä.¹⁹

Kun Jews for Jesus jakoi kadulla vaaleanpunaisia pamfletteja, joissa sanottiin esimerkiksi, että ”Ole juutalaisempi, usko Jeesukseen!” (engl. Be more Jewish, believe in Jesus!), Jews for Judaism levitti lehtisiä, joissa sanottiin: ”Et voi uskoa Jeesukseen ja olla kuitenkin juutalainen” (engl. You can’t believe in Jesus and still be Jewish).²⁰

Jews for Judaismin Toronton toimintakeskuksen johtaja rabbi Michael Skobac kertoi, että he olivat valikoineet vapaaehtoisensa tarkkaan ja antaneet heille selvät ohjeet välttää minkäänlaista kanssakäymistä Jews for Jesusin kampanjoitsijoiden kanssa eikä heidän tullut edes puhua näille.²¹

Jews for Judaismin Kravitz kertoi saaneensa jatkuvasti yhteydenottoja ympäri maailman Behold Your God-kampanjan seurauksena. Hänen mukaansa juutalaisyhteisöt pyysivät Jews for Judaismia järjestämään koulutusseminaareja vastaiskuna kampanjalle. ”Jews for Jesus pitää meidät kiireisinä”, Kravitz totesi. Minkäänlaisesta väkivaltaisesta yhteenotosta ei uutisoitu. Molemmat ajoivat omaa asiaansa rauhanomaisin keinoin.²²

Jews for Judaism onnistui saamaan taakseen kaikki juutalaiset tahot, jotka tavallisesti eivät toimineet keskinäisessä yhteisymmärryksessä. Jews for Jesus

¹⁷ Cho 2004.

¹⁸ Gladstone 2003.

¹⁹ Lowes 2003; Gladstone 2003; Cho 2004.

²⁰ Gladstone 2003.

²¹ Lowes 2003.

²² Cohen 2002.

puolestaan jakoi mielipiteitä myös omiensa joukossa, niin muiden messiaanisten juutalaisten kuin eri kirkkokuntien keskuudessa. Jews for Jesus sai ilmeisesti tukea useammilta verrattain pieniltä itsenäisiltä kirkkoilta. Tällainen oli esimerkiksi McLean Bible Church jonka seurakuntaan kuului 10 000 jäsentä. Kyseisen kirkon pastori Lon Salomon kommentoi, ettei monellakaan kirkolla ollut rohkeutta liittyä tukemaan Jews for Jesusin kampanjaa juutalaisyhteisön vastareaktion ja kritiikin pelossa. He olivat panostaneet kampanjaan lähettämällä työntekijöitä ja rahaa ja mahdollistaneet näin Jews for Jesusin laajaa markkinointia sekulaareillakin radiokanavilla ja uutislehdissä. Samantyyppisiä tapauksia oli enemmänkin Jews for Jesusin taustajoukoissa.²³

Toisaalta suhtautuminen messiaanisten juutalaisten toimintaan jakoi kirkkojen mielipiteet. Presbyteerikirkon pastori Clark Lobenstine, joka toimi myös Interfaith Conference of Metropolitan Washingtonin toiminnanjohtajana, sanoi että hänen yhteisönsä tuomitsi Jews for Jesusin ja muut lähetystyötä tekevät messiaaniset juutalaiset ryhmät näiden ”epäeettisen käännystoiminnan” vuoksi. David Cho kertoi, että Interfaith Conferencen lausunnossa todettiin konferenssin pitäneen epäeettisenä erityisesti senkaltaista lähetystyötä, jossa juutalaisia houkuteltiin kristilliseen toimintaan antamalla siitä juutalainen vaikutelma ja kutsumalla esimerkiksi kirkkoa synagogaksi ja pappeja rabbeiksi.²⁴

Myöskään kaikki messiaaniset seurakunnat eivät olleet samoilla linjoilla Jews for Jesusin tekemän lähetystyön kanssa. Joidenkin messiaanisten juutalaisten mielestä Jews for Jesusin tapa julistaa Jeesus-uskoa oli liian päällekkäyvä. Messiaanisen seurakunnan, Owing Mills’ Rosh Pinan johtaja Irv Horsman arveli, että kampanja saattaisi olla jopa haitallinen paikallisten messiaanisten seurakunnan kannalta. Hän ei olisi halunnut, että juutalaisen yhteisön suhtautuminen heihin muodostuisi yhä negatiivisemmaksi. Irvman sanoi, että he uskoivat ”Yeshuaan”, mutta eivät niihin tapoihin, joilla Jews for Jesus toi sanomaansa esiin. Horsemanin mukaan heidän kampanjansa näytti hyökkäykseltä, pommilta, jonka lähetystyöntekijät pudottivat, mutta jonka kanssa heidän piti elää.²⁵

²³ Cho 2004; Feiler 2005; Brickner 2002.

²⁴ Cho 2004.

²⁵ Feiler 2005.

4.2. Kilpailutilanne nostattaa laajaa polemiikkaa lehtien palstoilla

BYG-kampanjasta kirjoitetut uutisotsikot olivat suureksi osaksi sävyltään taisteluhenkisiä. Erityisesti juutalaislehdet kuvasivat tapahtumia lähes sotaisin otsikoin ja ilmaisuin. Esimerkiksi Pohjois-Kalifornian juutalaisille suunnatun sanomalehden "The Jewish news weekly of Northern California" kolumnisti Benyamin Cohen kertoi vuonna 2002 artikkelissaan "Jews for Jesus hits Florida, so Jews for Judaism does, too" että Tampan alue olisi pian "Jews for Jesusin sotilaiden gospel-pommituksen kohteena".²⁶ Samoin kolumnisti Bill Gladstone kirjoitti Baltimore Jewish Timesissa vuonna 2003 artikkelissaan "Toronto Jews Fight Jews for Jesus", että Torontossa käytiin "taistelua juutalaisten sieluista", kun juutalaisaktivistit työskentelivät Jews for Jesusin kolme viikkoa kestänyttä "aggressiivista lähetystyökampanjaa" vastaan Toronton 175 000 ihmistä käsittävässä juutalaisyhteisössä.²⁷ Myös Baltimore Jewish Times-lehden päätoimittaja Alan H. Feiler kirjoitti aiheetta kriittisesti käsitelleen etusivun artikkelin otsikolla "Saalistavatko he meitä?" (engl. "Preying On Us?") vuoden 2005 elokuussa kun Behold Your God-kampanja suuntautui Baltimoreen.²⁸ Rachel Silverman taas otsikoi New Yorkiin vuonna 2006 tulevasta kampanjasta sanoin: As Jews for Jesus hits New York, Jews for Judaism is Out in Force (suom. Kun Jews for Jesus iskee New Yorkiin, Jews for Judaism on liikekannalla). Hän käytti artikkelissaan myös ilmaisua "pyhä sota". Silvermanin artikkeli ilmestyi Interfaithfamily.com-verkkosivuilla. Ne oli suunnattu sellaisille pariskunnille, joista toinen puoliso oli juutalainen ja jotka halusivat vahvistusta juutalaisuudelleen.²⁹

Eräs baptistiseurakunnan lehti piti asiaa esillä täysin päinvastaisessa valossa useimpiin juutalaislehtiin verrattuna. Floridan osavaltion baptistien edustajiston (Florida Baptist State Convention) julkaisema uutislehti Florida Baptist Witness uutisoi vuonna 2003 kampanjasta otsikolla "Jews for Jesus kukoistaa intensiivisestä vastarinnasta huolimatta. Traditionaaliset juutalaiset ryhmät torjuvat aggressiivisesti messiaanisen sanoman." (eng. Jews for Jesus flourishes despite intense opposition. Traditional Jewish groups aggressively refuting the Messianic message).³⁰ Otsikoista voi huomata, että kummallakin puolella

²⁶ Cohen 2002.

²⁷ Gladstone 2003.

²⁸ Feiler 2005.

²⁹ Silverman 2006.

³⁰ FBW 2003.

vastakkainasettelua tehostettiin niin, että vastapuolta nimitettiin sotaisaksi ja aggressiiviseksi.

Sen sijaan Kanadan kansallisen kristillisen uutislehden ChristianWeekin toimittaja Carol Lowes käytti hieman maltillisempaa ilmaisua otsikollaan ”Jews for Jesus campaign exposes tensions”(Jews for Jesus-kampanja tuo esiin jännitteitä.)³¹ Sekulaarin Washington Post-lehden toimittaja David Cho kirjoitti aiheesta lehteen artikkelin otsikolla ”Conversion Outreach Plan Stirs Outrage”(suom. Käännytysaikeet herättävät tyrmistystä). Kampanja saavutti Washingtonin Elokuussa 2004. Toimittaja käsitteli tilannetta painottaen lähetystyön kohteina olevien juutalaisten näkökulmaa otsikointia myöten.³²

Lehtien sivuilla käytiin kiivasta sanasotaa ja annettiin ankaraa kritiikkiä puolin ja toisin. Lowesin haastattelema Jews for Judaismin edustaja Scott Hillman väitti, että lähetystyöntekijät pukivat fundamentalistisen kristinuskon uuteen asuun ja sanoivat sitä juutalaisuudeksi. Hän painotti: ”Se, että juutalaisia on mukana jossakin hankkeessa ei vielä tee toiminnasta juutalaista. Juutalaiset palvoivat kultaista vasikkaa. Se ei tehnyt [epäjumalanpalvonnasta] juutalaista. Se tuomittiin.” Hillman ilmoitti heidän toivoneen vain totuudellisuutta Jews for Jesusin markkinointiin.³³

Gladstonen haastattelema Kanadan juutalaisyhteisön äänenkannattajan, B’nai Brith Canadan³⁴ presidentti Rochelle Wilner puolestaan kommentoi, että Jews for Jesusin toimintaa ei voinut oikeuttaa sananvapauteen vedoten. Hänen mukaansa juutalaisiin kohdennettu lähetystyö, jota tehtiin ”harhaanjohtamalla pahaa-aavistamattomia juutalaisia”, oli loukkaavaa juutalaisyhteisöä kohtaan.³⁵ Feilerin haastattelema Jews for Judaismin edustaja Scott Hillman painotti samaan sävyyn, että usko Jeesukseen oli täysin ristiriidassa juutalaisuuden kanssa ja hän halusi, että tämä asia tehtäisiin selväksi kaikille juutalaisille sekä kristityille.³⁶

Vahvaa vastarintaa kampanjaa kohtaan edusti myös baltimorelainen juutalaispariskunta Bob ja Marilyn Meyerson, joiden poika oli muutamaa vuotta aiemmin liittynyt Jews for Jesusiin. Poika oli kohdannut lähetystyöntekijöitä yliopistokampuksella ja hän oli vanhempiansa tietämättä kääntynyt myöhemmin

³¹ Lowes 2003.

³² Cho 2004.

³³ “Just because Jews are involved in an enterprise doesn’t make it Jewish. Jews worshiped a golden calf – that didn’t make [idolatry] Jewish. It was condemned.” Cho 2004.

³⁴ B’nai Brith Canada, s.a.

³⁵ Gladstone 2003.

³⁶ Feiler 2005.

messiaaniseksi juutalaiseksi. Asia oli paljastunut vasta, kun poika oli kertonut menevänsä naimisiin ei-juutalaisen kanssa messiaanisen seurakunnan yhteydessä ja sanonut olevansa Jews for Jesusin jäsen. Tilanne oli ollut vanhemmille shokki. He olivat rouva Meyersonin mukaan epätoivoisesti yrittäneet saada poikaa muuttamaan mielensä ja vieneet pojan keskustelemaan Jews for Judaismin rabbin kanssa, mutta turhaan. Marilyn Meyerson sanoi heidän poikansa koettaneen käännättää heitäkin uskomaan Jeesukseen. Juutalaisäiti kuvaili, että se oli tuntunut kuin tikariniskulta sydämeen. Rouva Meyerson oli kokemustensa myötä liittynyt Jews for Judaismin riveihin. Hän oli puhunut juutalaisten yleisökokouksissa ja varoittanut juutalaisia messiaanisesta liikkeestä ja Behold Your God-kampanjasta. Rouva Meyerson sanoi:

“Se [Behold Your God] on hyvin keskitetty yritys käännättää juutalaisia.– – He ovat niin petollisia, mutta saavat kaiken kuulostamaan niin viattomalta. He vääristelevät sanoja ja johtavat ihmisiä harhaan. Siksi puhun. Se on minulle terapiaa. Jos yleisössä on yksikin ihminen, jonka voin pelastaa, tämä on kaikki sen arvoista.”³⁷

Kauttaaltaan Jews for Jesusin juutalaiset kriitikot olivat yhtä mieltä siitä, että BYG-kampanja levitti valheellista sanomaa. Lowes tiivistä juutalaisten näkemyksen kampanjasta kertomalla Jews for Judaismin ”väittävän, että se on juonikas markkinointi-strategia” joka ”mainostaa harhaanjohtavaa sanomaa”.³⁸

Lowesin haastattelema torontolainen messiaaninen juutalainen Darryl Weinberg, joka oli toisen messiaanisen lähetysjärjestön nimeltä Chosen People Ministries, jäsen, kommentoi juutalaisten vastareaktioita sanomalla, että evankelikaaliset kristityt olivat vihdoin saamassa esimakua siitä millaista ”säällittävää pelkoa” Jeesus aiheutti juutalaisessa yhteisössä. Weinbergin mielestä keskusteleminen juutalaisten ihmisten kanssa siitä, miksi he ajattelevat Jeesuksesta niin kuin he ajattelevat, ei ollut millään tavalla harhaanjohtamista.³⁹

Lowesin haastattelema Jews for Jesusin Canadian johtaja Andrew Barron oli sitä mieltä, että syyttämällä Jews for Jesusin työntekijöitä ”pahoiksi ja petollisiksi

³⁷ "It's a very focused effort to reach Jews – – They're so deceptive, but they make it all sound so innocent. They twist words and deceive people. That's why I talk. It's therapy for me. If there's one person in an audience that I can save, it's all worth it." Feiler 2005.

³⁸ Lowes 2003.

³⁹ Lowes 2003.

ihmisiksi, jotka saalistivat tietämättömiä ihmisiä”, pyrittiin kääntämään huomio pois heidän sanomastaan.⁴⁰

Feilerin haastattelema messiaanisen Am Yeshua- seurakunnan pastori David Finkelstein sanoi, että kuka tahansa, joka ajatteli ihmisten olevan syntisiä ja tarvitsevan pelastusta, halusi palvella siinä missä kykeni. Hänen mukaansa messiaanisten juutalaisten toiminnan voisi rinnastaa apua kaipaavien ihmisten pelastamiseen palavasta talosta. Hyvien uutisten jakaminen oli äärimmäisen tarpeellista.⁴¹ Myös Feilerin haastattelema Jews for Jesusin edustaja Susan Perlman vakuutti Jews for Jesusin rehellisyyttä ja kiisti väitteet, että he koettaisivat pettää ihmisiä. ”Kuinka voisimme olla harhaanjohtavia, kun meillä on kylttejä ja pidämme t-paitoja, joissa kerrotaan keitä me olemme?” hän kysyi. Perlman toivoi, että ihmiset voisivat todeta heidän olevan vilpittömiä. Se voisi hänen mukaansa kumota käsityksen, että he olivat petollisia ja saalistivat ihmisiä. Perlmanin mukaan heidän kriitikonsa halusivat luoda heistä vilpillisen mielikuvan. Hän painotti:

”Ihmiset voivat kiistellä siitä ,voiko joku olla juutalainen ja kristitty yhtä aikaa, mutta sitä ei voi väittää, että me harhaanjohtaisimme ihmisiä sanomalla olevamme muuta kuin olemme”.⁴²

Perlman sanoi heidän vain haluavan, että juutalaiset joutuisivat kohtaamaan kysymyksen Jeesuksesta ja vastaamaan siihen vaikka heittämällä pois heidän uutislehtensä tai lyömällä heille luurin korvaan. Hän sanoi ponnekkaasti:

“Voitte demonisoida meidät, kutsua meitä kultiksi ja sulkea meidät ulkopuolelle, mutta me emme koskaan jättäneet juutalaista perintöämme. Me emme ole ex-juutalaisia, emmekä alkaneet uskoa Jeesukseen lakataksemme olemasta juutalaisia tai tullaksemme osaksi enemmistöä. Emme valinneet helppoa tietä.”⁴³

Jews for Jesus kielsi syytökset valheellisyydestä todeten, että heidän hyvältä sanomaltaan vietiin huomio pois väittämällä, että he olivat petollisia, vaikka he

⁴⁰ Lowes 2003.

⁴¹ Feiler 2005.

⁴² . "People can debate that you can't be Jewish and Christian, but you can't say we're deceptive about who we say we are." Feiler 2005.

⁴³“You can demonize us and call us a cult and keep us out, but we've never left our Jewish heritage. We're not ex-Jews, and we didn't come to believe in Jesus to stop being Jewish, or to become part of the majority. We didn't choose the easy route.” Feiler 2005.

mielestään eivät sitä olleet. He itse näkivät juutalaisten kritiikin epärehellisenä taktiikkana ja mahdollisesti pelokkuuden ilmaisuna. Jews for Jesus sai juutalaisilta kritiikkiä myös siitä, millä periaatteella lähetystyöntekijät valitsivat kohteensa. Rabbi Tovia Singer, joka oli toisen vastalähetystyö-järjestön Outreach Judaismin toiminnanjohtaja, uskoi, että jotkut evankelistat valitsivat tietoisesti juuri iäkkäämmät juutalaiset kohteekseen. Hänen mukaansa vanhemmat ihmiset liittyivät messiaanisiin seurakuntiin, koska he olivat niin yksinäisiä. Singer sanoi kuulleensa myös tapauksista, joissa tällaiset ikäihmiset olivat testamentanneet omaisuutensa heprealaiskristittyjen työlle. Näin hän antoi ymmärtää lähetystyöntekijöiden yhtenä motiivina olleen mahdollisesti rahanahneuden.⁴⁴

Jews for Judaismin edustaja Scott Hillman puolestaan sanoi kampanjan keskittyneen erityisesti ”haavoittuviin” ryhmiin juutalaisyhteisössä kuten opiskelijat, seka-avioliitto-perheet, Neuvostoliitosta saapuneet siirtolaiset ja ikäihmiset.⁴⁵ Haavoittuvilla ryhmillä Hillman todennäköisesti tarkoitti juutalaisuudeltaan epävarmalla pohjalla olevia ihmisiä. Samalla linjalla oli Lowesin haastattelema Jews for Judaismin edustaja Michael Skobac. Hän sanoi yleistävään sävyyn, että suurin osa kristityksi kääntyneistä juutalaisista ei ollut tehnyt päätöstään ”hyvän tietämyksen pohjalta” (engl. an informed decision). Hänen mukaansa monet näistä kääntyneistä oli juutalaisia ja kristillisiä elementtejä sekoittamalla harhaan johdettu luulemaan, että tullakseen täydellistetyksi juutalaiseksi heidän pitäisi uskoa Jeesukseen.⁴⁶

Jews for Jesusin edustaja Susan Perlman kielsi väitteen, jonka mukaan jokin tietty ryhmä olisi evankelioinnin kohteena. Hän huomautti heidän tavoittavan myös paljon keski-ikäisiä vastauksia etsiviä juutalaisia, ja kysyi: ”Ovatko hekin haavoittuva ryhmä?”⁴⁷

Kahden osapuolen erimielisyydet jatkuivat myös keskustelussa siitä, millaisella organisaatiolla, rahoituksella ja toisaalta kuinka hyvällä menestyksellä kampanjoitsivat toimivat. Jews for Judaismin Scott Hillman ja Jews for Jesusin Susan Perlman antoivat hyvin erilaisia tietoja Jews for Jesusin laajuudesta järjestönä ja rahavaroista sekä messiaanisten juutalaisten senhetkisestä lukumäärästä Amerikassa. Susan Perlman arvioi, että noin 75 000 Amerikassa asuvaa juutalaista uskoi Jeesukseen, kun taas Jews for Judaismin riveissä

⁴⁴ Cohen 2002.

⁴⁵ Feiler 2005.

⁴⁶ Lowes 2003.

⁴⁷ Feiler 2005.

uskottiin, että messiaanisessa liikkeessä oli Amerikka ja Kanada mukaan lukien yli 275 000 juutalaista.⁴⁸

Susan Perlmanin mukaan Jews for Jesusilla ei ollut valtavaa määrää työntekijöitä, eivätkä he hänen mukaansa saaneet taloudellista tukea kristillisiltä herätysliikkeiltä. Hänen mukaansa heidän rahalliset tukijansa olivat Jeesukseen uskovia yksityishenkilöitä, eikä mikään kokonainen kirkkokunta tukenut heitä salaisesti. Perlman sanoi heidän olevan pieni järjestö, joka ei tuottanut rahallista voittoa.⁴⁹

Jews for Judaismin mukaan Jews for Jesusilla oli yli 900 työntekijää. Jews for Judaism sanoi varmana tietona, että fundamentalistiset kristilliset kirkkokunnat tukivat Jews for Jesusin toimintaa ja että eri kristilliset ryhmittymät antoivat vuosittain yhteensä yli 250 miljoonaa dollaria juutalaisten kääntymiseen suuntautuvaan työhön.⁵⁰

Jews for Jesusin edustaja Perlman sanoi toimittajalle toivoneensa, että he olisivat niin menestyksekkäitä kuin mitä Jews for Judaismin tuottama propaganda antoi ymmärtää. Hän myös ilmaisi, että tulisi mielellään kutsutuksi vierailulle Jews for Judaismin järjestämiin yleisökokouksiin kertomaan itse, kuinka heidän tuloonsa voisi valmistautua. Hänen mukaansa heillä ei ollut mitään salattavaa.⁵¹

Myös messiaaniset juutalaiset antoivat kritiikkiä vastapuolelle. Toronto Jewish Missionin johtaja David Daniels katsoi, että kaikilla osapuolilla oli oikeus sanoa mitä mieltä he olivat Jeesuksesta, mutta lähetystyöntekijöiden konfrontoiminen ja vastustaminen kaduilla ei ollut paras tapa keskustella. Toisaalta hän oli varma siitä, että kampanjan aikaansaamat kiistat toivat huomiota lähetystyöntekijöiden sanomalle⁵²

Jews for Jesusin Susan Perlman syytti juutalaisryhmittymiä siitä, että nämä käyttivät kampanjan saapumista hyväkseen luodakseen pelon ilmapiiriä ja keräsivät sen avulla rahaa operaatioihinsa ja ohjelmiinsa. Hän sanoi, että Jews for Jesus oli Jews for Judaismille syy olla olemassa ja toi sille leivän pöytään.⁵³ David Finkelsteinin mielestä juutalaisyhteisöillä oli liioitellun vainoharhainen suhtautuminen messiaaniseen juutalaiseen liikkeeseen. Hän leukaili haastattelussa kuin matkien juutalaisten reaktioita lähetystyöntekijöihin:

⁴⁸ Feiler 2005.

⁴⁹ Feiler 2005.

⁵⁰ Feiler 2005.

⁵¹ Feiler 2005.

⁵² Lowes 2003.

⁵³ Feiler 2005.

Voi! – – Hän [lähetystyöntekijä] on niin petollinen! Hän käyttää juutalaisia symboleita pakottaakseen meidät uskomaan Jeesukseen! Hän aikoo napata meidät!⁵⁴

Jews for Judaismin Scott Hillman kielsi näkemyksen, että Jews for Judaism ja heidän johdollaan järjestäytyneet juutalaiset tahot olisivat vainoharhaisia ja halusivat luoda pelkoa. Jews for Judaismin tavoitteena ei hänen mukaansa myöskään ollut markkinoida itseään. Hillmanin sanoin:

Tämä on tilaisuus juhlia juutalaisuutta yhteisössämme, eikä sanoa: Lähetystyöntekijät ovat tulossa! – –Älä panikoi, mutta me tiedämme, että se on tulossa. Käsittele asia, ole valpas, ole valmis.”⁵⁵

Jonkinlaista hälytystilaa Jews for Judaism kuitenkin pyrki pitämään yllä. Jews for Judaismin Toronton työn johtaja Julius Ciss kuvasi tilannetta ja Jews for Judaismin toimintaa seuraavasti:

Tämä on kissa ja hiiri-peliä – – Jos me emme tiedä missä he ovat, meidän täytyy metsästää heidät, ja kaupunki on suuri – – meidän täytyy ajaa ympäriinsä ja katsoa kaikista suurista katuristeyksistä. Mutta puolessa tapauksista me löydämme heidät.⁵⁶

Ciss kertoi haastattelussa, että Jews for Judaismin julkaisemia kahdeksansivuisia Missionary Impossible- lehtisiä jaettiin koko maassa ”auttamaan juutalaisyhteisön rokottamisessa lähetystyön uhkaa vastaan”.⁵⁷

Jews for Jesusin työntekijät huomasivat Jews for Judaismin luoneen kielteistä ilmapiiriä kampanjaa kohtaan juutalaisten parissa. Gladstonen haastattelema Andrew Barron, joka oli Jews for Jesusin Kanadan osaston johtaja, sanoi haastattelun mukaan olleensa turhautunut juutalaisyhteisön vastareaktiosta Jesus-kampanjaa kohtaan. Barron syytti juutalaisia siitä, että nämä vastalähetystyöllään osoittivat vihamielisyyttä ja suvaitsemattomuutta vähemmistöryhmää (messiaanisia juutalaisia) kohtaan.⁵⁸

⁵⁴ Oooh! – – he's so deceptive! He's using Jewish symbols to make us believe in Jesus! He's gonna get us! Feiler 2005.

⁵⁵ This is an opportunity to celebrate Jewish life in our community, not to say, The missionaries are coming! – – Don't be freaked out, but we know it's coming. Deal with it, be alert, be ready. Feiler 2005.

⁵⁶ It's a cat-and-mouse game– –If we don't know where they are, we have to hunt them down, and it's a big city - we have to drive around and look at all the big intersections. But half the time we do find them. Gladstone 2003.

⁵⁷ Gladstone 2003.

⁵⁸ Gladstone 2003.

Myös Lowesin haastattelema lähetysjärjestö Toronto Jewish Missionin johtaja David Daniels pahoitteli ”hälytystilaa” joka kampanjan ympärillä oli, sillä ”Jews for Jesus ei pakota ketään mihinkään”.⁵⁹ Ilmeisestikin Jews for Judaismin vastakampanja oli jossain määrin saavuttanut tavoitteensa, sillä useampi messiaaninen juutalainen ilmaisi harmistustaan heidän aikaansaamaansa kielteistä ilmapiiriä kohtaan. Toisaalta taas Jews for Jesusin edustaja David Brickner kirjoitti omassa blogissaan kokemuksistaan seuraavasti:

Emme ole nähneet tämän oletetun vastarinnan toteutuneen. Emme ole nähneet niitä kuuttakymmentä sanomalehtimainosta, ”sano kyllä juutalaisuudelle”. — Ei sillä, että olisin niin pettynyt. Yleensä vastarinta on auttanut meitä lisäämään tietoisuutta toiminnastamme, mutta emme ole edes tarvinneet sitä tänä vuonna. — Nyt, [New Yorkin] kampanjamme neljännellä viikolla meistä on ollut uutisointia uutislehdissä ja televisiossa joka viikko. On vaikea uskoa, että meidän kampanjamme on neljän viikon uutisoinnin arvoinen mediassa, mutta meillä on erittäin hyvä pr agentti, Y'shua HaMashiach. — Meiltä on todellakin kysytty, että kuka meillä hoitaa mediapuolta, kun näytämme saavan niin paljon huomiota. — Olen kiitollinen että meillä on sitä ja annan Hänelle kaiken kiitoksen. Vielä tärkeämpää on se, että meillä on ollut sellaisia henkilökohtaisia kohtaamisia juutalaisten kanssa, joista olemme vain voineet unelmoida ja jollaista olemme rukoilleet. 2088 juutalaista etsijää on antanut meille yhteystietonsa ja pyytänyt kirjallisuutta ja yhteydenpitoa jatkossa, 426 ihmistä on rukoillut vastaanottaakseen Herran, joista täydet puolet oli juutalaisia. Siinä on aihetta olla innoissaan!⁶⁰

Kaikkien ristiriitojen päätteeksi Feilerin artikkelista nousi eräs näkökulma, josta hieman yllättäen molemmat osapuolet olivat yhtä mieltä. Jews for Judaismin Scott Hillman kertoi, että hänen mielestään instituutiomainen juutalaisyhteisö oli kyvytön saamaan juutalaisia tuntemaan olonsa tervetulleiksi ja innostumaan juutalaisuudesta. Siitä seurasi, että esimerkiksi messiaaninen liike veti juutalaisia puoleensa.⁶¹ Samaa sanoivat Meyersonit, joiden poika oli liittynyt Jews for Jesusin joukkoon. Juutalaiset eivät Meyersonien mukaan juuri puhuneet rakkaudesta, eikä heidän kulttuuriinsa kuulunut lämpö ja läheisyys. Sen sijaan he riitelivät ja vieraantuivat toisistaan.⁶² Meyersonien mielestä messiaaniset juutalaiset sen sijaan olivat todella hyviä hengellisen yhteyden kokemuksen luomisessa. Messiaaniset juutalaiset saivat ihmiset tuntemaan olonsa mukavaksi

⁵⁹ Lowes 2003.

⁶⁰ — — we haven't seen anything of the supposed opposition materialize. Haven't seen the supposed 60 newspaper ads, "say yes to Judaism." — — It isn't that I am so disappointed. Usually the opposition has helped us to raise awareness of our efforts but we haven't even needed that this year. — — Now in our 4th week we have had newspaper and television coverage every week. It is hard to believe that our campaign is worthy of a 4 week news cycle in the press, but we have a very good pr agent, Y'shua HaMashiach. — — we have actually been asked who is handling our media for us since we seem to be getting such saturation. — — I am thankful that we do and I give Him all the praise. What is more important is that we have had the kind of one to one encounters with Jewish people that we could have only prayed for and dreamed of. 2088 Jewish seekers giving us their info and asking for literature and further contact, 426 people praying to receive the Lord, fully half of whom are Jewish. Now that is worth getting excited about! Brickner 24.7.2006.

⁶¹ Feiler 2005.

⁶² Feiler 2005.

joukossaan ja he puhuivat rakkaudesta.⁶³Tähän näkemykseen yhtyivät Feilerin mukaan myös pastori David Finkelstein ja muut messiaaniset juutalaiset. Finkelsteinin mielestä juutalainen yhteisö kokonaisuudessaan epäonnistui kasvattamaan juutalaisia vahvaan tietämykseen omasta uskonnostaan ja saamaan aikaan uskonnollista janoa juutalaisen uskon puoleen. Finkelsteinin mukaan sen vuoksi juutalaiset etsivät hengellisyyttä juutalaisuuden ulkopuolelta.⁶⁴

Owing Mill's Rosh Pina-nimisen messiaanisen seurakunnan edustaja Irv Horseman pohti, että Jews for Judaismissa ja Jews for Jesusissa oli paljon samankaltaisuutta kun vertaili niiden lähestymistapoja ja toimintamalleja. ”Ne ovat kaksi vastapuolta tekemässä samoja asioita”, hän sanoi. Hän ei itse pitänyt Jews for Judaismin toimintameteista ja siitä että he olivat tehneet ”pahoja asioita” Jews for Jesusille, vaikka ymmärsi heidän ajattelevan, että he toimivat oikein ja puolustivat juutalaisyhteisöä. Horseman ei uskonut, että Jews for Jesusin toimintatavoilla voitiin tavoittaa ihmisiä pitkällä tähtäimellä.⁶⁵

Jews for Jesusin edustajalta löytyi ymmärrystä Jews for Judaismia kohtaan. Israelissa asuva messiaaninen juutalainen Esther Dorflinger, joka oli kutsuttu osallistumaan BYG-kampanjan viimeiseen kaupunkiin New Yorkiin, vastasi hänelle esitettyyn kysymykseen Bentzion Kravitzin ilmaisemista näkemyksistä näin:

Kunnioitan syvästi vastalähetystyötä tekeviä juutalaisia. Eivät he voi tuntea tässä asiassa mitään muutakaan ellei Jumala itse paljasta rakkauttaan heitä kohtaan.⁶⁶

Esther selitti juutalaisten asenteen johtuvan kristittyjen ja juutalaisten välisestä vaikeasta historiasta. Hän kertoi kokeneensa itse samoin kuin esimerkiksi Kravitz, mutta tulleen Jeesus-uskoon henkilökohtaisen uskonnollisen kokemuksen kautta ilman, että lähetystyöntekijä olisi tullut hänelle puhumaan asiasta.⁶⁷

⁶³ Feiler 2005.

⁶⁴ Feiler 2005.

⁶⁵ Feiler 2005.

⁶⁶ I have a deep respect towards the anti-missionary Jews. There is no way that they could feel in any other way about the issue unless God himself reveals his love to them. Esther Dorflingerin haastattelu 14.2.2011.

⁶⁷ Esther Dorflingerin haastattelu 14.2.2011.

5. Johtopäätökset

Juutalaisten ja kristittyjen välinen suhde on kristinuskon synnystä lähtien sisältänyt paljon ristiriitoja. Ensimmäiset ristiriidat on kirjattu kristittyjen pyhään kirjaan, Uuteen testamenttiin. Tekstien kanonisoinnin jälkeen niistä kummunnut juutalaisvastaisuus on ainakin epäsuorasti ollut osa kristillistä opetusta ja teologiaa koko kirkon olemassaolon ajan. Surullisenkuuluisat toisen maailmansodan tapahtumat osoittivat, kuinka kirkon sisällä vaikuttanut juutalaisvastaisuus oli luonut pohjaa antisemitismille ja osaltaan mahdollisti kansainväliset juutalaisvainot ja holokaustin. Tapahtumien jälkeen kristittyjen ja juutalaisten välistä yhteyttä on pyritty parantamaan dialogin kautta, ja kirkot ovat uudistaneet juutalaisia koskevaa opetustaan. Luottamuksen rakentaminen on ollut hidasta työtä kirkkojen ja juutalaisyhteisöjen välillä. Yhdeksi ongelmaksi dialogin edistymiselle on muodostunut joidenkin kirkkojen jatkama juutalaislähetys. Vaikka se ei olisi enää keskiaikana tapahtunutta pakkokäännyttämistä, siihen liittyi juutalaisten puolelta traumaattisia kokemuksia. Lähetystyön tekeminen myöskin näytti viestittävän juutalaisille, että heidän uskonsa on huonompi kuin kristinuskko. Juutalaiset näkivät tällaisessa teologiassa antisemitismin siemenen.

Toisen maailmansodan myötä juutalaisia muutti suurin joukoin Yhdysvaltoihin eri puolilta Eurooppaa. Uusien tulokkaiden edustama kulttuuri erosi suuresti useiden kymmenien sukupolvien ajan Yhdysvalloissa asuneiden juutalaisten kulttuurista. Yhdysvaltojen juutalaisyhteisö jakautui pienemmiksi toisistaan paljon poikkeaviksi ryhmiksi, joita erotti kulttuuritaustan lisäksi eri juutalaissuuntauksien traditiot, joita olivat ortodoksinen, rekonstruktionistinen, reformistinen ja konservatiivinen linja. Amerikkalaisen yhteiskunnan sekularisoituminen muodostui uudeksi uhkaksi juutalaisuuden jatkuvuuden kannalta juutalaisuuden jakautumisen lisäksi. Esi-isiltä peritty etninen tausta ja uskonto eivät itsestään selvästi löytäneet paikkaansa modernissa maailmassa.

1800-luvulla voimakkaasti noussut messiaaninen juutalainen liike laajeni juutalaisten parissa tehdyn aktiivisen lähetystyön myötä. Messiaaniset juutalaiset uskoivat Jeesuksen olevan juutalaisille luvattu messias. Messiaaninen liike jakautui heprealaiskristittyihin, jotka eivät halunneet kääntymyksensä jälkeen enää korostaa juutalaisuuttaan, ja messiaaniseksi juutalaisiksi, jotka halusivat pitää vahvasti yllä juutalaista identiteettiään vielä kristittynäkin. Jälkimmäistä linjaa nousi edustamaan Moishe Rosenin johdolla Jews for Jesus, joka sai alkunsa Yhdysvalloissa vuonna 1973. Se julisti näkyvästi, että oli mahdollista olla

juutalainen ja kristitty yhtä aikaa. Jews for Jesus sai nopeasti myönteistä vastakaikua niiden amerikanjuutalaisten nuorten parissa, jotka eivät löytäneet modernista juutalaisuudesta sitä, mitä he uskonnolliselta elämältä ja hengellisyydeltä kaipasivat. Nämä liittyivät Jews for Jesusin riveihin jakamaan evankeliumia messiaasta. Jews for Jesus laajeni vuosi vuodelta kautta Yhdysvaltojen Eurooppaan ja kaikkiin maanosiin, joissa oli juutalaisasutuksen keskittymiä. He julistivat ja esiintyivät kadulla, jakoivat materiaaliaan ja levittivät mainoksiaan kaikissa massamedioissa saaden paljon julkisuutta, jota he kaipasivatkin, jotta juutalaiset reagoisivat heidän sanomaansa.

Juutalaiset reagoivatkin voimakkaasti. Baltimorelainen kampus-rabbi Bentzion Kravitz huomasi messiaanisten juutalaisten lähetystyöntekijöiden aiheuttaneen hämmennystä juutalaisopiskelijoiden joukossa. Jews for Jesus teki aktiivisesti työtä juuri opiskelijanuorten parissa. Kravitz reagoi perustamalla vuonna 1985 toisen kampus-rabbin Mordochai Bergerin kanssa Jews for Judaism-nimisen järjestön. Sen tarkoitus oli opettaa juutalaisille juutalaisuuden uskon sisällön ja teologiset eroavaisuudet kristinuskon suhteen niin perusteellisesti, etteivät messiaaniset juutalaiset pystyisi vakuuttamaan juutalaisia siitä, että Jeesus täytti juutalaisuuden messias-kriteerit ja että juutalaisuus ja kristinuskko täydentäisivät toisiaan. Vasta-aseena Jews for Judaism julisti myös, että messiaanisella juutalaisuudella ja vanhalla kristillinen antisemitismillä oli yhteinen tausta. Jews for Judaism tiesi juutalaisuuden olevan etäinen monille nuorille. Siksi voimakas messiaaninen lähetystyö oli vakava uhka juutalaisuuden säilymiselle. Myös Jews for Judaism alkoi käyttää uusimpia medioita informaationsa jakamiseen ja keskittyi erityisesti nuoriin, opiskelijoihin ja seka-avioliitossa eli ei-juutalaisen kanssa naimisissa oleviin juutalaisiin. Jews for Judaism sai kaikkien juutalaisuuden suuntausten tuen taakseen ja alkoi toimia niiden kanssa yhteistyössä. Jews for Judaism ja Jews for Jesus toimivat toistensa paralleeleina, ja kehittivät rinnakkaisia toimintamuotoja. Jews for Judaism laajeni sekin kansainväliseksi toimijaksi ja hyödynsi juutalaisyhteisöjen verkostoituneisuutta.

Moishe Rosen ja Bentzion Kravitz kirjoittivat lisäksi molemmat omaa näkemystään edistävätkin opaskirjat. Rosenin kirja oli vuonna 1998 julkaistu Witnessing to Jews ja Kravitzin Counter Missionary Handbook: The Jewish Response to Missionaries. Kirjoja vertailemalla nousi esiin messiaanisten juutalaisten ja juutalaisten väliset keskeisimmät erimielisyydet.

Ensimmäinen oli Uudesta testamentista noussut ajatus, että Jeesuksen tuoma uuden liiton täyttymys korvaisi vanhan eli juutalaisten liiton Jumalan kanssa. Jews for Judaism ei nähnyt syytä, miksi alkuperäinen liitto ei enää olisi voimassa. Jews for Jesus selitti asian sillä, että ensimmäinen liitto oli vaatinut jatkuvia eläinuhreja, koska ihminen oli perisyntinen eikä kyennyt täyttämään liittoon kuuluvia lakeja. Jeesuksen kuolema oli kertakaikkinen uhri ihmisten puolesta, eikä muuta enää tarvittu. Ilman Jeesusta ihmisiä odotti kuoleman jälkeen kadotus. Jews for Judaism vastusti näkemystä esittämällä, että rukous ja katumus oli korvannut uhrit, ja juutalaiset olivat täyttäneet liittonsa, koska he olivat säilyttäneet Jumalalta saamansa opetuksen tuleville sukupolville.

Suurimpia erimielisyyden aiheita oli näkemys Jeesuksesta ja messiaanisten juutalaisten usko siihen, että Jeesus oli messias, Jumalan poika ja ihmisten ja Jumalan välinen välittäjä. Jews for Judaism opetti, että messias oli ihminen, ja hänen pitämisenä Jumalana olisi epäjumalanpalvontaa. Lisäksi Jeesus ei ollut täyttänyt juutalaisten messias-kriteerejä, joita olivat esimerkiksi maailmanrauhan aikaansaaminen, juutalaisten tuominen takaisin Israeliin ja kaikkien ihmisten kääntyminen palvomaan ainoaa oikeata Jumalaa. Lisäksi messiaan tuli rakentaa uudelleen Jerusalemin temppeli, eikä Jeesus näiden kriteerien valossa ollut täyttänyt vaatimuksia. Jews for Jesus taas tulkitsi Vanhan testamentin profetioiden liittyvän Jeesukseen. Nämä olivat hänen syntymäpaikkansa, luonteensa, kärsimyksensä, ja käyttäytyminen tuomioistuimen edessä. Suurin todistus Jeesuksen messiuudesta oli kuitenkin Jews for Jesusin mielestä hänen ylösnousemuksensa.

Lisäksi Jeesuksen rooli välittäjänä herätti erimielisyyksiä. Jews for Jesus uskoi Jeesuksen olevan ihmisten ja Jumalan välinen välimies, kuten papit ja profeetat olivat olleet Vanhan testamentin aikoihin. Jews for Judaism taas väitti, ettei ihmisen ja Jumalan välille tarvittu välittäjää.

Jews for Jesusin edustajat pitivät itseään juutalaisina ja kristittyinä yhtä aikaa eivätkä luopuneet juutalaisesta identiteetistään. Jews for Judaismin mielestä oli mahdotonta olla molempia samanaikaisesti. Jews for Jesus ja muut messiaaniset juutalaiset edustivat Jews for Judaismille epäjumalanpalvontaa. Muuten Jews for Judaism suhtautui muihin uskontoihin hyvin suvaitsevaisesti. Jews for Judaism nimittäin uskoi, että Jumalan luo oli juutalaisuuden lisäksi monia muitakin teitä, jotka eivät sopineet juutalaisille mutta olivat hyviä ei-juutalaisille, kunhan niissä toteutui Nooan liiton seitsemän lakia. Jews for Jesus

taas kritisoi tätä näkemystä. Eri uskontojen sisällöt olivat niin suuressa ristiriidassa keskenään, etteivät ne voineet Jews for Jesusin mukaan olla kaikki yhtä aikaa totta.

Jews for Judaism tulkitsi, että Jews for Jesusin toiminnan taustalla oli evankelikaalien pakkomielleisyys kääntää juutalaiset mahdollisimman nopeasti, jotta Jeesus tulisi takaisin. Jews for Judaism uskoi, että messiaaninen juutalaisuus oli yksi uusimmista keinoista houkutella juutalaiset kääntymään kristinuskoon. Kristinuskon oli tässä tapauksessa vain puettu juutalaiseen asuun. Jews for Judaismin mielestä taustalla oli myös antisemitistinen tavoite poistaa juutalaisuus maailmasta. Natsit olivat pyrkineet hävittämään juutalaiset fyysisesti, lähetystyöntekijät halusivat samaa hengellisesti. Jews for Jesusin mukaan juutalaisia vainonneet ihmiset eivät olleet todellisia kristittyjä. Jews for Judaism oli eri mieltä, sillä monet historioitsijat näkivät Uuden testamentin sisältämän retoriikan osaltaan aiheuttaneet juutalaisiin kohdistuneet vainot. Tämän vuoksi Jews for Judaism ei uskonut kristinuskon olleen vapaa antisemitismistä vielä toisella vuosituhannellakaan.

Vuosina 2001-2006 Jews for Jesus järjesti laajamittaisen evankelointikampanjan Behold Your God. Kampanjan aikana heidän mainoksensa valtasivat juutalaisasutuksen keskittymien katukuvan ja metrotunnelit. He jakoivat tuhansittain traktaatteja, keskustelivat ihmisten kanssa kaduilla, pitivät konsertteja uimarannoilla ja pystyttivät kojujaan suurtapahtumien yhteyteen. He saivat paljon huomiota mediassa. Kampanja järjestettiin maailmanlaajuisena, ja pelkästään Yhdysvalloissa kampanjoitiin tuona aikana kolmessakymmenessä kaupungissa. Jews for Judaismin järjestäytyi vastatoimiin. Sen resurssit eivät olleet yhtä suuret, mutta se onnistui saamaan juutalaisyhteisöjen yksimielisen tuen. Jews for Judaism oli yhteydessä juutalaisiin tiedotuskanaviin, ja sai mainoksiaan suuriin juutalaisiin julkaisuihin. Vastalähetystyön kampanjan nimenä oli ”Say ’yes’ to Judaism”.

Behold Your God-kampanjan yhteydessä käytiin odotetustikin kovaa polemiikkaa. Erityisesti juutalaislehdet kuvasivat tapahtumia kuin sodankäyntiä puhuen gospelsommituksesta, saalistamisesta ja pyhästä sodasta, jossa käytiin taistelua juutalaisista sieluista. Tyypillistä oli, että riippumatta kummalta puolelta taistelua katsottiin, vastapuolta kuvattiin sotaisaksi ja erityisen aggressiiviseksi. Jews for Jesus sai osakseen ankaraa kritiikkiä. Heitä syytettiin juutalaisten harhaanjohtamisesta ja valheellisen sanoman levittämisestä. Jews for Jesus uskoi,

että näillä syytöksillä pyrittiin vain kääntämään ihmisten huomio pois heidän julistamastaan sanomasta. Jews for Jesus taas syytti Jews for Judaismia siitä, että nämä loivat pelon ilmapiiriä propagandallaan ja saivat sitä kautta rahaa juutalaisilta tahoilta. Jews for Judaism kielsi väitteet ja vakuutti pyrkivänsä vain vahvistamaan juutalaisten sitoutumista juutalaisuuteen.

Jews for Jesusin ja Jews for Judaismin välisessä kiistassa ilmeni jo aiemmin juutalaiskristillisessä dialogissa esiinnousseita teemoja. Yksi näistä oli liittoteologia. Näkemys, että usko Jeesukseen korvasi juutalaisten ja Jumalan välisen liiton nähtiin sysäyksenä kohti juutalaisten halventamista ja antisemitismia. Esimerkiksi roomalaiskatolinen kirkko oli muuttanut opetustaan niin, että juutalaiset olivat jo liitossa Jumalan kanssa, eikä heitä siksi tarvinnut evankelioida. Evankelikaalit pitivät kuitenkin kiinni opista, että Jeesus oli ainoa tie Jumalan luo niin juutalaisille kuin kaikille muillekin. Tätä linjaa edusti myös Jews for Jesus. Myöskin juutalaiskristillisessä dialogissa oltiin kritisoitu kristinuskon piirissä esiintynyttä opetusta, että juutalaisuus olisi korostetun lakihenkistä verrattuna kristinuskoon. Tästä seurasi, että juutalaiset olivat epäonnistuneet liitossaan, ja että vanha liitto oli menettänyt voimansa ja vanhentunut. Myös tällainen opetus nähtiin juutalaiskristillisessä dialogissa yhtenä juutalaisvastaisuuden aiheuttajana, sillä se vei juutalaisuudelta itseisarvon ja kyseenalaisti juutalaisten oikeuden määrittellä itse itsensä.

Jews for Jesus oli teologiselta pohjaltaan sionistinen, mutta se ei pitänyt korostetusti esillä sionistien poliittista agenda. Jews for Jesus uskoi kirjaimellisesti Raamatun lupauksiin, että Israel oli Jumalan antama maa juutalaisille. He kuitenkin katsoivat, että ensiarvoisen tärkeää oli sekä juutalaisten että arabien evankelioiminen. He uskoivat, että kun juutalaiset ja arabit kääntyisivät uskomaan Jeesukseen, nämä alkaisivat rakastaa toisiaan ja koko maailma saisi nähdä kristillisen evankeliumin voiman ja vaikutuksen.

Kumpikin taho halusi pelastaa juutalaiset ja oli valmis taistelemaan heidän puolestaan. Panoksena oli Jews for Judaismilla juutalaisuuden säilyminen ja Jews for Jesusilla juutalaisten kuolemanjälkeinen pelastuminen. Vastapuoli oli lähes demonisoitu suureksi valehtelijaksi. Erityisesti Jews for Judaism näki Jews for Jesusin taustalla olleen evankelikaalien salaliiton pukea kristinuskon juutalaisen näköiseksi ja houkutellessa sitä kautta juutalaiset kristinuskoon, jolloin Jeesus tulisi takaisin. Jews for Jesus taas näki Jews for Judaismin toiminnan taustalla pelkoa ja halua levittää valheita, jotta ihmiset eivät innostuisi heidän hyvästä sanomastaan.

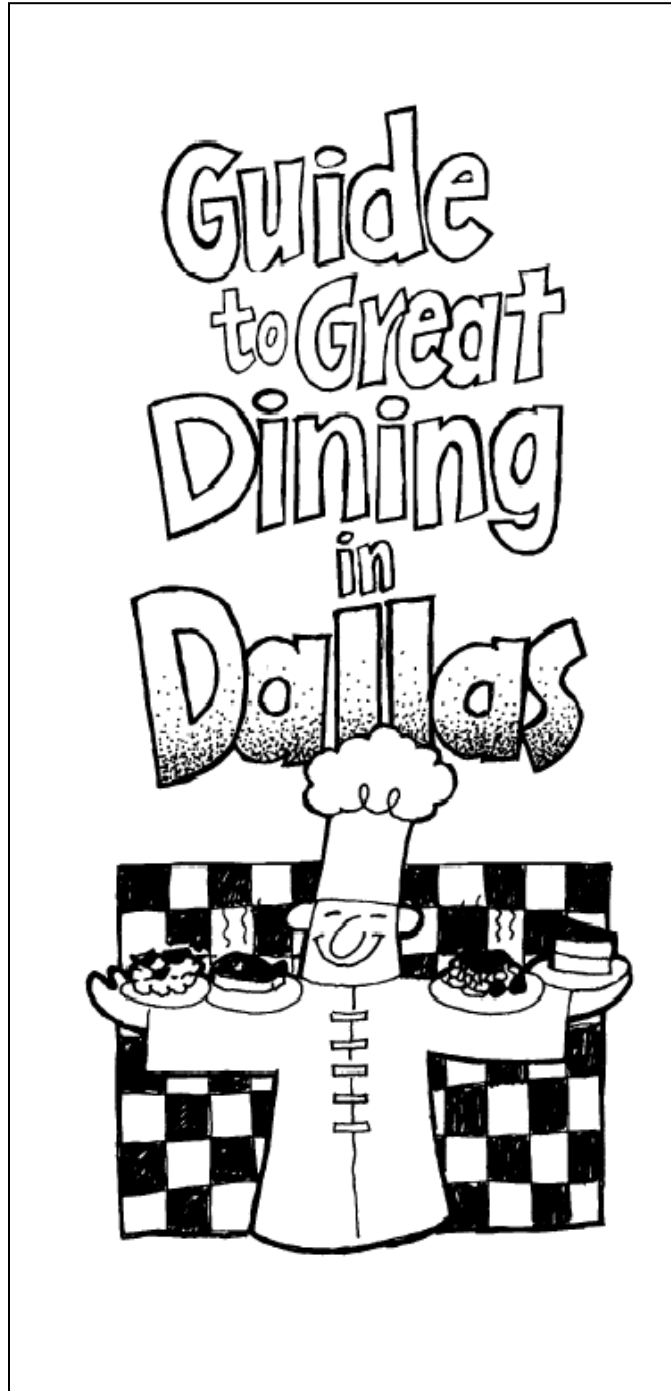
Yksittäinen Jews for Jesusin edustaja myös totesi, että Jews for Judaismin toiminta oli ymmärrettävää, kun otettiin huomioon juutalaisten menneet vaikeat kokemukset kristinuskon piirissä. Tästä näkökulmasta ainoa tapa löytää yhteisymmärrys oli se, että Jumala saisi ylliluonnollisella tavalla aikaan juutalaisten mielenmuutoksen ja kääntäisi heidät myönteisemmäksi Jeesus Nasaretilaista kohtaan.

Näistä lähtökohdista käsin yhteentörmäys oli väistämätön, ja yhteisymmärrys vaikutti mahdottomalta saavuttaa, sillä kumpikin ajoi kiihkeästi omaa asiaansa suostumatta kompromisseihin.

Mielenkiintoista jatkotutkimuksen kannalta on selvittää, kuinka messiaaninen juutalaisuus löytää paikkansa kahden uskonnon rajalla, kun sekä kristittyjen että juutalaisuuden edustajat kritisoivat sitä ankarasti. Nähtäväksi jää myös, onnistuvatko Jews for Judaism ja muut juutalaisuutta vahvistamaan pyrkivät tahot saamaan aikaan juutalaisuuden renessanssia modernina aikana.

6. Liitteet

1. Jews for Jesusin Behold Your God- kampanjassa käytetty broadside-traktaatti

(Traktaatin 1. sivu)

DO YOU WANT A GREAT RESTAURANT?
DALLAS HAS SOME OF THE BEST!

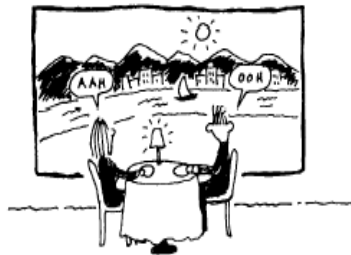

FANCY FRENCH FARE?

TRY CHEZ GIRARD OR PARIS BISTROT.

WANT A KNOCK-OUT VIEW AS YOU DINE?

THERE'S ANTARES RESTAURANT.

GOT A CRAVING FOR MEXICAN FOOD?

MAKE YOUR WAY TO EL FENIX.

OR HOW ABOUT A ROMANTIC EVENING?

TRY AVANTI EURO BISTRO OR ANGELO'S ITALIAN GRILL.

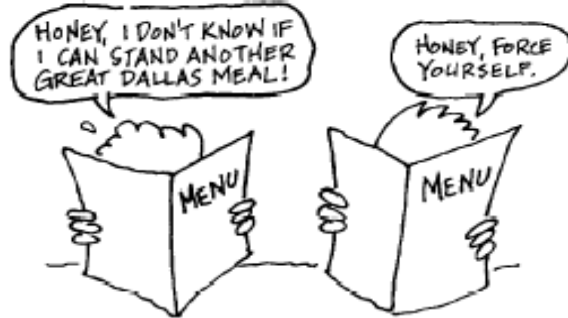
FINISH THE EVENING OFF WITH A SUMPTUOUS SWEET?

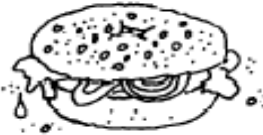
GOTTA GO TO SWEET ENDINGS!

(Traktaatin 2. sivu)

DALLAS PALATES CAN BE
POSITIVELY PLEASED **EVERY**
DAY OF THE YEAR!

BUT YOU NEED TO KNOW THAT
WHETHER YOU ORDER AN
EVERYTHING-**BAGEL** WITH ALL
THE FIXINGS AT
BAGELSTEIN'S...

OR A **PURPLE ICE CREAM**
DESSERT AT THE
PURPLE COW...

... YOU WILL FIND
YOURSELF CRAVING
FOR MORE.

THAT'S WHY THE **BEST**
DINING TIP ISN'T ABOUT
A MEAL.

(Traktaatin 3.sivu)

CHEZ GIRARD
(214) 522-6865

PARIS BISTROT
(214) 720-0225

EL FENIX
(214) 747-1121

ANTARES RESTAURANT
(214) 712-7145

AVANTI EURO BISTRO
(972) 386-7800

ANGELO'S ITALIAN GRILL
(214) 363-5566

SWEET ENDINGS
(214) 747-8001

PURPLE COW
(214) 373-0037

BAGELSTEIN'S BAKERY
(972) 234-3787

FOR MORE INFORMATION CALL OR WRITE :

ALICE LEVY, MAITRE D'
JEW'S FOR JESUS ©
P.O. Box 802086
DALLAS, TX 75380-2086
(214) 363-3306

bygdallas@jewsforjesus.org

CHECK US OUT ON THE WEB:
WWW.JEWSFORJESUS.ORG

PLEASE DO NOT LITTER!

©BR-509

PRINTED IN USA

ART BY C. CLEMONS

(Traktaatin 4. sivu)¹

¹ Jews for Jesus [Publications] 16.10.2003.

<<http://www.jewsforjesus.org/publications/realtime/04/broadsides/>>. Katsottu 26.4.2011.

7. Lyhenteet

FBW	Florida Baptist Witness
HCAA	The Hebrew-Christian Alliance of America
IHCA	The International Hebrew Christian Alliance
IJCIC	International Jewish Committee on Interreligious Consultations
IMJA	International Messianic Jewish Alliance
MECC	Middle East Council of Churches
MJAA	Messianic Jewish Alliance of America
UCLA	University of California Los Angeles
WCC	World Council of Churches
YHCA	Young Hebrew Christian Alliance

8. Lähde- ja kirjallisuusluettelo

Painetut lähteet

Aumann, Moshe

2003 Conflict & Connection. The Jewish-Christian-Israel Triangle.
Jerusalem: Gefen.

Bergström, Milla

2004 Pyhä Pius XII vai Hitlerin paavi? Vuosina 1998–2003 käyty
keskustelu paavi Pius XII:n suhtautumisesta holokaustiin. Yleisen
kirkkohistorian pro gradu -tutkielma. HYTTK.

Brickner, David

2002 We are a Needy Bunch. – The Jews for Jesus Newsletter 1.10.2002.
<<http://www.jewsforjesus.org/>>. Katsottu 23.11.2010.

Cho, David

2004 Conversion Plan Stirs Outrage. – Washington Post 16.8.2004.
<www.washingtonpost.com>. Katsottu 12.4.2011.

Cohen, Benyamin

2002 Jews for Jesus hits Florida, so Jews for Judaism does, too.
– [jweekly.com](http://www.jweekly.com) 8.2.2002. <<http://www.jweekly.com>>. Katsottu
12.4.2011.

Cohn-Sherbok, Dan

1991 Issues in Contemporary Judaism. Houndmills, Basingstoke,
Hampshire and London: Macmillan.

Cohn-Sherbok, Dan

2000 Messianic Judaism. London and New York: Cassel.

- Culbertson, Philip L.
1991 The Seventy Faces of the One God: The Theology of Religious Pluralism. – Jewish-Christian Relations. New Jersey: Paulis Press.
- Da Silva, Antonio Barbosa
1992 Is there a new imbalance in Jewish-Christian relations? An analysis of the theoretical presuppositions and theological implications of the Jewish-Christian dialogue in the light of the World Council of Churches' and the Roman Catholic Church's conceptions of inter-religious dialogue. – Studia Missionalia Upsaliensia LVI. Uppsala: Studia Missionalia Upsaliensia.
- De Lange, Nicholas
2006 The Orthodox Churches in Dialogue with Judaism. – Challenges in Jewish-Christian Relations. New York: Paulist Press.
- FBW
2003 Florida Baptist Witness. Jews for Jesus flourishes despite intense opposition. Traditional Jewish groups aggressively refuting the Messianic message. – Florida Baptist Witness 18.2.2003. <<http://www.gofbw.com>>. Katsottu 12.4.2011.
- Feiler, Alan H.
2005 Preying on us? – Baltimore Jewish Times 18.3.2005. <<http://www.amyeshua.com>>. Katsottu 12.4.2011.
- Fieldsend, John
1993 Messiaaniset juutalaiset. Jyväskylä: Päivä Osakeyhtiö.
- Freedman, Samuel G.
2000 Jew vs. Jew. The Struggle for the Soul of American Jewry. New York: Simon & Schuster.
- Gladstone, Bill
2003 Toronto Jews fight Jews for Jesus. – Baltimore Jewish Times 8.9.2003. <<http://www.rickross.com>>. Katsottu 12.4.2011.
- Hastings, Derek
2010 Catholicism and the Roots of Nazism. Religious Identity and National Socialism. Oxford: University Press.
- Jung, Jacqueline E.
2007 The Passion, the Jews, and the Crisis of the Individual on the Naumburg West Choir Screen. – Beyond the Yellow Badge. Anti-Judaism and Antisemitism in Medieval and Modern Visual Culture. Leiden and Boston: Brill.
- Keith, Graham
1997 Hated without a cause? A survey of anti-Semitism. Cumbria: Paternoster Press.

- Kessler, Edward
2010 An Introduction to Jewish-Christian Relations. New York: Cambridge University Press.
- Kravitz, Bentzion
2001 The Jewish Response to Missionaries. The Counter-Missionary Handbook. Los Angeles: Jews for Judaism.
- McGarry, Michael
1990 Interreligious Dialogue, Mission, and the Case of the Jews. – Christian Mission and Interreligious Dialogue. Lewinston, Queenston, Lampeter: The Edwin Meller Press.
- Laato, Anni Maria
1998 Jews and Christians in De duobus montibus Sina et Sion. An approach to Early Latin Adversus Iudaeos Literature. Åbo: Åbo Akademi University Press.
- Lowes, Carol
2003 Jews for Jesus campaign exposes tensions. – ChristianWeek 25.9.2003. < <http://www.canadianchristianity.com>>. Katsottu 12.4.2011.
- MECC
1988 The Middle East Council of Churches. What is Western Fundamentalist Christian Zionism? Limassol, Cyprus: The Middle East Council of Churches.
- Merkley, Paul Charles
2001 Christian Attitudes towards the State of Israel. Montreal&Kingston, London, Ithaca: McGill-Queen's University Press.
- Morrow, Kara Ann
2007 Disputation in Stone: Jews Imagined on the Saint Stephen Portal of Paris Cathedral. – Beyond the Yellow Badge. Anti-Judaism and Antisemitism in Medieval and Modern Visual Culture. Leiden, Boston: Brill.
- Myllykoski, Matti & Lundgren, Svante
2005 Murhatun Jumalan varjo. Helsinki: Yliopistopaino
- Neusner, Jacob
1987 Death and Birth of Judaism. The Impact of Christianity, Secularism, and the Holocaust on Jewish Faith. New York: Basic Books, Inc.
- Neusner, Jacob
2007 Judaism in Contemporary Context. London and Portland: Vallentine Mitchell.

- Olson, Amer
2005 Promises, promises: The Concept of Covenant and Why We Should Care. – Issues 1.8.2005. <<http://www.jewsforjesus.org/>>. Katsottu 3.3.2011.
- Pieper, Friedhelm
2006 Institutional Relations in Jewish-Christian Relations. – Challenges in Jewish-Christian Relations. New York: Paulist Press.
- Robinson, Rich
1985 The Yom Kippur Dilemma.– Issues 1.11.1985.
<<http://www.jewsforjesus.org/>>. Katsottu 15.3.2011.
- Rosen, Moishe and Ceil
1998 Witnessing to Jews. Practical Ways to Relate the Love of Jesus. San Fransisco: Jews for Jesus.
- Rubin, Debra
2006 Jews for Jesus targets NJ in latest swing of campaign. – New Jersey Jewish News. 27.7.2006. <<http://njewishnews.com>>. Katsottu 12.4.2011.
- Saperstein, Marc
2006 Jews Facing Christians: The Burdens and Binders from the Past. – Challenges in Jewish-Christian Relations. New York: Paulist Press.
- Sarlin, Tommi
2006 Antisemitismi on syvällä kristillisessä perinteessä.
<<http://www.kirkkojakaupunki.fi/arkisto/paakirjoitus-ja-kolumnit/2003/>>. Katsottu 17.1.2011.
- Sarna, Jonathan D.
2004 American Judaism. A History. New Haven and London: Yale University Press.
- Sawyer, John F.A.
2006 The Bible in Future Jewish-Christian Relations. – Challenges in Jewish-Christian Relations. New York: Paulist Press.
- Shermis, Samuel
1991 Educational Dimensions of the Jewish-Christian dialogue. – Jewish-Christian Relations. New Jersey: Paulis Press.
- Snyder, Avi
2001 Operation Behold Your God. – Havurah 1.2.2001.
<<http://www.jewsforjesus.org/>>. Katsottu 24.1.2011.
- Strickland, Debra Higgs

- 2007 The Jews, Leviticus, and the Unclean in Medieval English Bestiaries. – Beyond the Yellow Badge. Anti-Judaism and Antisemitism in Medieval and Modern Visual Culture. Leiden and Boston: Brill.
- WCC
1975 World Council of Churches. Jewish–Christian Dialogue. Six Years of Christian-Jewish Consultations. The Quest for World Community: Jewish and Christian Perspectives. Geneva: World Council of Churches.
- Wertheim, Steve
2005 From Generation to Generation: A Jewish Family Finds Their Way Home. – Issues 17.6.2005. <<http://www.jewsforjesus.org/>>. Katsottu 7.3.2011.
- Widoger, Geoffrey
1988 Jewish-Christian relations since the Second World War. – Sherman Studies of Judaism in Modern Times. Manchester: Manchester University Press.
- Zaretsky, Tuvya
1981 The Son of God. – Issues 1.9.1981. <<http://www.jewsforjesus.org/>>. Katsottu 16.3.2011.

Internet-lähteet

- Aish
s.a. Aish. For Non-Jews. <<http://www.aish.com/w/nj/>>. Katsottu 4.4.2011.
- Anderson, Gerald H.
1990 Speaking the Truth in Love: an Evangelical Response. – Christian Mission and Interreligious Dialogue. Lewinston, Queenston, Lampeter: The Edwin Meller Press.
- AYJB
2002 American Jewish Year Book Vol. 102. United States: Demographic. <<http://www.ajcarchives.org/main.php?GroupingId=10138>>. Katsottu: 24.1.2011.
- Blumenthal, Yisroel
s.a. Israel's relationship with God. <<http://www.jewsforjudaism.org/>>. Katsottu 7.3.2011.
- B'nai Brith Canada
s.a. B'nai Brith Canada. <<http://www.bnaibrith.ca/>>. Katsottu 27.4.2011.
- Brickner, David
2006 davidbrickner.blogspot.com 24.7.2006. <http://davidbrickner.blogspot.com/2006_07_01_archive.html>. Katsottu 12.4.2011.

- Brickner, David
2009 How “Christian” is Christian Zionism. 20.3.2009.
<<http://www.jewsforjesus.org/>>. Katsottu 21.4.2011.
- Brickner, David
2007 Mixing Politics and Religion. 15.10.2007.
<<http://www.jewsforjesus.org/>>. Katsottu 21.4.2011.
- CCJR
s.a. Council of Centers on Jewish-Christian Relations.
<<http://www.ccsr.us/dialogika-resources/documents-and-statements/ecumenical-christian/567-seelisberg>>.
Katsottu 17.1.2011.
- IJCIC
1998 Response to Vatican Document: “We remember: A Reflection on the Shoah”. <<http://www.jcrelations.net/en/?item=1016>>.
Katsottu 21.4.2011.
- IMJA
s.a. The International Messianic Jewish Alliance.
<<http://www.imja.com/about-imja.html>>. Katsottu 20.11.2009.
- JCH
s.a. The Jewish Community Heroes. The Jewish Federations of North America. <<http://www.jewishcommunityheroes.org/nominees/profile/bentzion-kravitz>>. Katsottu 5.11.2009.
- Jews for Jesus
[1995] Jews for Jesus. <<http://www.jewsforjesus.org/>>.
Katsottu:13.1.2010.
- Jews for Judaism
s.a. Jews for Judaism. <www.jewsforjudaism.org>. Katsottu 6.10. 2009.
- KATT
2006 Katolinen tiedotuskeskus. Katolinen kirkko Suomessa.
<http://katolinen.net/?page_id=729>. Katsottu 17.1.2011.
- Silverman, Rachel
2006 As Jews for Jesus hits New York, Jews for Judaism is Out in Force. 9.7.2006. InterfaithFamily.Com.<<http://www.interfaithfamily.com>>.
Katsottu 12.4.2011.
- Suissa, David
2007 Jewish Journal. Article.Evangelical skeptic.
<http://www.jewishjournal.com/david_suissa/article/evangelical_skeptic_20070601/>. Katsottu 6.10. 2009.

Haastattelut

Jews for Jesusin evankelioimiskampanjassa eturivin evankelistana toimineen messiaanisen juutalaisen Esther Dorflingerin haastattelu 14.2.2011.

Jews for Judaismin Baltimoren keskuksen toiminnanjohtajan Ruth Guggenheimin Skype-haastattelu 5.5.2010.

Haastattelut tekijän hallussa.

Kirjallisuus

Blau, Joseph L.

1976 Judaism in America. From Curiosity in Third Faith. Chicago and London: The University of Chicago Press.

Eckardt, Roy A.

1971 Toward an Authentic Jewish-Christian Relationship. Jewish-Christian Relations in Today's World. Texas: The Markham Press Fund of Baylor University Press.

Gutteridge, Richard

1976 Open Thy Mouth for the Dumb. The German Evangelical Church and the Jews 1879–1950. Oxford: Basil Blackwell.

Glazer, Nathan

1972 American Judaism. Second Edition, Revised. Chicago and London: The University of Chicago Press.

Littel, Franklin H.

1971 Have Jews and Christians a Common Future? Jewish-Christian Relations in Today's World. Texas: The Markham Press Fund of Baylor University Press.

9. Henkilöhakemisto

Barron, Andrew	Jews for Jesusin Kanadan työn johtaja s. 63, 67
Berger, Mordochai	Ortodoksinen kampusrabbi, toinen Jews for Judaismin perustajista s. 27, 71
Blumenthal, Yisroel	Juutalainen rabbi, Jews for Judaismin edustaja
Brickner, David	Jews for Jesusin toiminnanjohtaja, Moishe Rosenin seuraaja s. 37, 38, 45, 47
Cho, David	Toimittaja, Washington Post s.56, 58, 59, 60, 62
Cohen, Benyamin	Toimittaja, j. the Jewish News Weekly of Northern California s.61
Ciss, Julius	Jews for Judaismin Toronton-työn johtaja s.67

Dorflinger, Esther	Jews for Jesusin kampanjassa mukana ollut messiaaninen juutalainen s.5, 41, 54, 57, 69
Daniels, David	Messiaaninen juutalainen, Toronto Jewish Missionin johtaja s. 66, 68
Feiler, Alan H.	Toimittaja, Baltimore Jewish Times s.57, 58, 60–69
Finkelstein, David	Messiaanisen Am Yeshua- seurakunnan pastori s. 64, 66, 69
Gladstone, Bill	Toimittaja, Baltimore Jewish Times s. 4, 57, 59, 61, 62, 67,
Guggenheim, Ruth	Jews for Judaismin pr-vastaava s. 3, 27, 53
Hillman, Scott	Jews for Judaismin edustaja s. 62, 65, 67, 68
Horseman, Irv	Messiaanisen seurakunnan, Owing Mills’Rosh Pinan johtaja s. 60, 69
Katz, Stephen	Jews for Jesusin Washingtonin-työn johtaja s. 56, 57
Kravitz, Bentzion	Rabbi, Jews for Judaismin perustaja s. 2,3, 25–29, 31, 33–35, 39–41, 43, 44, 46–49, 52–55, 59, 69, 71
Lobenshteyn, Clark	Presbyteeri-kirkon pastori, Interfaith Conference of Metropolitan Washingtonin toiminnanjohtaja s. 60
Lowes, Carol	kanadalaisen kristillisen ChristianWeek- lehden toimittaja s. 4, 59, 62–66, 68
Meyerson, Marilyn	Jews for Judaismin edustaja, messiaaniseksi juutalaiseksi kääntyneen pojan äiti s. 62, 63, 68
Olson, Amer	Jews for Jesusin edustaja s. 36, 37, 42
Perlman, Susan	Jews for Jesusin toiminnanjohtajan ensimmäinen assistentti s. 64–66
Robinson, Rich	Jews for Jesusin edustaja s. 39, 40, 45, 46, 50
Rosen, Moishe	Jews for Jesusin perustaja s. 2, 3, 15–17, 21, 27, 31–37, 42, 46–48, 50, 51, 53–55, 70, 71
Salomon, Lon	McLean Bible Church- seurakunnan pastori s. 60
Sanders, Mark	Jews for Judaismin edustaja s.55
Silverman, Rachel	Toimittaja, InterfaithFamily.Com s. 56–58, 61

Singer, Tovia	Rabbi, vastalähetystyö-järjestön Outreach Judaismin toiminnanjohtaja s. 65
Skobac, Michael	Jews for Judaismin Toronton toimintakeskuksen johtaja s. 59, 65
Snyder, Avi	Jews for Jesusin Euroopan työn johtaja s. 56
Weinberg, Darryl	Messiaaninen juutalainen, Chosen People Ministries - lähetysjärjestön jäsen s. 63
Wilner, Rochelle	Kanadan juutalaisyhteisön äänenkannattajan, B'nai Brith Canadian presidentti s. 62
Zaretsky, Tuvya	Jews for Jesusin edustaja s. 44, 45